

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

Voorliggend pdf bestand is een **export van de inhoud van de website** bekkenspecifiek deel IJzerbekken (<https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken>). **Het document is daardoor beperkt qua opmaak.**

Voor de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 werd bewust gekozen om de delen op bekkenniveau onder de vorm van webpagina's te ontsluiten. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het principe 'maximaal digitaal' van de Vlaamse overheid en aan de vraag n.a.v. de vorige planvorming om de plannen toegankelijker en minder uitgebreid te maken.

Het **bekkenspecifieke deel voor het**

IJzerbekken maakt deel uit van de stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas voor de periode 2022-2027.

Het is als onderdeel van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 vastgesteld door de Vlaamse Regering op 1 juli 2022. Bijgevolg bevat deze website geen updates van gegevens.

Het bekkenspecifieke deel bestaat uit **5 hoofdstukken** die u apart kan bekijken door het hoofdstuk van uw keuze aan te klikken in de linkernavigatie of via onderstaande vakken.

Algemene informatie over de inhoud en het planproces van de bekkenspecifieke delen en over de brongegevens kan u hier raadplegen:

[inhoud bekkenspecifieke delen¹](#) en [planproces bekkenspecifieke delen²](#)

[brongegevens bekkenspecifieke delen³](#)

¹ Zie bijlage: [BSD IJzerbekken \(export tekst website\)](#)

² <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/inhoud>

³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/proces>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

1 Kennismaking.....	5
1.1 Bijzonder	5
1.1.1 Polders en IJzer, één bekken	5
1.1.2 Doorkruist door kanalen	6
1.1.3 Drinkwaterproductie	6
1.1.4 De Westhoek.....	6
1.2 Kenmerken.....	7
1.2.1 Reliëf	7
1.2.2 Bodem.....	8
1.2.3 Bodemgebruik.....	8
1.2.4 Watergebonden natuur-ecologie	10
1.3 Sectoren	11
1.3.1 Huishoudens	12
1.3.2 Bedrijven.....	13
1.3.3 Landbouw	14
1.3.4 Transport	16
1.3.5 Toerisme en recreatie.....	18
1.3.6 Cultureel erfgoed.....	19
1.3.7 Drinkwater- en watervoorziening.....	19
2 Wie is wie.....	22
2.1 De waterbeheerders	22
2.1.1 Waterlopenbeheer	22
2.1.2 Kwaliteitsbeheer oppervlaktewater	25
2.1.3 Grondwaterbeheer	26
2.2 Het wateroverleg	26
2.2.1 Overlegstructuren op bekkenniveau	26
2.2.2 Grensoverschrijdende samenwerking.....	28
3 Drukken	30
3.1 Nutriënten en zuurstofbindende stoffen.....	30
3.1.1 Druk vanuit de sectoren	32
3.2 Gevaarlijke stoffen	44
3.3 Hydromorfologische veranderingen.....	45
3.4 Overstromingen en wateroverlast.....	47

3.4.1	Overstromingsrisico	49
3.4.2	Getroffen inwoners.....	49
3.4.3	Landgebruik in overstroombaar gebied	50
3.5	Waterschaarste en droogte	51
3.5.1	Impact van droogte voor de sectoren	51
3.6	Sedimenttoevoer	53
4	Toestand	56
4.1	Oppervlaktewaterkwaliteit	56
4.1.1	Ecologische toestand	62
4.1.2	Chemische toestand	68
4.1.3	Structuurkwaliteit	70
4.1.4	Waterbodemkwaliteit.....	70
4.1.5	Beschermde gebieden oppervlaktewater	73
4.2	Overstromingen en wateroverlast.....	75
4.2.1	aspect waterbeheersing en veiligheid	75
4.2.2	aspect ecologie	76
4.3	Waterschaarste en droogte	77
4.4	Sedimentkwantiteit.....	79
5	Visie en acties	81
5.1	Algemene uitdagingen	83
5.2	Gebiedsgerichte uitdagingen	85
5.2.1	Speerpuntgebieden	88
5.2.2	Aandachtsgebieden	93
5.2.3	Andere gebieden.....	115
6	Bijlagen	133

1 KENNISMAKING

Het IJzerbekken (1.378 km²) bestaat uit

poldergebied in het noorden en de valleien van de IJzer en zijn zijwaterlopen in het zuiden. Ongeveer een derde van het afstroomgebied van de IJzer ligt in Frankrijk. In het noordwesten ligt de Noordzee.

De afwatering naar zee gebeurt grotendeels via de havengeul in Nieuwpoort en voor een kleiner deel via Oostende en via Duinkerke (FR).

Het bekken situeert zich in het noordwesten van Vlaanderen en volledig binnen de provincie West-Vlaanderen. 27 gemeenten liggen volledig of gedeeltelijk in het bekken.

In het westen liggen de Franse bekken van de Yser en de Aa. In het oosten grenst het IJzerbekken aan het bekken van de Brugse Polders en in het zuiden aan het Leiebekken.

interactieve kaart⁴

1.1 Bijzonder

1.1.1 Polders en IJzer, één bekken

Het noordwestelijk deel van het IJzerbekken wordt gekenmerkt door de smalle kustlijn en daarachter het vlakke polderlandschap met een fijn netwerk van sloten, grachten, geleden en vaarten.

De Bergenvaart en het Ringslot stromen naar zee via Frankrijk. Het Langeleed en de Grote

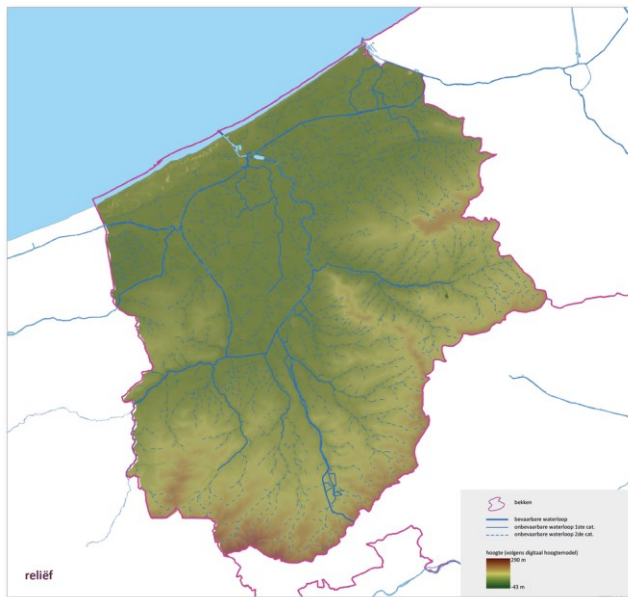
⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/kennismaking/ijzer-kaart-situering.png>

Handzamevallei, bos van Houthulst, bos van Wijnendale, de kustpolders en het West-Vlaams Heuvelland.

1.2 Kenmerken

Fysische en ruimtelijke kenmerken zoals het reliëf, de bodem(erosie), het bodemgebruik en de aanwezigheid van watergebonden natuur zijn bepalend voor (het beheer van) de watersystemen van het IJzerbekken.

1.2.1 Reliëf

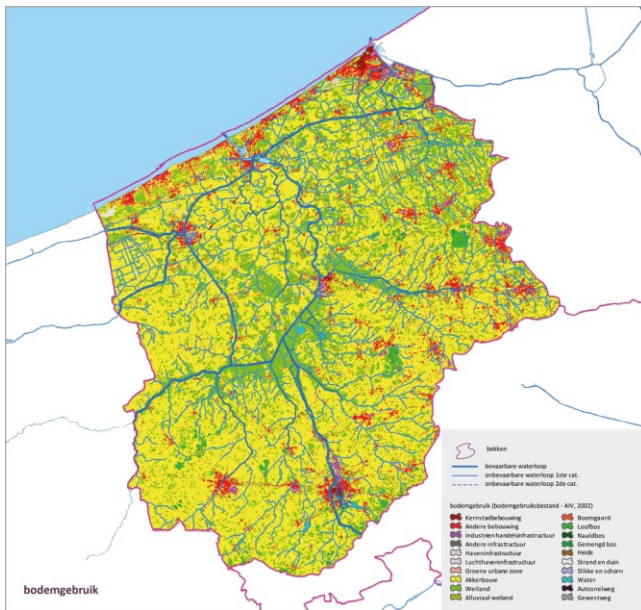

'Tussen heuvels en zee'

Het noordelijk gelegen poldergebied vertoont een micro-reliëf van kreekruggen en lageregelegen poel- of komgronden (0 - 5 m TAW). De polderwaterlopen hebben weinig verval, zijn relatief ondiep en voeren het overtollige hemelwater gravitair af naar zee. Water kan alleen geloosd worden als het polderpeil hoger staat dan het zeepeil.

Naast de kustvlakte onderscheidt men binnen het IJzerbekken nog het Houtland met als micro-reliëf komvormige depressies met gebrekkige waterafvoer en het Plateau van Wijnendale (20 - 50 m TAW) met zwak golvend reliëf. Steilere hellingen worden gevormd door de waterscheiding tussen IJzer en Leie (2,5 - 60 m TAW), het plateau van Izenberge (15 - 20 m TAW) en de West-Vlaamse heuvels (30 - 156 m TAW). De relatief natuurlijke waterlopen die op deze hoogtes ontspringen, worden gevoed door neerslag en kennen in die perioden hogere stroomsnelheden. Aan de top zijn deze waterlopen ingesneden in het reliëf. Waar ze in vlakker terrein komen, vermindert de stroomsnelheid en zijn de waterlopen minder diep ingesneden. Er kunnen overstromingen voorkomen in de valleigebieden, vooral in de broeken van de IJzervallei en de Handzamevallei.

'Landbouw en kusttoerisme'

De open ruimte in het IJzerbekken wordt vooral ingenomen door akkerbouw, tuinbouw en grasland (80%). De graslanden liggen vooral in de buurt van waterlopen, IJzer-vallei en Handzamevallei, en in komgronden in het poldergebied. De groententeelt concentreert zich vooral in het zuidoostelijk deel van het bekken.

Het IJzerbekken kent relatief weinig gebouwde of verharde oppervlakte (ca.7%). De bebouwing is sterk aanwezig in de kustzone en het oostelijk deel van het IJzerbekken. Grote stadskernen zijn Ieper, Poperinge, Diksmuide, Veurne, Nieuwpoort en Oostende. Verder komen verschillende kleine woonkernen voor en verspreide bebouwing. In de toeristische periodes kent de kustzone een aanzienlijke druk van uit toerisme door een grote vraag naar drinkwater en een grote productie van afvalwater.

Industrie komt vooral voor in de steden.

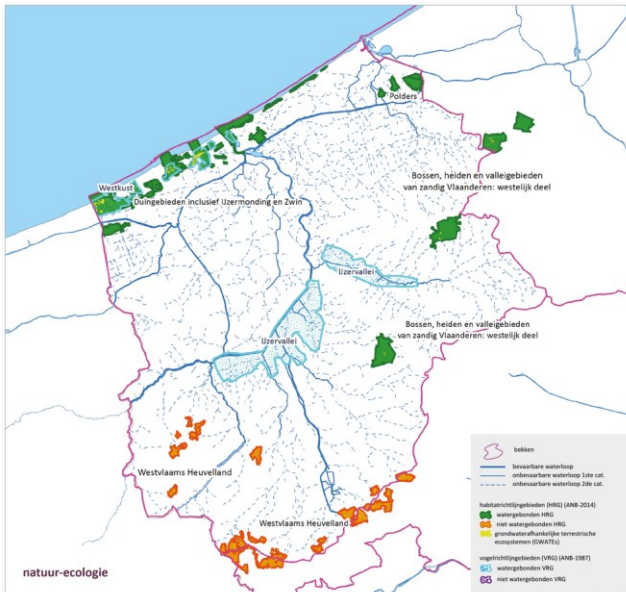
Slechts 2% van het bekken is bebost of te bebossen. Het Wijnendalebos, het militair domein en het bos van Houthulst vormen de grootste boscomplexen.

De sterke toename van verharde oppervlakte (o.a. in de duinengordel langs de kust, bijkomende bebouwing in het ganse bekken) en de omzetting van grasland in akkerbouw (o.a. groententeelt) vermindert in bepaalde gebieden de infiltratiecapaciteit en zorgt voor een versnelde afvoer van het water. In sommige intensieve landbouwgebieden daalt de grondwatertafel sterk door drainages en ontwatering via de polderwaterlopen waardoor het waterconserverend vermogen van de bodem teniet wordt gedaan.

interactieve kaart⁷

1.2.4 Watergebonden natuur-ecologie

'Vissen, vogels, bossen en graslanden'

In het IJzerbekken komen verschillende beschermde vissoorten voor zoals bittervoorn, kleine modderkruiper, biermpje, rivierprik en paling. De IJzer en verschillende polderwaterlopen zijn een belangrijk intrekgebied voor glasaal.

Waterrijke gebieden en terrestrische gebieden afhankelijk van het watersysteem komen voornamelijk voor in de IJzer- en Handzamevallei, verspreid in het poldergebied en in de West-Vlaamse heuvelzone. Het zijn vooral vijvers (Blankaart, Dikkebus, Zillebeke), moerassen en soortenrijke graslanden met halfnatuurlijke relictten.

De IJzer- en Handzamevallei is één van de belangrijkste doortrek- en overwinterings-gebieden voor vogels in Vlaanderen. Daarnaast zijn de IJzer- en Handzamebroeken ook van belang voor broedvogels.

Beschermde natuurgebieden

Beschermde natuurgebieden zijn gebieden die worden beschermd omwille van hun natuurlijke waarde, zoals de biodiversiteit en het voorkomen van bijzondere plant- en diersoorten. De natuurreservaten, het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en het Integraal Verwevings- en

⁷ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/kennismaking/fysische-en-ruimtelijke-kenmerken/bodemgebruik/ijzer_bodemgebruik.png

Ondersteunend Netwerk (IVON)⁸ en de Speciale Beschermingszones (SBZ) komen vooral voor aan de kust, in de IJzervallei en in de Zuid-West-Vlaamse heuvels. Binnen de watergerelateerde Europese en internationaal beschermde gebieden, zoals de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden⁹ en de Ramsargebieden¹⁰, kunnen de waterlopen specifieke (strengere) milieudoelstellingen¹¹ hebben.

[beschermde gebieden watergebonden natuur](#) interactieve kaart¹²

1.3 Sectoren

In het IJzerbekken is de sector landbouw sterk vertegenwoordigd, waarbij het landbouwareaal zo'n drie vierde van de totale oppervlakte van het bekken inneemt. De industriële activiteit is beperkt, maar de voedingverwerkende bedrijven hebben vaak een grote invloed op de waterkwaliteit, zeker door de lozing van chloriden in het effluent. Het IJzerbekken kent een relatief lage bevolkingsdichtheid, vooral in de Westhoek. De bevolkingsdichtheid is hoger in de kustgemeenten, met bijkomend een grote stijging in de zomer door het kusttoerisme.

De sectoren hebben een invloed zowel op de waterkwaliteit en -kwantiteit als op het aquatische leven. Huishoudelijk en bedrijfsafvalwater bv. is rijk aan zuurstofbindende stoffen en nutriënten, stoffen afkomstig uit verzorgingsproducten, onderhoudsproducten en medicijnen of gevaarlijke stoffen zoals zware metalen en PAK's. Sectoren verbruiken ook water, dit kan leidingwater, oppervlaktewater, grondwater, hemelwater of circulair water zijn. Anderzijds kunnen sectoren ook hinder ondervinden van het watersysteem, bv. problemen met wateroverlast of watertekort. De recente erg droge zomers van 2018, 2019 en 2020 betekenen een nieuwe uitdaging om in het bekken voldoende water van goede kwaliteit ter beschikking te hebben.

Informatie over de invloed van de sectoren op het water (en omgekeerd) vindt u in het [hoofdstuk drukken](#).

Voor een algemene beschrijving van de sectoren en hun deelsectoren, zie stroomgebiedniveau¹³.

⁸ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/kennismaking/fysische-en-ruimtelijke-kenmerken/natuur-ecologie/ijzer_natuur.png

⁹ <https://www.natura2000.vlaanderen.be/>

¹⁰ <https://www.ramsar.org/>

¹¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/beschermde-gebieden-oppervlaktewater>

¹² Zie bijlage: [IJzerbekken - beschermde gebieden watergebonden natuur \(Natura 2000 gebieden\)](#)

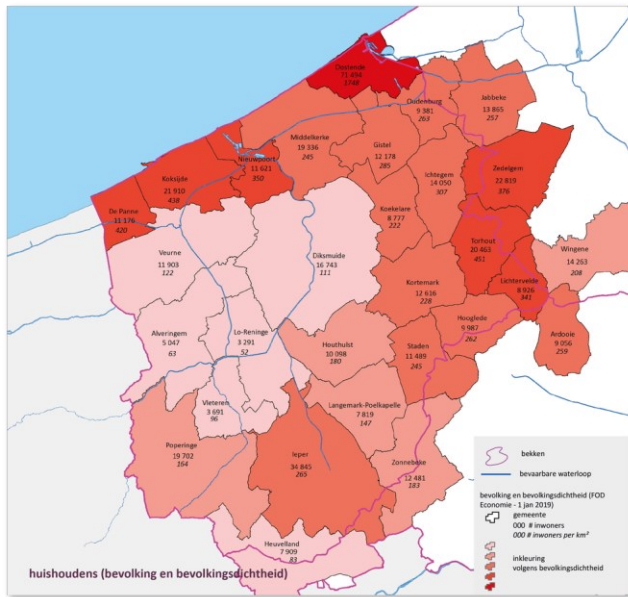
¹³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/analyses-en-beschermde-gebieden>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

1.3.1 Huishoudens

De bevolkingsdichtheid in het IJzerbekken

bedraagt 244 inwoners per km². Daarmee is het IJzerbekken het minst bevolkte bekken. De poldergebieden en de Westhoek zijn relatief dun bevolkt. De kust met de grotere gemeenten Oostende, De Panne en Koksijde en de gemeenten Torhout, Zedelgem en Ieper kennen een hogere bevolkings-dichtheid. In de zomer neemt de bevolkingsdichtheid in de kustgemeenten toe door het kusttoerisme.

Zo'n 88 km² (6 % van de oppervlakte van het bekken) is in gebruik voor wonen. Vergeleken met de andere bekkens situeert het IJzerbekken zich hiermee onder het gemiddelde.

Het afvalwater afkomstig van de grote kernen (zoals Oostende, Diksmuide, Ieper, Kortemark) wordt gezuiverd in een grootschalige rioolwaterzuiveringsinstallatie (Oostende, Woumen, Ieper, Kortemark). Om de werking van de zuiveringsstations te verbeteren en overstortwerking te verminderen wordt de bestaande gemengde riolering vervangen door een scheiding van afvalwater en regenwater.

Voor de sterk verspreid voorkomende bebouwing wordt de zuivering van het afvalwater voorzien in een individuele behandeling van afvalwater (IBA). In de gemeente Poperinge worden de meeste IBA's geplaatst.

Enkele kleine kernen, zoals de Klijte, Reningelst, Krombeke,... zullen nog voorzien worden van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie. Dit zal vooral de zuurstofhuishouding in de Klijtebeek, Grote Kommelbeek en Bernardsbeek verbeteren.

Op het geoloket zoneringsplannen en GUPS¹⁴ kan u terugvinden waar er riolering komt en waar u zelf uw afvalwater moet zuiveren.

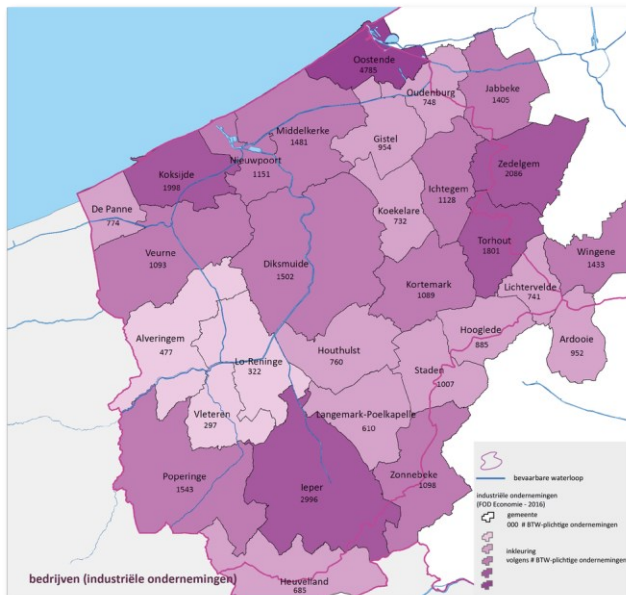
¹⁴ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/kennismaking/sectoren/huishoudens/ijzer_huishoudens.png

Wateroverlast trof de huishoudens de voorbije jaren vooral in kleinere kernen zoals Lichtervelde, Gits, Voormezele,... bij zomerse intense buien. Er wordt verder werk gemaakt van het bovenstrooms vasthouden van hemelwater. Dit gebeurde al in Poperinge, Kortemark, Lichtervelde,... door het aanleggen van gecontroleerde overstromingsgebieden.

Voor meer informatie over de invloed van de sector op het watersysteem (en omgekeerd), zie hoofdstuk drukken¹⁵.

1.3.2 Bedrijven

In het IJzerbekken is de industriële activiteit beperkt. Industriegebieden komen verspreid voor, onder meer leper, Diksmuide, Poperinge, Veurne en Nieuwpoort.

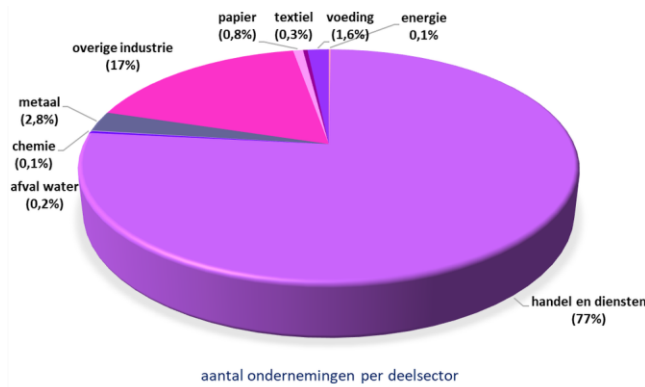
De totale oppervlakte in gebruik voor industriële activiteiten bedraagt 115 km² (8 % van de bekken oppervlakte). In vergelijking met de overige bekkens is de totale oppervlakte in gebruik voor industrie laag.

Het IJzerbekken kent vergeleken met de andere bekkens een relatief laag aantal ondernemingen.

De meeste ondernemingen in het IJzerbekken behoren tot de deelsector handel en diensten.

¹⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/drukken>

In de industriegebieden rond Veurne en Ieper wordt verder gewerkt aan een scheiding van afvalwater en regenwater. Er wordt toegezien op een juiste aansluiting van de riolering van de bedrijven op de gescheiden riolering.

Bedrijfsafvalwater hoort niet thuis op de regenwaterafvoer. Het kan de waterloop waarin de regenwaterafvoer uitmondt belasten met organisch materiaal, met gevaarlijke stoffen en het zuurstof gehalte naar beneden halen.

Het waterleven in de bovenlopen van de IJzer is kwetsbaar voor nutriënten of chloriden in het effluent water dat bedrijven lozen in ondermeer de Ieperlee, Martjevaart, Heidebeek, Zarrenbeek en Hanzamevaart.

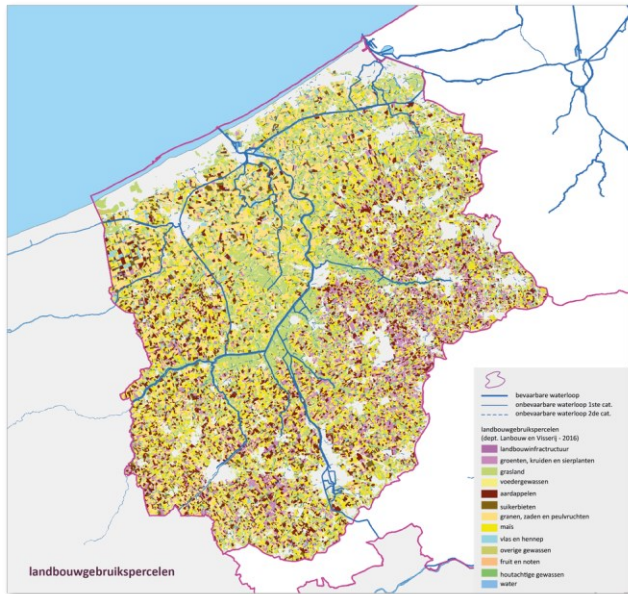
Ook de mogelijkheid om drinkwater te produceren hangt af van de concentratie van zouten, nutriënten en andere verontreinigende stoffen en staat in relatie met de waterbeschikbaarheid in de waterlopen waaruit het water gewonnen wordt, waaronder de IJzer.

Voor meer informatie over de invloed van de sector op het watersysteem (en omgekeerd), zie hoofdstuk drukken¹⁶.

1.3.3 Landbouw

¹⁶ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/kennismaking/sectoren/bedrijven/ijzer_bedrijven.png

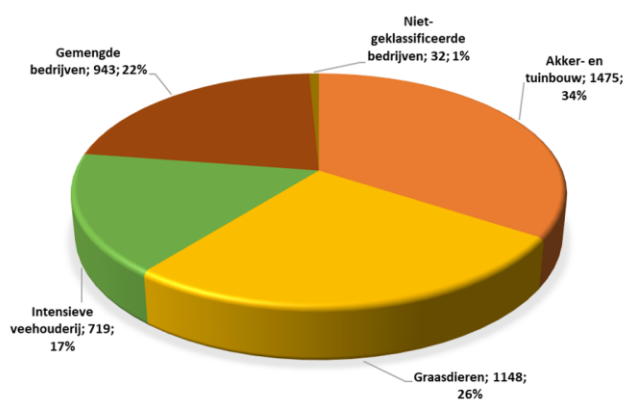
Binnen het IJzerbekken zijn

landbouwactiviteiten uitgesproken aanwezig.

De totale oppervlakte in gebruik voor land- en tuinbouwdoeleinden bedraagt 1.049 km² (73% van de bekkenoppervlakte). Hiermee situeert het IJzerbekken zich ver boven het gemiddelde van de andere bekkens (49%). Ongeveer een kwart van het areaal aardappelen en een derde van het totale groenten van alle bekkens samen ligt in het IJzerbekken.

De vollegrondsgroente--teelt en glastuinbouw zijn geconcentreerd aanwezig in het oosten van het bekken (gemeenten Torhout-LichterVELde-Koekelare-Kortemark-Hooglede-Houthulst-Langemark-Poelkapelle-Staden). In deze regio komt ook de (diepvries)groenten verwerkende industrie voor en worden verse groenten verhandeld via de REO veiling in Roeselare. De aardappelteelt komt verspreid in het bekken voor. In de poldergebieden worden vooral granen en maïs geteeld.

De broeken van de IJzer- en Handzamevallei en de lager gelegen poldergronden bestaan vooral uit graslanden.

aantal landbouwbedrijven per typologie

Het IJzerbekken telt de meeste

landbouwbedrijven ten opzichte van de overige bekkens in Vlaanderen. Het gaat meestal om akker-

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

en tuinbouw bedrijven of bedrijven met graasdieren.

Op basis van gemeentestatistieken Mestbank van 2016 telt het bekken 401.000 grootvee-eenheden (GVE). Het IJzerbekken heeft daarmee de grootste veebezetting in Vlaanderen (met een gemiddelde van 179.727 GVE). Uit de gemeentestatistieken Mestbank blijkt voor de provincie West-Vlaanderen een afname van varkens sinds 2014, een toename van legkippen en slachtkuikens sinds 2014 en een sterke afname van runderen sinds 2016..

De sector landbouw draagt in grote mate bij aan de hoge belasting met nutriënten (stikstof en fosfor) en pesticiden van de waterlopen. Enerzijds door diffuse afspoeling en (historische) uitloging van landbouwpercelen. Door erosie komen samen met de vruchtbare grond ook nutriënten en pesticiden in onder meer de Vleterbeek, Pandoenbeek, Dikkebusbeek, Kerkebeek terecht (zie ook hoofdstuk sedimenttoevoer¹⁷). Anderzijds veroorzaken ook puntlozingen van mest- en ersappen en pesticiden een verontreiniging in onder meer de Hollebeek, Steenmolenbeek, Velkelokerbeek en Zwartegatbeek.

In de valleigebieden van IJzer- en Handzamevallei en op andere laaggelegen gronden komen vooral weilanden voor. Dit zijn ook vaak de gebieden die jaarlijks in de winter overstromen.

Water is de belangrijkste grondstof voor de teelt van gewassen of voor de veeteelt. De sector landbouw is een grote verbruiker van water in het bekken. In lange droge perioden is de vraag naar water echter groter dan het aanbod.

Voor meer informatie over de invloed van de sector op het watersysteem (en omgekeerd), zie hoofdstuk drukken¹⁸.

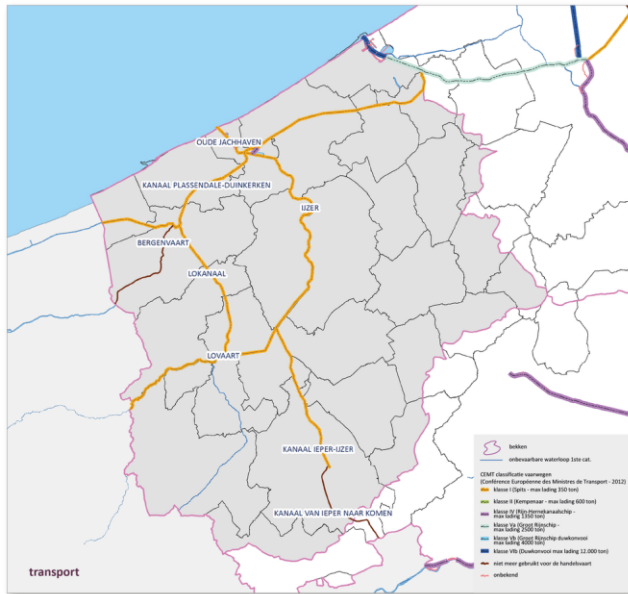
[interactieve kaart](#)

1.3.4 Transport

¹⁷ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/kennismaking/sectoren/landbouw/ijzer_landbouw.png

¹⁸ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/kennismaking/sectoren/landbouw/ijzer_landbouw-ondernemingen.png

Via de verschillende kanalen en rivieren die het

IJzerbekken doorkruisen worden goederen vervoerd binnen Vlaanderen en richting Frankrijk. In het IJzerbekken is ongeveer 140 km van de waterlopen (6 % van de lengte aan waterlopen in het bekken) bevaarbaar.

Het Kanaal Plassendale-Nieuwpoort en het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke worden vooral gebruikt voor de doorvoer en het lossen van goederen. Het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke vervult ook een doorvoer functie naar Duinkerke en verder in Frankrijk voor hoofdzakelijk granen, zout, schroot en meststoffen. Via de haven van Nieuwpoort wordt voornamelijk zand en vis aangevoerd van op zee.

In 2018 werden enkel goederen vervoerd via het Kanaal Plassendale-Nieuwpoort (20 ton per km vaarwegsectie).

Het (pro) actief peilbeheer op de waterwegen staat vooral in het teken van het garanderen van voldoende diepgang en veilige doorvoerhoogte onder bruggen e.d. voor de scheepvaart.

De watergebonden bedrijventerreinen naast de waterwegen, zoals Ieperleekanaal in Ieper en Proostdijkaart in Veurne, kunnen invloed hebben op het watersysteem. Verkeerde rioolaansluitingen, lozingen van afvalwater, incidentele lekken van olie, ... beïnvloeden de waterkwaliteit van de waterwegen.

De sluisbewegingen aan de Ganzenpoot kunnen in lange droge perioden zout zeewater in de IJzer en kanalen brengen.

Informatie over de invloed van de sector op het water (en omgekeerd) vindt u in het hoofdstuk drukken¹⁹.

¹⁹ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijszerbekken/kennismaking/sectoren/transport/ijszer_transport.png

1.3.5 Toerisme en recreatie

Water verhoogt de belevingswaarde van de omgeving. De voorkeur gaat daarbij naar natuurlijke oevers en een goede waterkwaliteit. Bovendien heeft wie regelmatig in contact komt met groen en water minder last van stress, beweegt meer en kan zich beter concentreren.

Water is een belangrijke trekpleister. Dat zien we, zeker in de zomer, aan de kust. Jaarlijks bezoeken 18 miljoen dagtoeristen de kust (waarvan 34% in de zomer). Daarbij komen nog zo'n 27 miljoen verblijfstoeristen (waarvan ca. 39% in de zomer). Het zomerse kusttoerisme verhoogt de vraag naar leidingwater en verhoogt de aanvoer van afvalwater naar de zuiveringsinstallaties. De bevaarbare waterlopen in het IJzerbekken worden vooral gebruikt voor pleziervaart.

Er zijn 8 jachthavens in het IJzerbekken: op de IJzer in Diksmuide, het spaarbekken in Nieuwpoort, langs de havengeul in Nieuwpoort, op het Kanaal Ieper-IJzer in Ieper, op het kanaal Plassendale-Nieuwpoort, op het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke in Veurne. Pleziervaart is toegestaan op de IJzer tussen Nieuwpoort en Roesbrugge, het Kanaal Plassendale-Nieuwpoort, het Kanaal Ieper-IJzer, het Lokanaal en het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke.

Op de IJzer, het Lokanaal, het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke en het Kanaal Ieper-IJzer wordt aan kajakken en kanovaren gedaan.

In het IJzerbekken is openluchtzwemmen enkel toegestaan in kustwater.

Op de recreatievijvers het spaarbekken in Nieuwpoort, de Drie Vijvers in Adinkerke en de Dikkebusvijver in Ieper is watersport toegestaan.

Tijdens lange droge en warme perioden kunnen blauwalgen (cyanobacteriën) in het water voorkomen die in sommige gevallen giftige stoffen vrij geven. Op dat moment zijn zwemmen en andere recreatieactiviteiten in de getroffen recreatievijvers of waterlopen niet meer toegestaan wanneer de aanwezigheid van giftige stoffen werd aangetoond.

De hengelsport concentreert zich vooral op de grote kanalen, de IJzer, vijvers en in poldergebied. De meest beviste vissoorten zijn snoek, karper, snoekbaars en paling.

Wandel- en fietsrecreatie is sterk aanwezig in het IJzerbekken. Waterlopen en valleigebieden zijn ruimtelijk structurerend en vormen mee het netwerk van routes en knooppunten. Zo staan de IJzer en de IJzerbroeken centraal in het wandelnetwerk IJzervallei en de IJzerbroekenfietsroute. Ook aan de kust zijn er talrijke wandel- en fietsroutes.

Beschermde gebieden zwemwater

In uitvoering van de Zwemwaterrichtlijn²⁰ worden de zwemwaters jaarlijks aangeduid (via ministerieel besluit).

²⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0007&from=EN>

Meer informatie over zwemwater kan u raadplegen via de website van VMM²¹.

De actuele waterkwaliteit van het zwem- en recreatiewater is te raadplegen via www.kwaliteitzwemwater.be²².

1.3.6 Cultureel erfgoed

In heel wat beschermde landschappen is het watersysteem uitgesproken aanwezig: in de maritieme duinstreek, de valleigebieden en brongebieden. In deze gebieden gelden voor het watersysteem beschermende maatregelen inzake reliëf, waterhuishouding en hydrografie.

Beschermde landschappen gekenmerkt door een specifieke hydrografie zijn aanwezig in het duingebied (Westhoek duinen, Houtsagherduinen, Cabourgduinen, IJzermonding), het poldergebied (de Moeren, Grote Keignaert), op het plateau van Wijnendale (Wijnendalebos) en in de Zuid-Westvlaamse heuvels (Scherpenberg, Kemmelberg-Monteberg).

Bijzonder in het IJzerbekken zijn de vele monumenten die getuige zijn van het IJzerfront tijdens WO I. Eén van die monumenten is het sluizencomplex de Ganzenpoot dat een belangrijke rol speelde bij de onderwaterzetting van de IJzervlakte aan het begin van WO I.

1.3.7 Drinkwater- en watervoorziening

Het drinkwater binnen het IJzerbekken wordt geleverd door de drinkwatermaatschappijen De Watergroep, de Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht (IWVA) en Farys.

Het meeste drinkwater komt uit eigen winningen en wordt voor een groot deel geproduceerd uit oppervlaktewater.

Het waterproductiecentrum De Blankaart in Diksmuide produceert in de winter dagelijks zo'n 40.000 m³ drinkwater uit oppervlaktewater van de IJzer of de Stenensluisvaart. Door het hoge zoutgehalte en de aanwezigheid van pesticiden moet de inname regelmatig, voor steeds langere periodes, stilgelegd worden waardoor in de zomerperiode het waterproductiecentrum veel minder water kan produceren. In 2020 moest ook in de winter de inname gestaakt worden door veel te hoge nitraatconcentraties in de waterlopen.

Daarnaast zijn er in Ieper nog het waterproductiecentrum Dikkebus (4.000 m³/dag) met winning uit de Dikkebusvijver en waterproductiecentrum Zillebeke (6.000 m³/dag) met winning uit de Zillebekevijver - Verdrongen Weide.

Voor deze twee winningen zorgt de aanwezigheid van pesticiden er voor dat er al in het voorjaar

²¹

<https://www.vmm.be/water/zwemwater#:~:text=In%20Vlaanderen%20kan%20je%20met,gemiddeld%20anderhalve%20keer%20per%20week.>

²² <http://www.kwaliteitzwemwater.be>

geen inname meer mogelijk is, waardoor de productie op het eind van de zomer moet stopgezet worden.

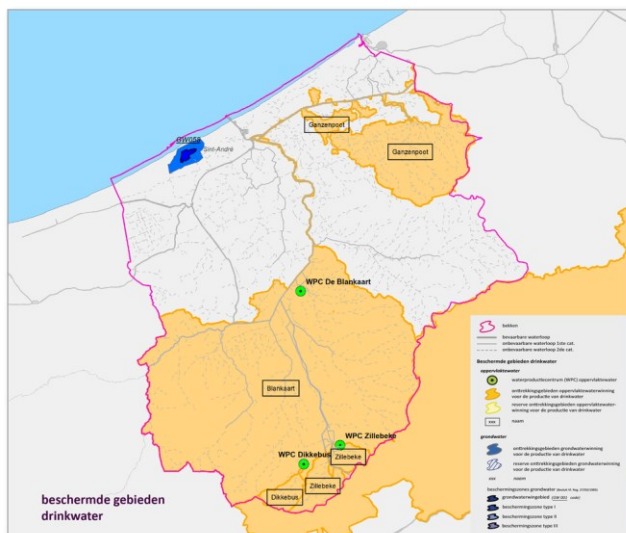
'Effluentwater wordt drinkwater'

In de duinen van De Panne en Koksijde wordt drinkwater geproduceerd door de IWVA. Enerzijds via grondwateronttrekking in het duingebied 'Westhoek' in De Panne en anderzijds via onttrekking van kunstmatig geïnfiltreerd water in het duingebied 'Sint-André' in Koksijde.

In het duingebied Sint-André wordt als infiltratiewater het effluent van het RWZI Wulpen gebruikt dat vergaand voorgezuiverd wordt via dubbele membraanfiltratie (omgekeerde osmose).

Om aan de zomerse extra watervraag door kusttoerisme te voldoen, zijn er seizoensale transfers tussen de verschillende drinkwaterbedrijven, van de kust met het binnenland.

1.3.7.1 Beschermde gebieden drinkwater

De beschermde gebieden voor de productie van drinkwater, met name de onttrekkingsgebieden oppervlaktewaterinring en grondwaterwinning en de beschermingszones grondwater (I, II, III, waterwingebieden), zorgen ervoor dat de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater verzekerd blijft in de gebieden waarin de watermaat-schappijen water oppompen voor de productie van drinkwater.

In het IJzerbekken zijn de onttrekkingsgebieden van de Blankaart, Dikkebus, Zillebeke en de Ganzenpoot opgenomen in het register van beschermde gebieden voor het onttrekken van oppervlaktewater in functie van drinkwater.

De winnig Sint-André is opgenomen opgenomen in het register van beschermde gebieden voor het onttrekken van grondwater ifv drinkwater.

overzicht beschermde gebieden drinkwater²³

Voor het wetgevend kader en de methodiek van afbakening, zie stroomgebiedniveau²⁴.

Voor informatie over de grondwaterwinningen, zie grondwatersysteem-specifieke delen²⁵.

²³ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/kennismaking/sectoren/drinkwater-en-watervoorziening/beschermde-gebieden-drinkwater/ijzer_drinkwater.png

²⁴ Zie bijlage: [Beschermde gebieden drinkwater](#)

²⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/analyses-en-beschermde-gebieden>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

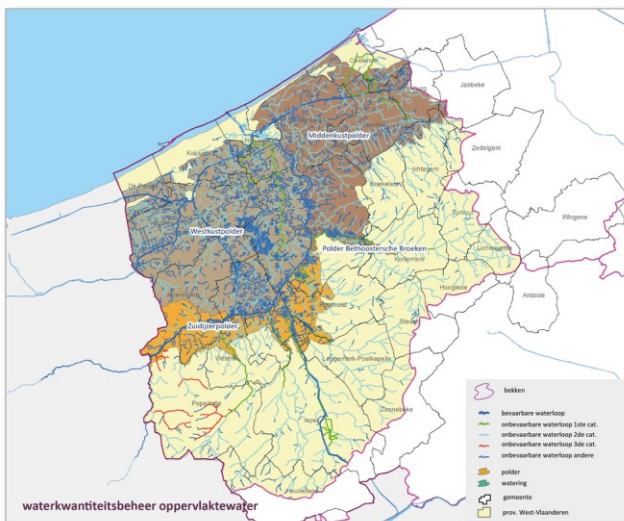
2 WIE IS WIE

Verschillende overheden hebben een bevoegdheid in het waterbeleid en –beheer. Het waterkwantiteit- en kwaliteitsbeheer is verdeeld over verschillende instanties. De Vlaamse overheid, de provincies, de gemeenten, polders en wateringen beheren allemaal een deel van het watersysteem of de waterketen. Verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid hebben watergerelateerde bevoegdheden. Voor de wettelijke bevoegdheidsverdeling van het waterbeheer, zie stroomgebiedniveau²⁶.

Beken en rivieren volgen administratieve grenzen niet. De vele functies en aspecten van water overschrijden de bevoegdheden van de verschillende overheden en administraties. In het integraal waterbeleid werken de betrokken beleidsdomeinen en bestuursniveaus en andere regio's samen om watergerelateerde kwesties zoals wateroverlast, droogte of slechte waterkwaliteit aan te pakken.

2.1 De waterbeheerders

2.1.1 Waterlopenbeheer

De waterlopen in Vlaanderen worden beheerd door verschillende instanties. De Vlaamse Waterweg nv is de beheerder van de bevaarbare waterlopen of waterwegen met name de grote stromen, rivieren en kanalen, al zijn die in de praktijk daarom niet altijd echt bevaarbaar. Voor wat betreft de havens beheert de afdeling Maritieme Toegang van het departement MOW de vaarwegen naar de havens en het agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust is verantwoordelijk voor de toegang tot de havens en voor het kustgebied.

²⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/algemene-gegevens>

De beheerder van de onbevaarbare waterlopen verschilt naargelang de rangschikking: de Vlaamse Milieumaatschappij beheert de onbevaarbare waterlopen van 1ste categorie, de provincies deze van 2de categorie en de gemeenten deze van 3de categorie. De polders en wateringen beheren de onbevaarbare waterlopen van de 2de en 3de categorie gelegen binnen hun werkingsgebied.

De totale lengte aan gerangschikte waterlopen in het IJzerbekken bedraagt bij benadering 1.840 km.

Naast de gerangschikte waterlopen in het IJzerbekken, zijn er ook een aanzienlijke hoeveelheid grachten. Grachten kunnen beheerd worden door een gemeente, een polder, een watering of in het geval van baangrachten langs gewestwegen door het Agentschap Wegen en Verkeer. De gemeenten, polders en wateringen kunnen publieke grachten aanduiden. Deze besturen nemen dan het beheer over, maar niet de eigendom, en kunnen in functie van het onderhoud van deze grachten bepaalde erfdienstbaarheden opleggen. Tenslotte zijn er ook grachten die door de aangelanden worden beheerd.

interactieve kaart²⁷

waterlopenbeheerders (# km in beheer)

grafiek

²⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/wie-is-wie/de-waterbeheerders/waterlopenbeheer/ijzerbekken-kaart-waterloopbeheerders.png>

2.1.1.1 overzicht waterlopenbeheerders in het bekken

overzicht waterlopenbeheerders (incl. lengte waterlopen per categorie) in het IJzerbekken (bron: VHA-versie september 2021)

De belangrijkste watermassa's in het IJzerbekken:

waterloopbeheerder	beheert (# km)	(belangrijkste) waterlopen
Vlaams Gewest: De Vlaamse Waterweg NV, afdeling Regio West	bevaarbare waterlopen (134 km), onbevaarbare waterlopen 2de categorie (5 km)	de IJzer, het kanaal Plassendale-Nieuwpoort, het kanaal Ieper-IJzer, het Lokanaal, de Bergenvaart, het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke en de Kreek van Nieuwendamme
Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust	haven van Nieuwpoort (6 km)	
Vlaams Gewest: Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)	onbevaarbare waterlopen 1ste categorie (138 km)	Heidebeek, Poperingevaart, Grote Kommelbeek, Ieperlee, Stenensluisvaart, Houtensluisvaart, Martjevaart, Handzamevaart, Grote Beverdijkvaart, Moerdijkvaart, Provinciegeleed, Gauwelozeekreek,...
Provincie West-Vlaanderen	onbevaarbare waterlopen 2de categorie buiten de polders (700 km)	Heidebeek, Vleterbeek, Grote Kommelbeek, Bollaertbeek, Kleine Kommelbeek, Steenbeek (Houthulst), Ronebeek, Steenbeek (Langemark), Broenbeek, Spanjaardbeek,...
Gemeente Poperinge	onbevaarbare waterlopen van 3de categorie op hun grondgebied buiten de polders	Bommelaarsbeek, Hipshoekbeek, Warandebeek,...

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

infrastructuur voor waterzuivering
exploiteert rioolwaterzuiveringsinstallaties en
bovengemeentelijke rioleringen

Gemeenten

staan in voor de uitbouw en het beheer van het
gemeentelijk rioleringsstelsel

Watermaatschappijen en rioleringsinstanties

zijn verantwoordelijk voor de opvang, het
transport en de zuivering van het afvalwater
*(Voor de uitvoering van deze saneringsplicht,
hebben de watermaatschappijen contracten
afgesloten met de gemeenten en Aquafin, met
daarin afspraken over de organisatie en de
financiering).*

2.1.3 Grondwaterbeheer

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) beheert de kwaliteit en de kwantiteit van het grondwater.

2.2 Het wateroverleg

2.2.1 Overlegstructuren op bekkenniveau

Het overleg tussen alle betrokkenen binnen een bekken heeft een bestuurlijke pijler (bekkenbestuur), een maatschappelijke pijler (bekkenraad) en een ambtelijke pijler (gebiedsgericht en thematisch overleg). De motor van het integraal waterbeleid in een bekken is het bekkensecretariaat.

Bekkenbestuur: elk bekken zijn bestuur

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

Het bekkenbestuur coördineert het waterbeleid op het niveau van het bekken. Het bekkenbestuur is verantwoordelijk voor het bekkenspecifieke deel van het stroomgebiedbeheerplan en adviseert onder meer de waterbeleidsnota en het Vlaamse deel van het stroomgebiedbeheerplan. In dit orgaan zetelen vertegenwoordigers van de betrokken Vlaamse beleidsdomeinen en vertegenwoordigers van de lokale besturen (provincies, gemeenten, polders en wateringen). Het bekkenbestuur neemt beslissingen op bestuurlijk vlak.

De gouverneur van de provincie West-Vlaanderen is de voorzitter van het bekkenbestuur van het IJzerbekken, de bekkencoördinator is de secretaris ervan.

Meer informatie over het bekkenbestuur vindt u op de website van het IJzerbekken²⁸.

Bekkenraad: iedereen zijn zeg

De bekkenraad is het adviesorgaan van het bekken waarin de maatschappelijke belangengroepen en sectoren betrokken bij het waterbeleid vertegenwoordigd zijn: landbouw, natuur, bos, milieu en landschap, industrie en handel, ontginning en energie, visserij, toerisme en recreatie, wonen en de transport- en vervoersector. De bekkenraad staat in voor het overleg met het middenveld op bekkenniveau. De voorzitter van de bekkenraad is de bekkencoördinator.

Meer informatie over de bekkenraad vindt u op de website van het IJzerbekken²⁹.

Gebiedsgericht en thematisch overleg om beter vooruit te gaan

In het gebiedsgericht en thematisch overleg zijn alle waterbeheerders op ambtelijk vlak vertegenwoordigd. Hier worden documenten voor het bekkenbestuur en de bekkenraad voorbereid, knelpunten besproken en eventueel aan het bekkenbestuur overgedragen. Zo brengt het bekkensecretariaat voor elk speerpuntgebied en aandachtsgebied in het bekken alle partners samen in een gebiedsgericht overleg. Op basis van een gemeenschappelijke visie willen we er de inspanningen bundelen. Zo kunnen we op het terrein zichtbare stappen vooruit zetten om op termijn de goede toestand te halen. Gebiedsgericht overleg (integrale projecten) werd opgestart voor de Grote Kemmelbeek (2015), de Poperingevaart (2017) en de Blankaart waterlopen (2017).

Meer informatie over de gebiedsgerichte werking vindt u op de website van het IJzerbekken³⁰.

Bekkensecretariaat: motor van de bekkenwerking

Het bekkensecretariaat staat in voor de dagelijkse werking binnen het bekken en het voorbereidende werk voor het bekkenbestuur. Het bekkensecretariaat bereidt het bekkenspecifieke deel van het stroomgebiedbeheerplan voor en organiseert de bijeenkomsten van het bekkenbestuur en de bekkenraad. Op vraag van het bekkenbestuur organiseert het bekkensecretariaat ook gebiedsgericht en thematisch overleg. De dagelijkse leiding van het bekkensecretariaat ligt bij de

²⁸ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/ijzerbekken/overlegstructuren/bekkenbestuur>

²⁹ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/ijzerbekken/overlegstructuren/bekkenraad>

³⁰ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/ijzerbekken/gebiedsgerichte-werking>

bekkencoördinator. De bekkencoördinator wordt bijgestaan door één of meerdere planningsverantwoordelijke(n). De bekkencoördinatoren en planningsverantwoordelijken zijn personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij of De Vlaamse Waterweg. Per provincie is er ook een vertegenwoordiger van het beleidsdomein Omgeving en stellen sommige provincies een personeelslid ter beschikking van het bekkensecretariaat.

Meer informatie over het bekkensecretariaat vindt u op de website van het IJzerbekken³¹.

2.2.2 Grensoverschrijdende samenwerking

Naast multilateraal overleg binnen de Internationale Scheldec commissie³² op stroomgebiedniveau en bilateraal overleg tussen de gewesten wordt ook op bekkenniveau de grensoverschrijdende samenwerking voor het IJzerbekken versterkt.

Voor meer informatie over het overleg tussen de gewesten en landen, zie stroomgebiedniveau³³.

overzicht van de formele en informele grensoverschrijdende overlegfora op bekkenniveau voor het IJzerbekken

overlegforum	frequentie van vergaderen	omschrijving en belangrijke problematieken of thema's die aan bod komen
Grensoverschrijdende Werkgroep Water Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS/GECT) WestVlaanderen / Flandre – Dunkerque – Côte d'Opale	jaarlijks	De EGTS is in 2009 ontstaan uit een jarenlange grensoverschrijdende samenwerking tussen beide regio's. Het is een platform voor informatie uitwisseling, overleg en projectontwikkeling op grensoverschrijdend vlak. De werkgroep water bestaat uit betrokkenen bij het waterbeheer in het bekken van de IJzer (B) en de bekkens van de Yser (FR) en de Aa (FR). Verschillende thema's komen aan bod. De

³¹ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/ijzerbekken/overlegstructuren/bekkensecretariaat>

³² <https://www.isc-cie.org/>

³³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/algemene-gegevens>

waterbeleidsplannen worden er besproken. Er wordt informatie uitgewisseld over waterkwaliteit (oppervlaktewater, kustwater), beheer en onderhoud van grensoverschrijdende waterlopen, kustveiligheid, Interregprojecten, erosiebestrijding, rattenbestrijding, ...

Lokaal bilateraal overleg

ifv agenda

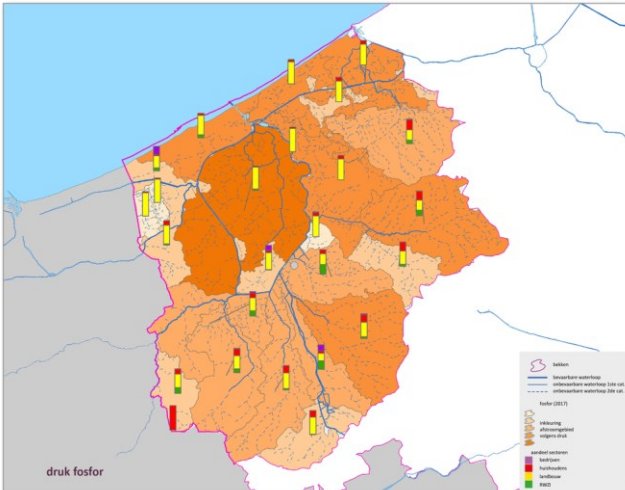
Franse vertegenwoordigers kunnen worden uitgenodigd op het bekkenstuur en/of het gebiedsgericht en thematisch overleg.

Ad hoc overleg

ifv agenda

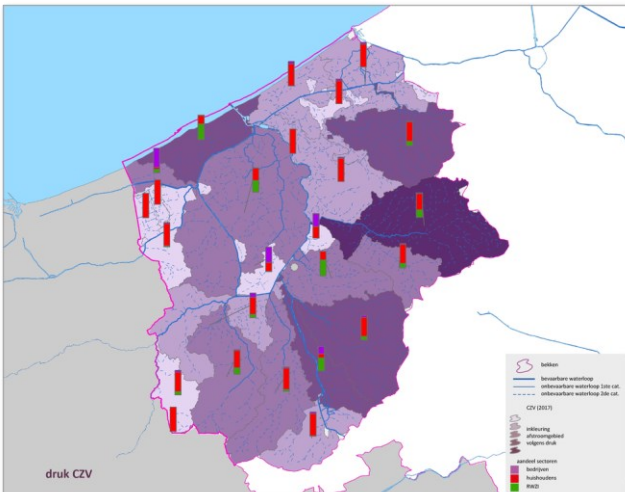
Deelname aan grensoverschrijdende studiedagen / terreinbezoeken / overlegfora ikv kwaliteits- en/of kwantiteitsaspecten.

Ook voor **fosfor** zijn de afstroomgebieden van Veurne Ambacht polder waterlopen en de Handzamevaart belast met de grootste vrachten. Daarna volgen de afstroomgebieden van de havengeul van de IJzer, het Ieperleed en het Oostends krekegebied. De druk van fosfor komt vooral van de landbouw (zo'n 70%) en in sommige afstroomgebieden ook van huishoudens. In de Martjevaart, Moerdijkvaart, Zarrenbeek en Handzamevaart zijn er nog veel ongezuiverde huishoudelijke lozingen die bijdragen aan de fosfor druk. Voor de Ieperlee, de Houtensluisvaart en het Langgeleed is er ook voor fosfor een duidelijke invloed van de RWZI's van Ieper, Woumen en Wulpen merkbaar.

Zuurstofbindende stoffen (CZV)

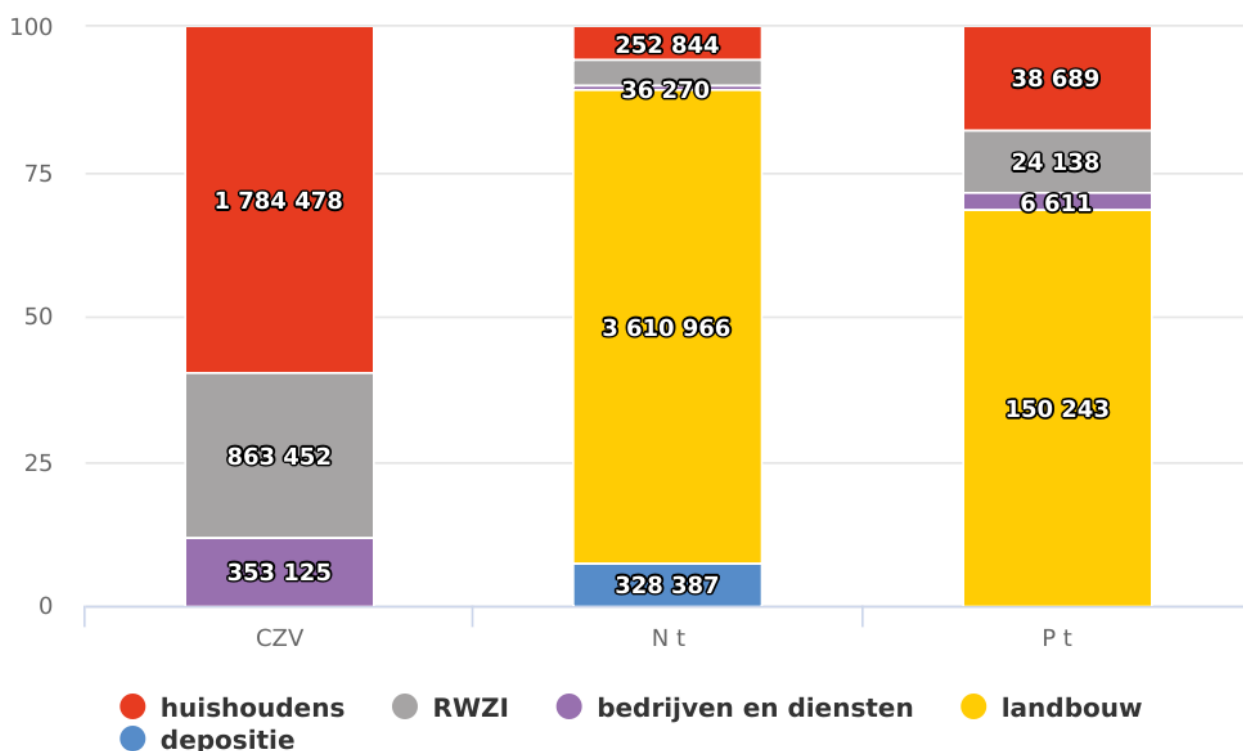

De druk van **CZV** is vrijwel overal in het bekken voor meer dan de helft afkomstig van de huishoudens. De druk van CZV is gemiddeld lager dan in de andere Vlaamse bekken, wat te verklaren is door een lagere bevolkingsdichtheid en minder industrie.

De grootste CZV-druk vinden we in de Handzamevaart, het kanaal Ieper-IJzer en de Martjevaart. Voor de Houtensluisvaart, de Ieperlee en het Langgeleed is de invloed van de RWZI's van Ieper, Woumen

aandeel sectoren in druk nutriënten en zuurstofbindende stoffen

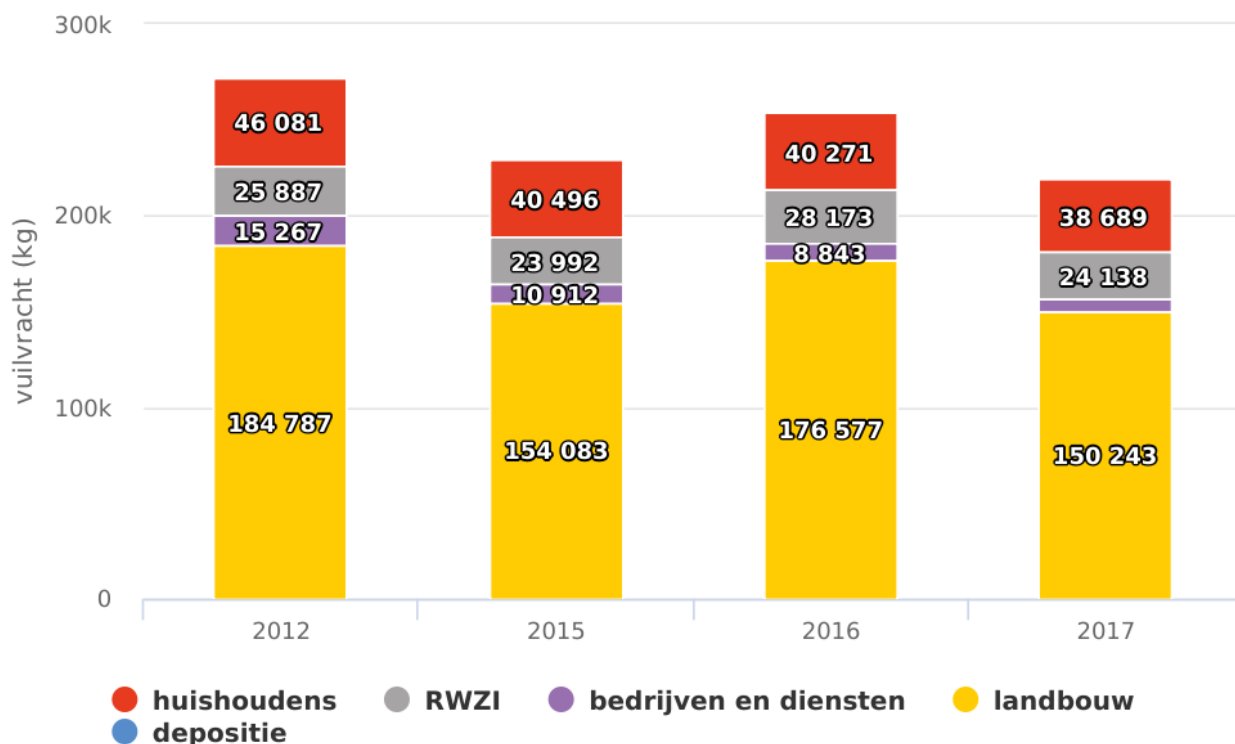
grafiek

Evolutie drukken

Opvallend is de stijging in 2016 met hogere totale drukken voor elk van de drie stoffen ten opzichte van het jaar ervoor. De drukken voor stikstof, fosfor en CZV dalen in 2017. Voor stikstof en fosfor ongeveer tot hetzelfde niveau als in 2015, voor CZV een iets hogere druk dan in 2015.

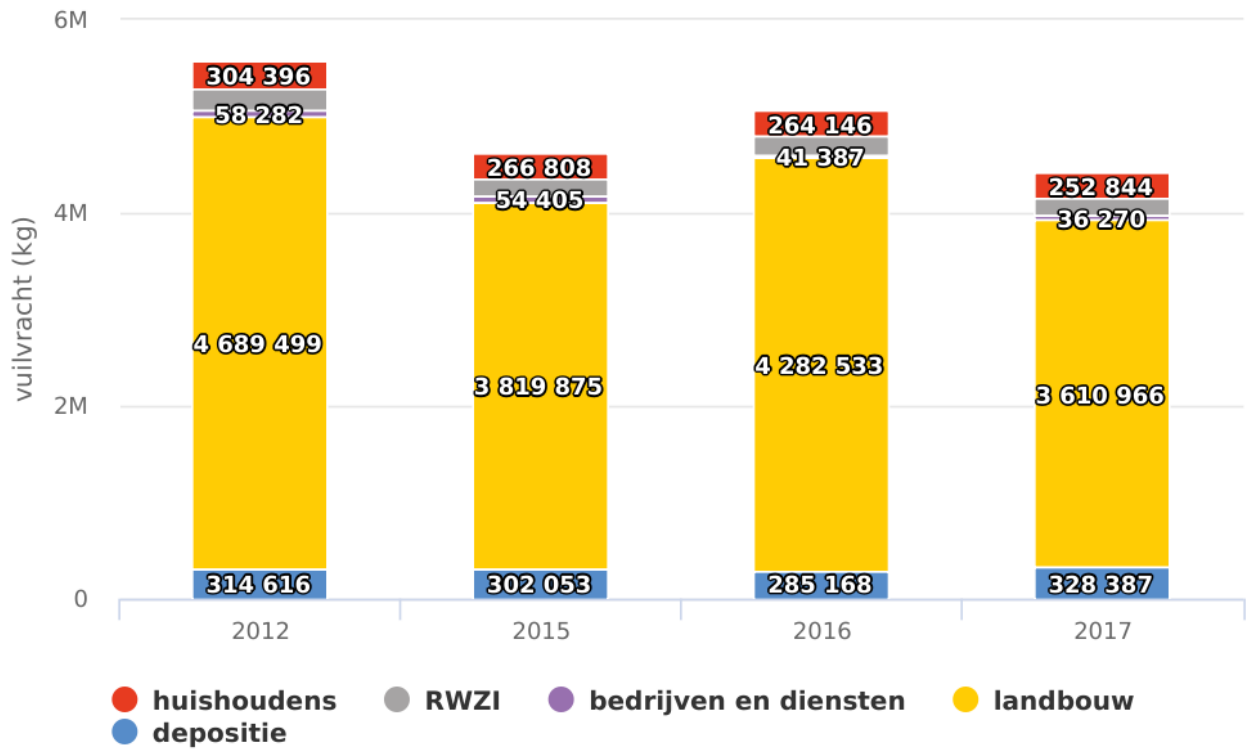
evolutie (aandeel sectoren in) druk fosfor (2012 - 2017)

grafiek Voor **fosfor** zien we in de periode 2012 – 2017 een daling met een verschuiving van het aandeel (en absolute vrachten) van de huishoudens naar de RWZI's. Die verschuiving is gevolg van de uitgevoerde rioleringsprojecten. De drukken vanuit de landbouwsector en vanuit de bedrijven en diensten zijn gedaald.

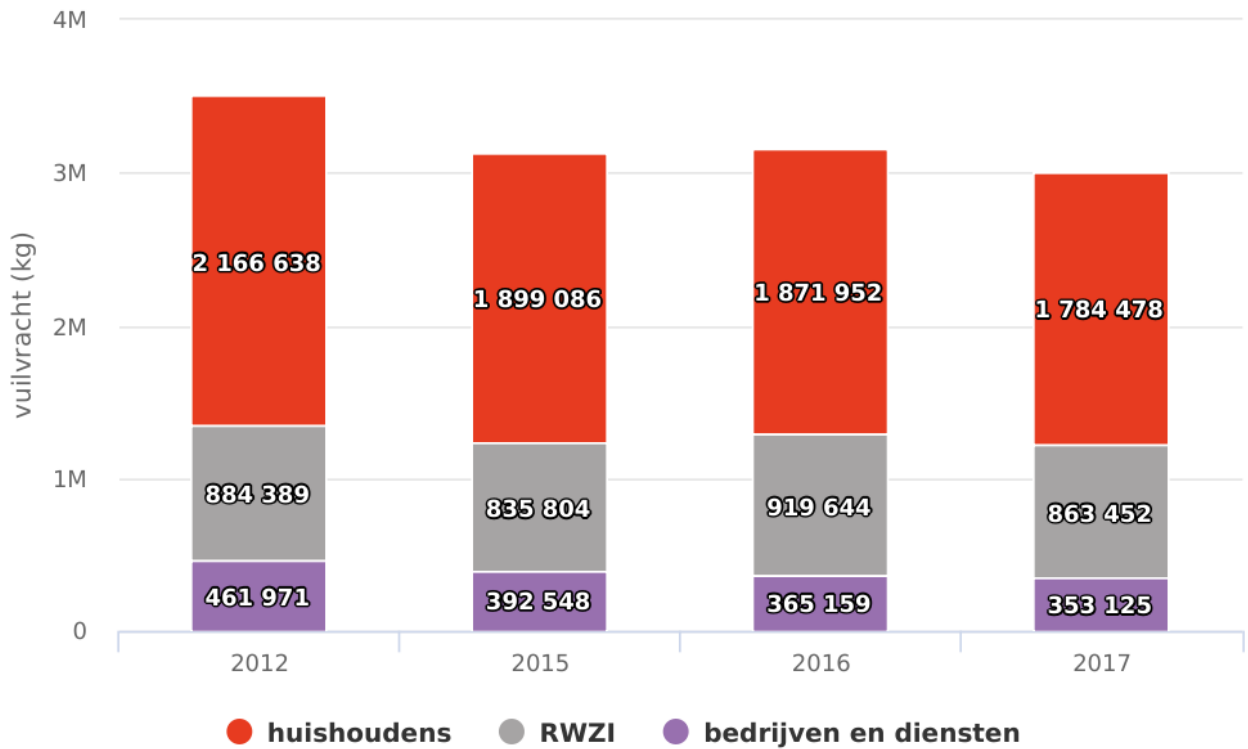
evolutie (aandeel sectoren in) druk stikstof (2012 - 2017)

grafiek Voor **stikstof** zien we in de periode 2012 - 2017 ook een daling. Dit is vooral toe te schrijven aan een daling van het aandeel van de sector landbouw.

evolutie (aandeel sectoren in) druk CZV (2012 - 2017)

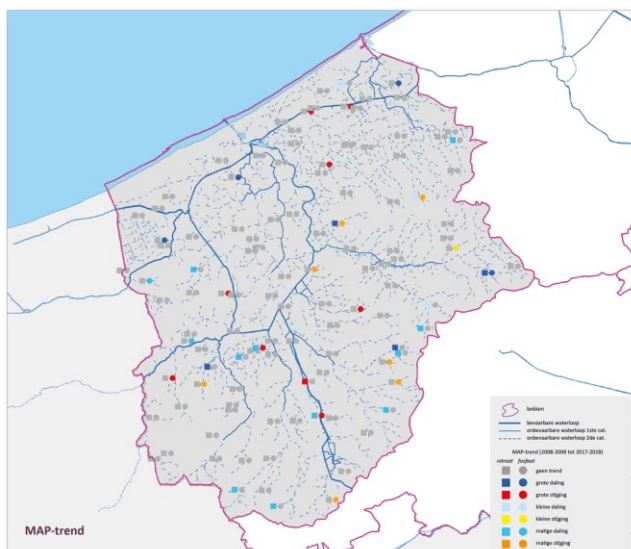

grafiek Voor **CZV** is de trend in de periode 2012 - 2017 een lichte daling. De daling is sterkst in de sector huishoudens en bedrijven en diensten.

Opm: de druk van CZV op het watersysteem wordt enkel begroot voor de huishoudens, bedrijven en diensten en rioolwaterzuiveringsstations. De landbouw zal als sector ook een aanzienlijke bijdrage leveren aan CZV, maar deze is tot op heden niet gekend.

3.1.1.1 Druk vanuit landbouw

Verschillende kleine waterlopen in het

bovenstroomse gebied van de IJzer vertonen een dalende trend voor nitraat (16% van de meetplaatsen).

De norm voor fosfaat (afhankelijk van waterlooptype - varieert van 0,10 tot 0,14 mg/l) wordt in de meeste meetpunten in het IJzerbekken niet gehaald (87% scoort slecht of ontoereikend).

Vooraf de polderwaterlopen scoren slecht voor fosfaat. Fosfaat komt vooral via uitspoeling in oppervlaktewater terecht. In de zandleemstreek komt fosfaat zowel door uitspoeling als door sediment inspoeling in oppervlaktewater terecht.

Enkele waterlopen (14% van de MAP-meetpunten) verspreid over het IJzerbekken vertonen een matige tot sterke stijging voor fosfaat. In het poldergebied kennen enkele waterlopen (6% van de MAP-meetpunten) een daling.

interactieve kaart³⁴

3.1.1.2 Druk vanuit bedrijven

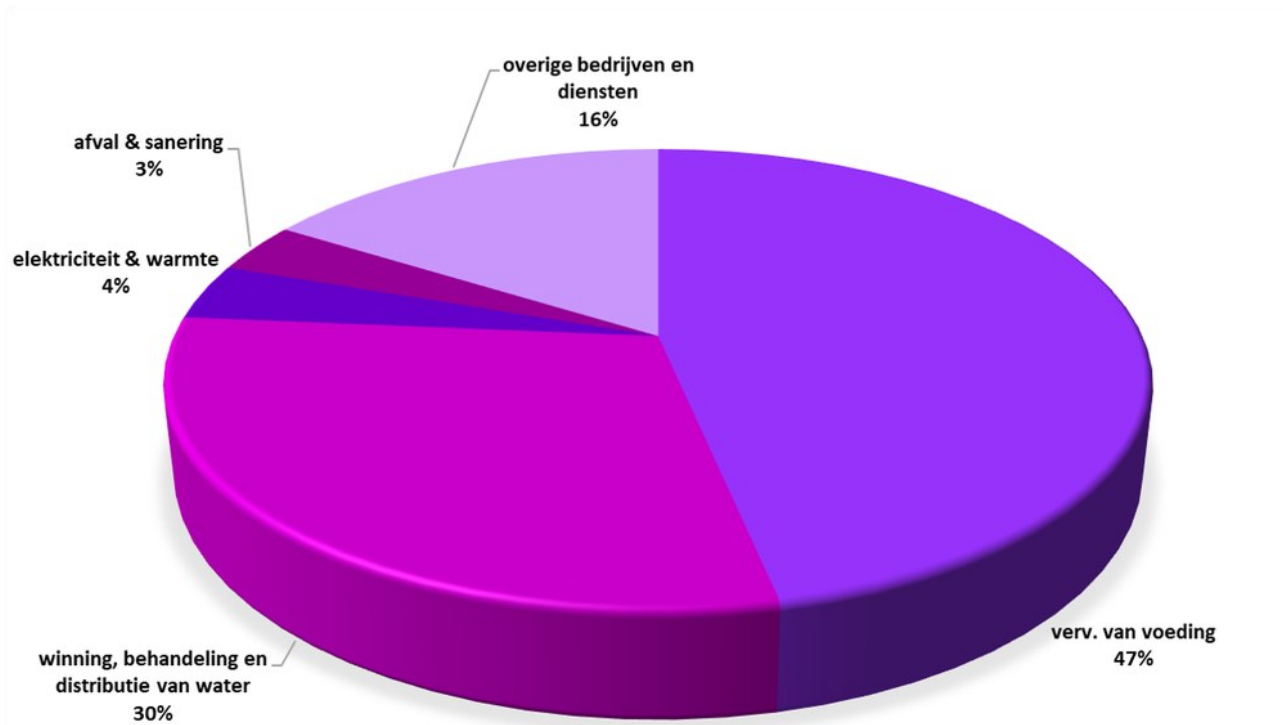
In het IJzerbekken is de impact van de bedrijven (industrie en handel & diensten) op de concentratie aan nutriënten en zuurstofbindende stoffen in de waterlopen beperkt: de sector staat in voor 12% van de CZV-emissies, 3 % van de fosfaat- en 1% van de stikstofemissies.

In het IJzerbekken is het aandeel van bedrijven grootst in de afstroomgebieden kanaal Duinkerke-Nieuwpoort, IJzer II, Lokanaal en kanaal Ieper-IJzer.

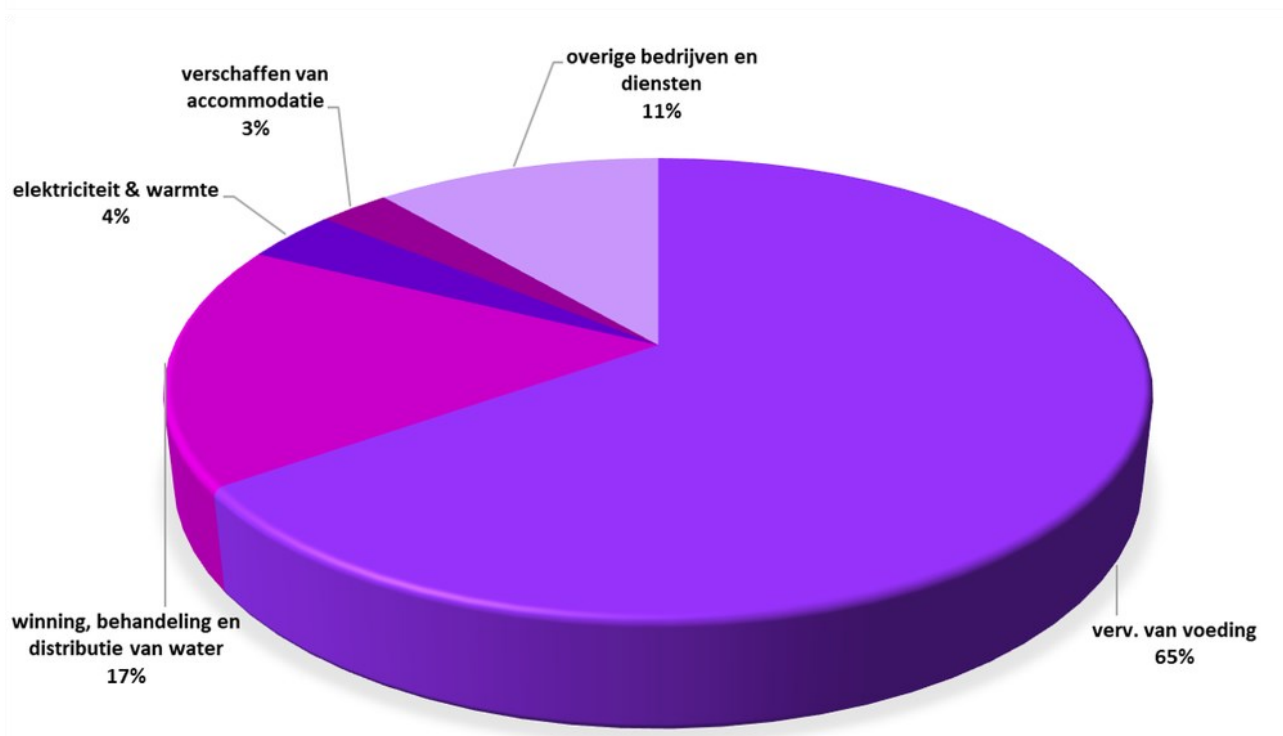
Vooraf de voedingsindustrie (belangrijkste impact op fosfor en stikstof en CZV) en winning, behandeling en distributie van water (op de tweede plaats voor CZV, fosfor en stikstof) hebben een belangrijke impact op de nutriënten en zuurstofbindende stoffen in het water. De andere

³⁴ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/drukken/nutriënten-en-zuurstofbindende-stoffen/druk-vanuit-de-sectoren/druk-vanuit-landbouw/ijzer_mapbeoordeling.png

subsectoren hebben beperkte impact.

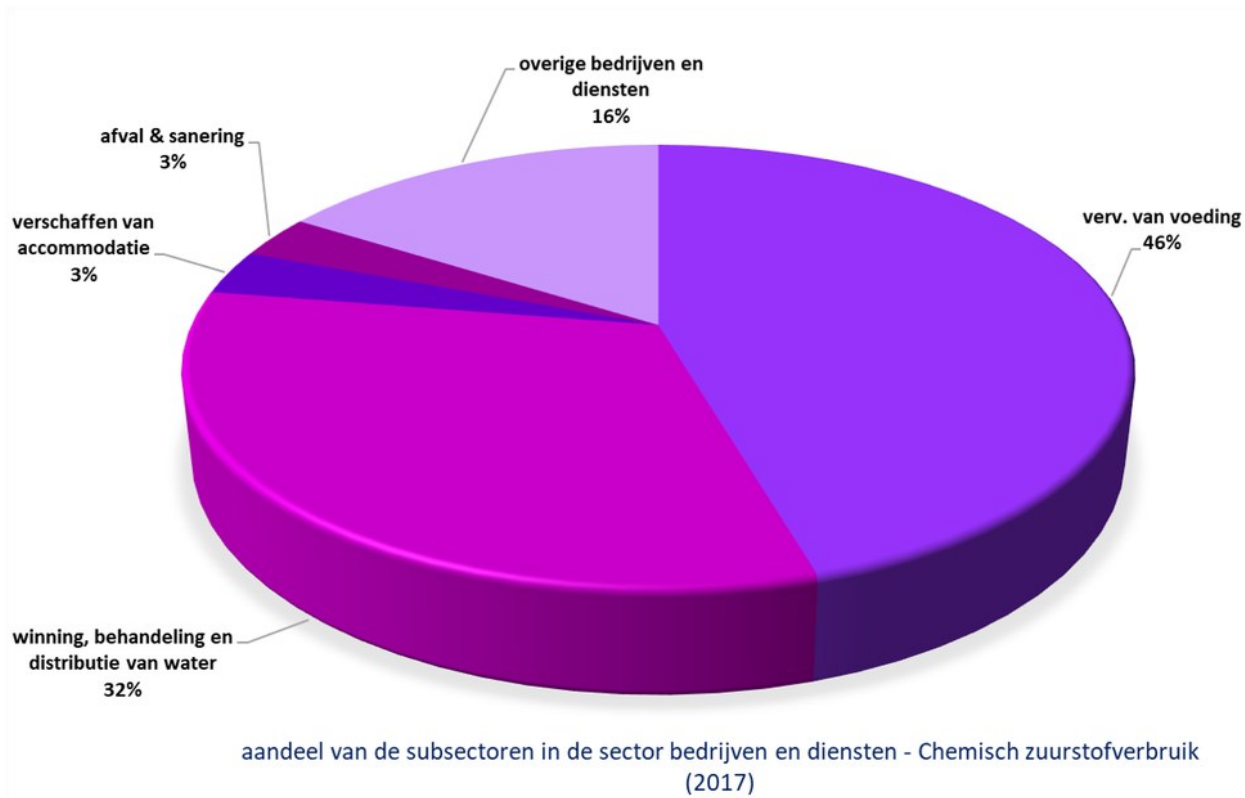

aandeel van de subsectoren in de sector bedrijven en diensten - Stikstof, totaal (2017)

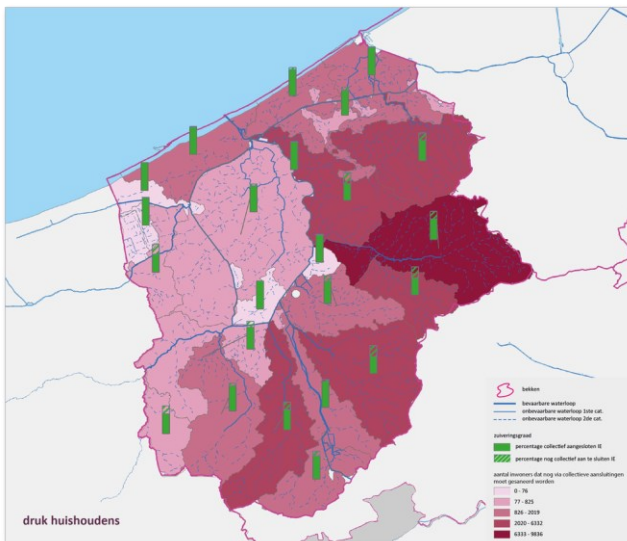

aandeel van de subsectoren in de sector bedrijven en diensten - Fosfor, totaal (2017)

3.1.1.3 Druk vanuit niet gesaneerde lozings huishoudens

Met een zuiveringsgraad van 78% en een

rioleringsgraad van 81% behaalt het IJzerbekken lage cijfers in vergelijking met het gemiddelde. Er is maar een beperkte verbetering ten opzichte van de resultaten in 2012 (74 % en 78%).

Een belangrijke saneringsachterstand, namelijk een rioleringsgraad minder dan 60%, is er in de afstroomgebieden van de Vladslovaart, Poperingevaart, Heidebeek, Bergenvaart, IJzer, Krommegracht, Martjevaart en Handzamevaart. (zie collectief te optimaliseren buitengebied op het

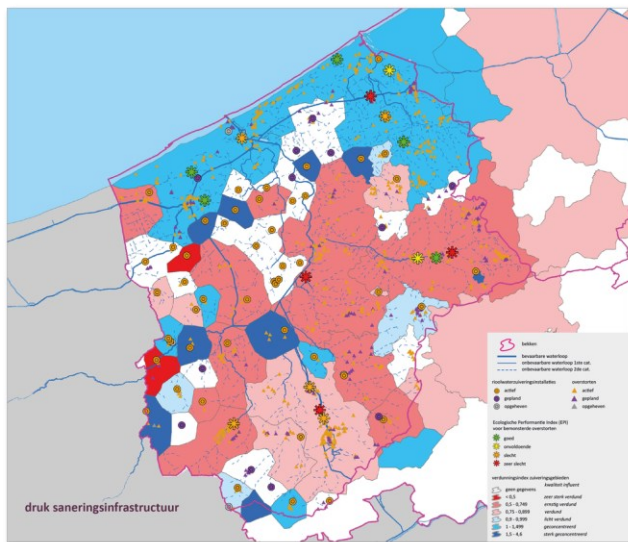
Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

zoneringsplan³⁵)

In het IJzerbekken zal ongeveer 7% van de inwoners niet aangesloten worden op de centrale rioleringsinfrastructuur. Dit betekent het hoogste aandeel binnen de Vlaamse bekken (Vlaams gemiddelde is 3%). Dat afvalwater moet via een IBA (individuele behandelingsinstallatie afvalwater) gezuiverd worden. Slechts 22% van de IBA's is al geplaatst. Gezien deze disperse lozingen zich sterk verspreid in het bekken situeren, is de lokale impact van die huishoudelijke lozingen belangrijk. Onder meer in de afstroomgebieden van Heidebeek en bovenstroomse IJzer, Poperingevaart, Grote Kemmelbeek, Ieperlee, Martjevaart, Veurne Ambacht Polderwaterlopen en Bergenvaart moeten nog heel wat IBA's aangelegd worden. (zie individueel te optimaliseren buitengebied op het zoneringsplan³⁶)

3.1.1.4 Druk vanuit saneringsinfrastructuur

Restvracht RWZI's

In het IJzerbekken zijn er 55 rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) actief. 9 kleinere installaties (Bovekerke, Reningelst, Krombeke, St-Jan-ter-Biezen, Torhout-Wijnendale, Klijte, Slijpe, Mannekensvere, St-Pieterskapelle) moeten nog gebouwd worden. 5 bestaande installaties worden uitgebreid. De RWZI's van Reningelst en Klijte zijn op korte termijn gepland. De RWZI's Krombeke en Torhout-Wijnendale zijn prioritair aan te leggen vanwege hun invloed op de waterkwaliteit in beschermd gebied.

Het afvalwater dat via de riolering aankomt in een WZI wordt gezuiverd alvorens het geloosd wordt in de waterloop. De RWZI's moeten voldoen aan het vooropgestelde zuiveringsrendement en aan de maximumnormen voor de effluentconcentraties opgenomen in de milieuvergunning.

³⁵ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/drukken/nutrienten-en-zuurstofbindende-stoffen/druk-vanuit-de-sectoren/druk-vanuit-niet-gesaneerde-lozingen-huishoudens/ijzer_huishoudens.png

³⁶ <https://www.vmm.be/water/riolering/aansluiten-of-zelf-zuiveren/zoneringsplannen>

Ondanks die eisen bevat het effluent van de RWZI's nog steeds een restvracht, wat de druk van de RWZI's op het oppervlaktewater verklaart. In het IJzerbekken zijn er verschillende waterlopen waar RWZI's een grote impact hebben op de waterkwaliteit.

De kleinschalige zuiveringsinstallaties van Westouter en Reningelst die lozen in kleine bovenlopen geven bijvoorbeeld vooral in de zomermaanden een belangrijke bron van nutriënten in de beek.

Overstorten

Het IJzerbekken telt veel overstorten. Bij een overstort in werking komt het ongezuiverde rioolwater verdund in het oppervlaktewater terecht en zorgt zo voor een druk op de (ecologische) waterkwaliteit. Van de beoordeelde overstorten in het IJzerbekken (16 in 2017) scoren er 4 slecht (RWZI Kortemark, RWZI Woumen, RWZI Ieper, Snaaskerke kanaal), 5 ontoereikend, 2 matig en 5 goed wat betreft impact op de ontvangende waterloop.

Verdunning

De mate van verdunning is vaak een indicatie voor overstortwerking. Een hoge mate van verdunning wijst op de aansluiting van grachten en grote oppervlakten waarbij het hemelwater in het rioolstelsel terechtkomt. In het grootste deel van het IJzerbekken vormt verdunning een probleem. Zo zorgt de RWZI van Woumen, die door hoge mate van verdunning heel wat overstortwerking kent, voor een belangrijke druk op de Stenensluisvaart in het natuurgebied de Blankaart. Enkele kleine verspreide zuiveringsgebieden, vaak met een recent gebouwde RWZI, en Wulpen en Oostende kennen weinig verdunning.

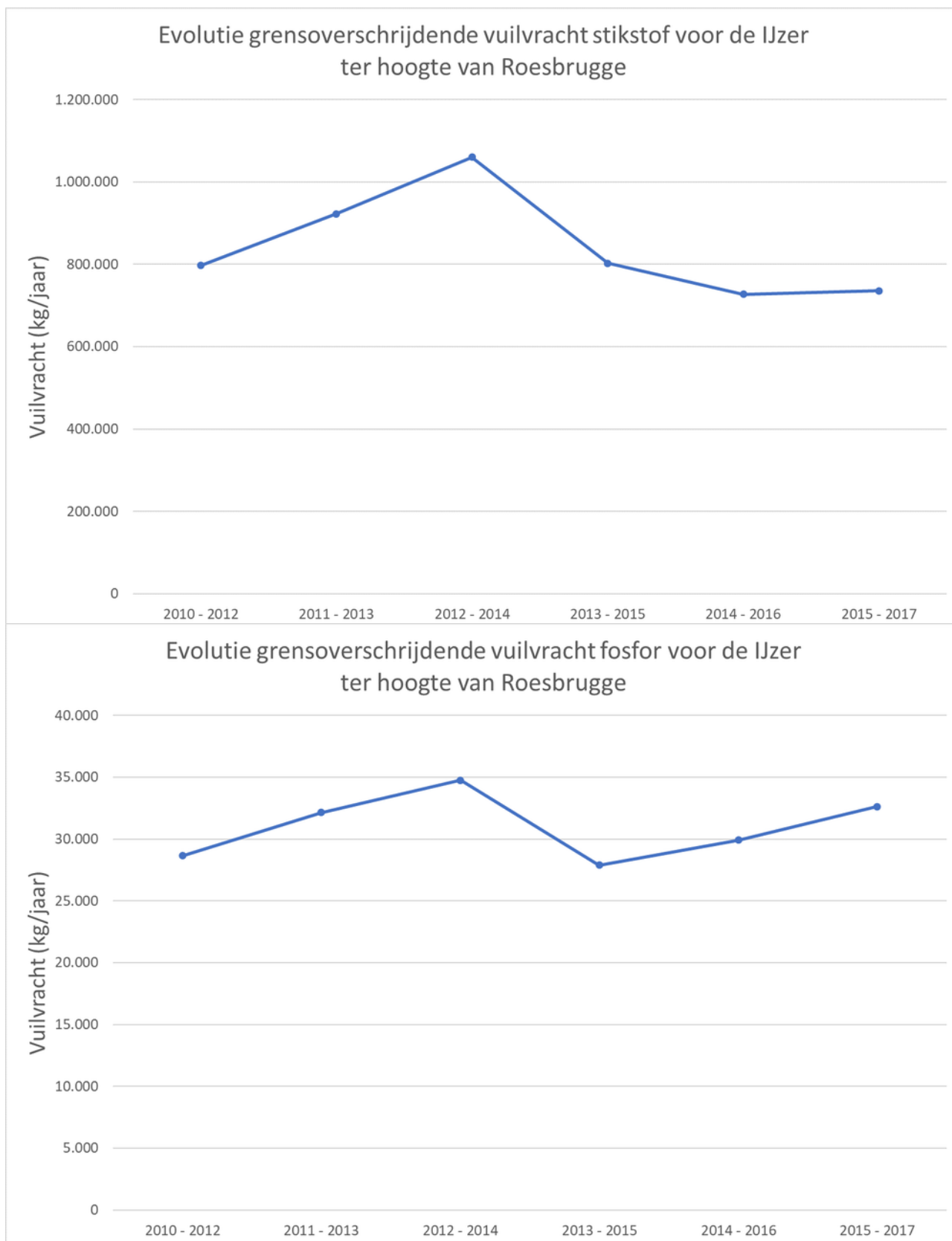
3.1.1.5 Grensoverschrijdende vuilvrachten

In het IJzerbekken komen er ook vuilvrachten vanuit Frankrijk terecht.

Algemeen tonen de inschattingen dat er de laatste jaren een daling waar te nemen is van de druk afkomstig uit Frankrijk voor de parameter stikstof. Voor de parameter fosfor is de laatste jaren een stijging waar te nemen. Deze trend is er ook bij de Heidebeek, de zijwaterloop van de IJzer die een ook gedeeld afstroomgebied heeft in Frankrijk.

Voor de Vleterbeek, de bovenloop van de Poperingevaart worden de laatste jaren stijgende fosfor concentraties aan de grens ter hoogte van Abele gemeten.

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

3.2 Gevaarlijke stoffen

De gevaarlijke stoffen worden onderverdeeld in drie grote groepen: zware metalen, pesticiden en polyaromatische koolwaterstoffen (PAK's).

Over de verontreiniging door zware metalen is gedetailleerde info beschikbaar op bekkenniveau. Pesticiden, PAK's en eventuele overige industriële pollutanten worden in oppervlaktewater slechts steekproefgewijs of in het kader van een gebieds- of sectorgerichte campagne gemeten. In het IJzerbekken zijn gerichte bemonsteringen gebeurd m.b.t. pesticiden. Over andere gevaarlijke stoffen is er geen bekkenspecifieke info voorhanden.

Voor meer informatie over gevaarlijke stoffen, zie stroomgebiedniveau³⁷.

Zware metalen

Voor de meeste zware metalen ligt de druk in het IJzerbekken in de lijn van het gemiddelde voor Vlaanderen. De druk van kobalt is eerder laag.

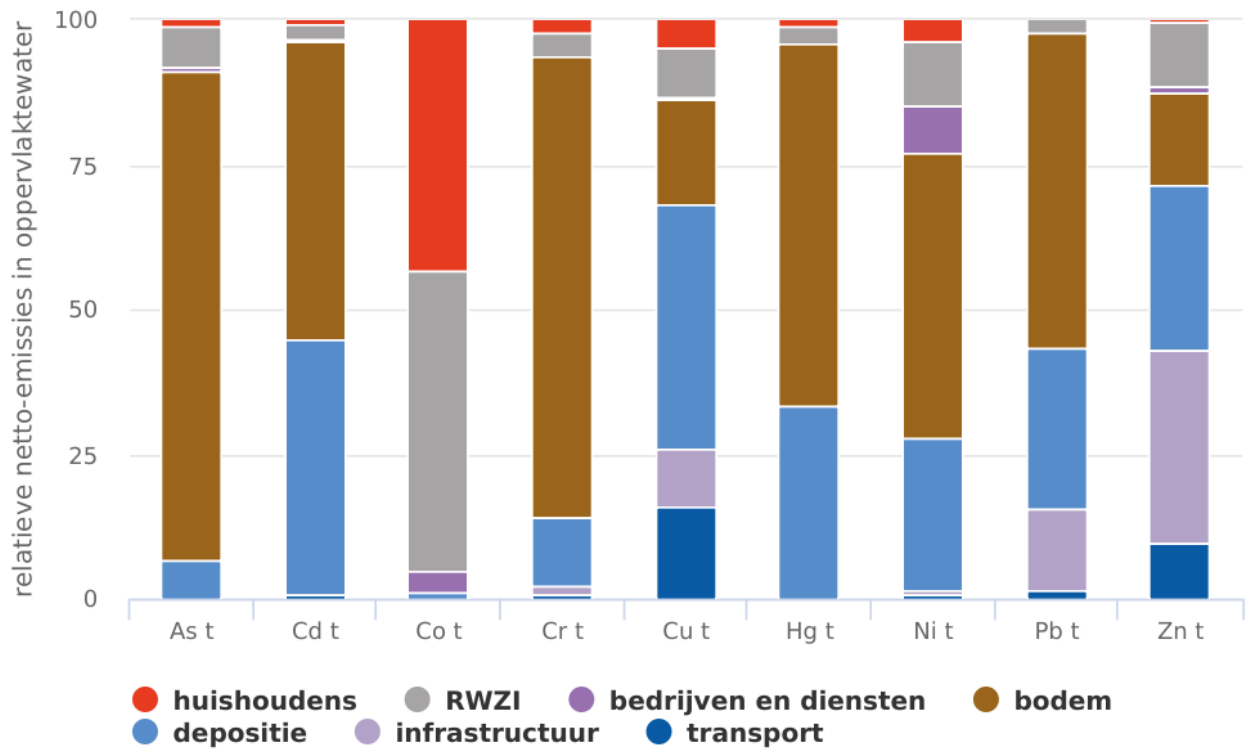
Druk vanuit de sectoren

Globaal gezien leveren bodemerosie en depositie de grootste druk van zware metalen binnen het bekken. Het metaal kobalt is hoofdzakelijk afkomstig van RWZI's en huishoudens. Het metaal zink is voor ongeveer een derde afkomstig van infrastructuur.

³⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/analyses-en-beschermde-gebieden>

verontreiniging door zware metalen

grafiek

Pesticiden

In het IJzerbekken zijn er in vergelijking met de rest van Vlaanderen overschrijdingen voor een groot aantal stoffen en een groot aantal overschrijdingen van de gemiddelde en maximale normen.

Het grootste aantal overschrijdingen van de gemiddelde norm voor de periode 2017-2018 wordt bijvoorbeeld vastgesteld in de Bollaartbeek, de Grote Kemmelbeek, de Blankaart waterlopen en de IJzer.

3.3 Hydromorfologische veranderingen

Structuurkwaliteit

De structuurkwaliteit beïnvloedt in belangrijke mate het halen van een goede ecologische toestand. De structuur van de waterloop is in het verleden echter vaak sterk onderhevig geweest aan menselijke invloeden (waterregulatie voor landbouw, bescherming tegen overstromingen, scheepvaart,...). In het IJzerbekken is het merendeel (55%) van de waterlopen ontoereikend op vlak

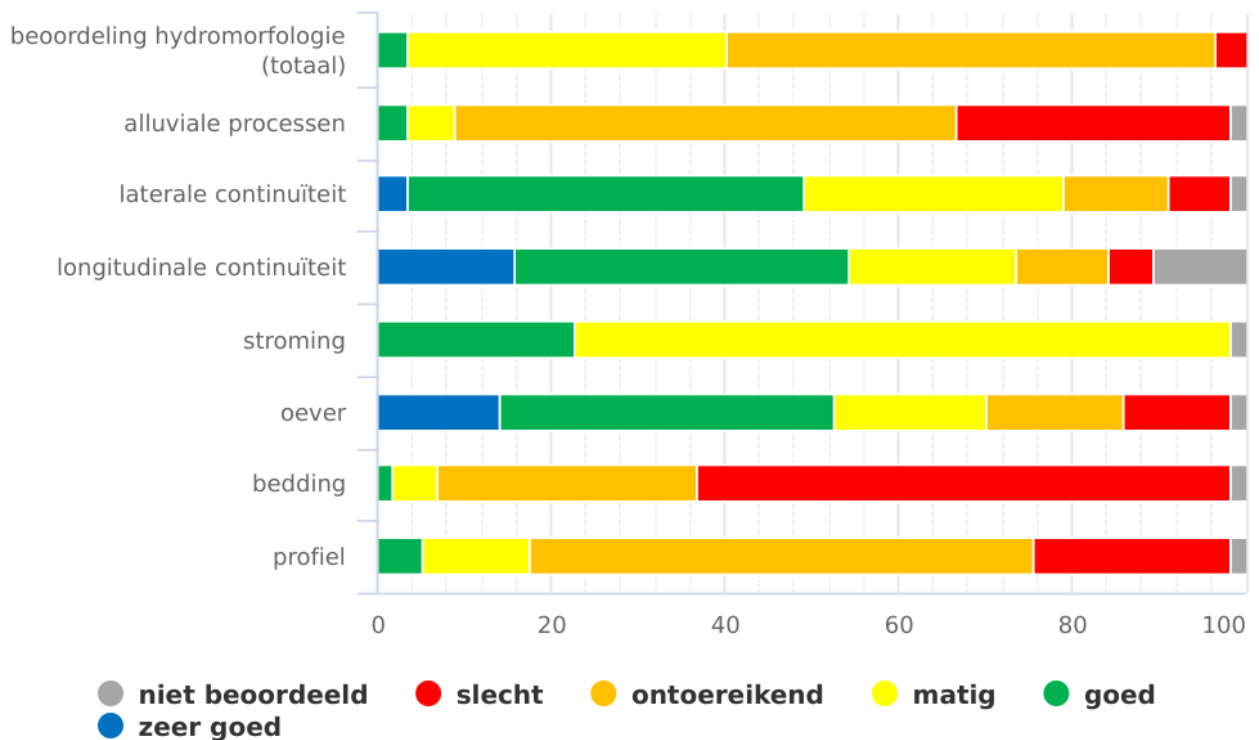

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

van hydromorfologie.

hydromorfologische kwaliteitswaardering (VL en L1)

grafiek

Voor de deelmaatlaten alluviale processen, bedding en profiel laten vaak te wensen over, en scoren lager dan het Vlaamse gemiddelde. Grootschalige herkalibratiewerken zoals het uitdiepen en indijken ten behoeve van de scheepvaart en het verhogen van de afvoercapaciteit, resulteren in slechte scores voor deze parameters.

Enkel de Heidebeek en de Wanebeek scoren goed voor hydromorfologie. De beoordeling van de hydromorfologie van de waterlopen in het IJzerbekken is overwegend matig voor de bovenlopen van de IJzer en overwegend ontoereikend in poldergebied.

Een ontoereikende structuurkwaliteit wijst meestal op grootschalige rechte trekkingen in het verleden, zoals voor de Handzamevaart. Een matige structuurkwaliteit wijst eerder op kleine ingrepen zoals oeververdediging en intensieve ruiming, zoals voor de Poperingevaart en Grote Kommelbeek.

Een uitgebreidere beschrijving van de structuurkwaliteit in het bekken, vindt u in het hoofdstuk toestand³⁸.

³⁸ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/drukken/hydromorfologische-veranderingen/ijzer_hydromorfologische-kwaliteitswaardering

Vismigratieknelpunten

Het waterloppennetwerk is sterk versnipperd door de aanwezigheid van allerlei barrières. Naargelang de aard en de locatie van de barrière is de impact meer of minder belangrijk op de visgemeenschappen. Verschillende vissoorten kennen een verschillend paai- en migratiegedrag. De knelpunten zijn dan ook in zekere mate vis-afhankelijk.

Voor het herstel van vrije vismigratie in Vlaanderen is, in uitvoering van de Benelux-beschikking, een [prioriteitenkaart](#) opgesteld waarop de belangrijkste waterlopen voor het visbestand staan aangeduid en die dus als eerste knelpuntvrij moeten worden gemaakt. In het IJzerbekken zijn de IJzer, de Stenensluisvaart/Steenbeek en Houtensluisvaart/Ronebeek als waterlopen van 1ste prioriteit aangeduid.

Op de IJzer wordt een omgekeerd spui-beheer toegepast aan de Ganzenpoot om vismigratie en in de eerste plaats glasaalmigratie toe te laten. Op de Stenensluisvaart is het pompgemaal aan de Rapestraat nog een belangrijk migratieknelpunt voor het natuurgebied de Blankaart.

Op de onbevaarbare waterlopen zijn in poldergebied vooral pompgemalen, schuiven en terugslagkleppen visvriendelijk te maken en voor de bovenlopen van de IJzer het vispasseerbaar maken van stuwen en kleine drempels.

Op het geoloket vismigratie³⁹ kan u vismigratieknelpunten of gerealiseerde visdoorgangen opzoeken.

3.4 Overstromingen en wateroverlast

Overstromingen zijn een natuurlijk verschijnsel. Vooral tijdens de winterperiodes zorgt de verhoogde aanvoer van water ervoor dat waterlopen hun winterbedding aanspreken en dus buiten hun oevers treden. Dit zijn zogenaamde **fluviale overstromingen**. De IJzerbroeken worden door de IJzer als winterbed ingenomen. De valleien van de benedenlopen van de waterlopen die uitmonden in de IJzer overstroomden van nature (Handzamevaart, Blankaart waterlopen, Martjevaart, Kemmelbeek, Poperingevaart, Heidebeek). Ook laaggelegen gebieden in de polders overstroomden (Moere van Gistel, Vlavlakte, Lolege,...).

Overstromingen worden niet enkel veroorzaakt door overstroming vanuit de waterloop. Vooral in het geval van zomeronweders is het vaak **afspoelend regenwater** dat problemen veroorzaakt. Dit zijn de zogenaamde **pluviale overstromingen**. In mei 2016 viel bijvoorbeeld plaatselijk veel neerslag over de Zuid-Westvlaamse heuvels met wateroverlast tot gevolg in Ieper (Zillebeke, Voormezele, Vlamertinge, Elverdinge), Zonnebeke (wijk Boudewijnpark), Langemark-Poelkapelle (Sint-Juliaan), Lichtervelde. Poperinge en Hooglede bleven grotendeel gevrijwaard van schade. In juni 2016 kende de regio Heuvelland wateroverlast ten gevolge van een plaatselijke onweersbui en in mei 2018 was er wateroverlast in de regio van Houthulst door een lokale bui.

³⁹ <https://www.vmm.be/data/vismigratie>

Tot slot kunnen de kustbekkens in extreme gevallen getroffen worden door grote dijkdoorbraken, wat voor **kustoverstromingen** zorgt.

Op www.waterinfo.be⁴⁰ kan u de overstromingsgevoelige gebieden raadplegen, evenals de **overstromingsgevaarkaarten** (beschrijven de fysische eigenschappen van de overstromingen zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden en de **overstromingsrisicokaarten** (brengen de gevolgen voor mens (sociale), ecologie, economie en cultureel erfgoed in kaart).

Waterschade beperken

Overstromingen kunnen wateroverlast veroorzaken voor gebouwen. De schade binnen de perken houden is dan uiterst belangrijk. Correct informeren is daarbij van cruciaal belang. Op de portaal-site www.waterinfo.be⁴¹ brengen de waterbeheerders al hun metingen en voorspellingen samen. Zo kunnen de nodige maatregelen getroffen worden om waterschade tot een minimum te beperken.

In het IJzerbekken hebben in het verleden verschillende overstromingen wateroverlast tot gevolg gehad. Naar aanleiding daarvan zijn in het verleden al verschillende maatregelen genomen: de inrichting van de gecontroleerde overstromingsgebieden of wachtbekkens (bijvoorbeeld GOG op de Vleterbeek in Poperinge, Verdronken Weide op de Ieperlee in Ieper, GOG op de Spanjaardbeek in Kortemark), de bouw van stuwen en pompstations (bijvoorbeeld pompstations op het Nieuw Bedelf en de Kreek van Nieuwendamme aan de monding in de havengeul van Nieuwpoort), de aanleg van (plaatselijke) dijken (bijvoorbeeld achter een hoeve in de Eikhoekstraat langs de Poperingevaart), enz.

Dankzij de verschillende maatregelen die reeds genomen zijn, wordt het IJzerbekken minder geconfronteerd met ernstige vormen van wateroverlast. Door de klimaatverandering zullen er in de toekomst vaker overstromingen optreden, ook in gebieden die nu nog geen problemen van wateroverlast kennen. De te verwachten impact van klimaatverandering op overstromingen kan bekeken worden op het klimaatportaal Vlaanderen⁴².

'Gecontroleerde overstromingsgebieden beschermen Poperinge'

De Poperingevaart is overstromingsgevoelig vanwege het grote hoogteverschil tussen bron en monding. De lager gelegen weilanden aan het afwaartse deel van de Poperingevaart komen regelmatig onder water. Ze vormen een natuurlijk overstromingsgebied van de IJzer en de Poperingevaart.

Om de stad Poperinge zoveel mogelijk te vrijwaren van wateroverlast door intense buien moet het water opwaarts van Poperinge, ook in Frankrijk, vastgehouden worden. De aanleg van het gecontroleerde overstromingsgebied langs de Vleterbeek kaderde in het grensoverschrijdend project Créséty en vormt samen met het net stroomopwaarts gelegen waterreservoir een bekken dat

⁴⁰ <http://www.waterinfo.be>

⁴¹ <http://www.waterinfo.be>

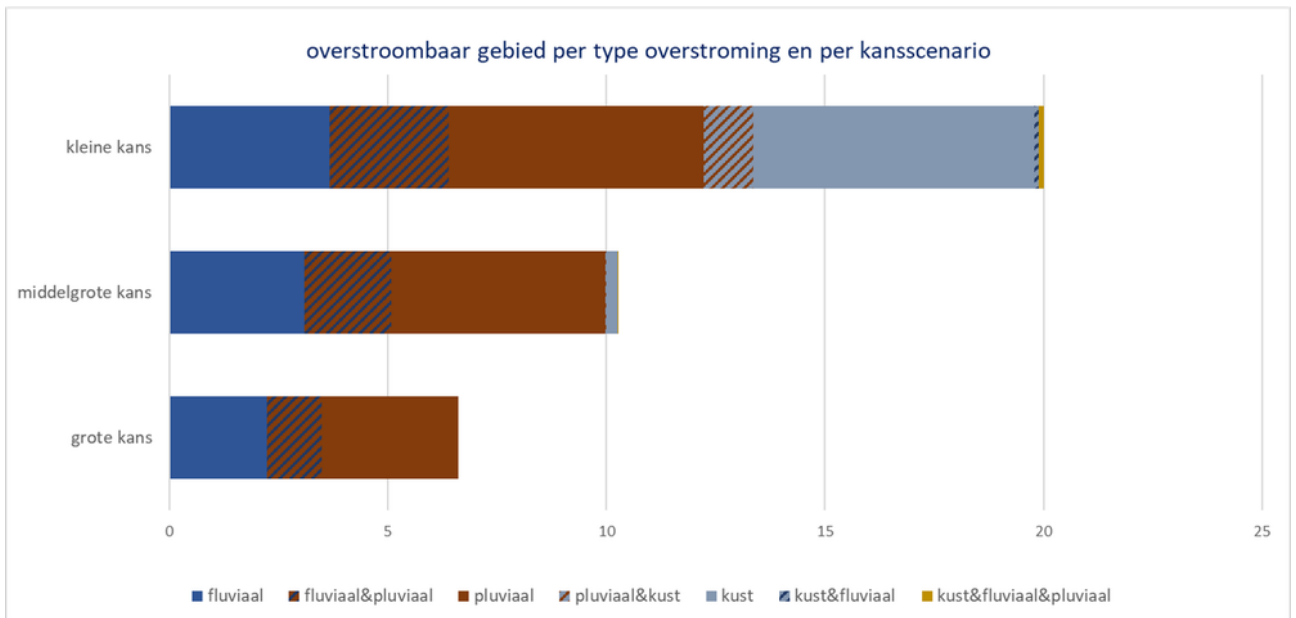
⁴² <http://klimaat.vmm.be>

zowel dienst doet voor watervoorziening als voor waterbeheersing. De voorbije jaren legde de provincie ook gecontroleerde overstromingsgebieden aan langs de Hipshoekbeek, de Bommelaarsbeek en de Robaertbeek.

3.4.1 Overstromingsrisico

In het IJzerbekken is het **overstromingsrisico** (dit is de kans dat zich een overstroming voordoet in combinatie met de mogelijke negatieve gevolgen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het cultureel erfgoed en de economische bedrijvigheid) vergeleken met de rest van Vlaanderen **vrij groot**: bijna 7% van de oppervlakte van het bekken overstroomt bij een overstroming (fluviaal + pluviaal+kust) met grote kans op voorkomen (T10, dwz de kans dat die overstroming van deze omvang zich voordoet is gemiddeld 1 keer in de 10 jaar). Dit hoge percentage is te wijten aan de weidse overstromingen in de IJzervlakte. Bij een overstroming met kleine kans (T1000) stijgt het overstroombaar gebied tot 20% van het bekken. Deze grote uitbreiding is te wijten aan de overstromingen vanuit de zee ten gevolge van bressen die zich met kleine kans voordoen in het IJzerbekken. Het IJzerbekken is kwetsbaar voor zowel pluviale, fluviale als kustoverstromingen.

Het meest overstromingsgevoelig voor fluviale overstromingen is het opwaartse traject van de IJzer (een grote kans op overstromingen tot 16% van het afstroomgebied). De poldergebieden hebben een kleine kans op kustoverstromingen, maar het gaat dan meteen over een groot gebied (bijvoorbeeld tot 51% van het afstroomgebied van het Ieperleed).

3.4.2 Getroffen inwoners

In het IJzerbekken worden bij overstromingen met een grote kans van voorkomen de **meest inwoners getroffen door pluviale overstromingen** (ongeveer 3.500 personen bij een overstroming van deze omvang die zich gemiddeld eens in 10 jaar voordoet). Bij overstromingen met kleine kans

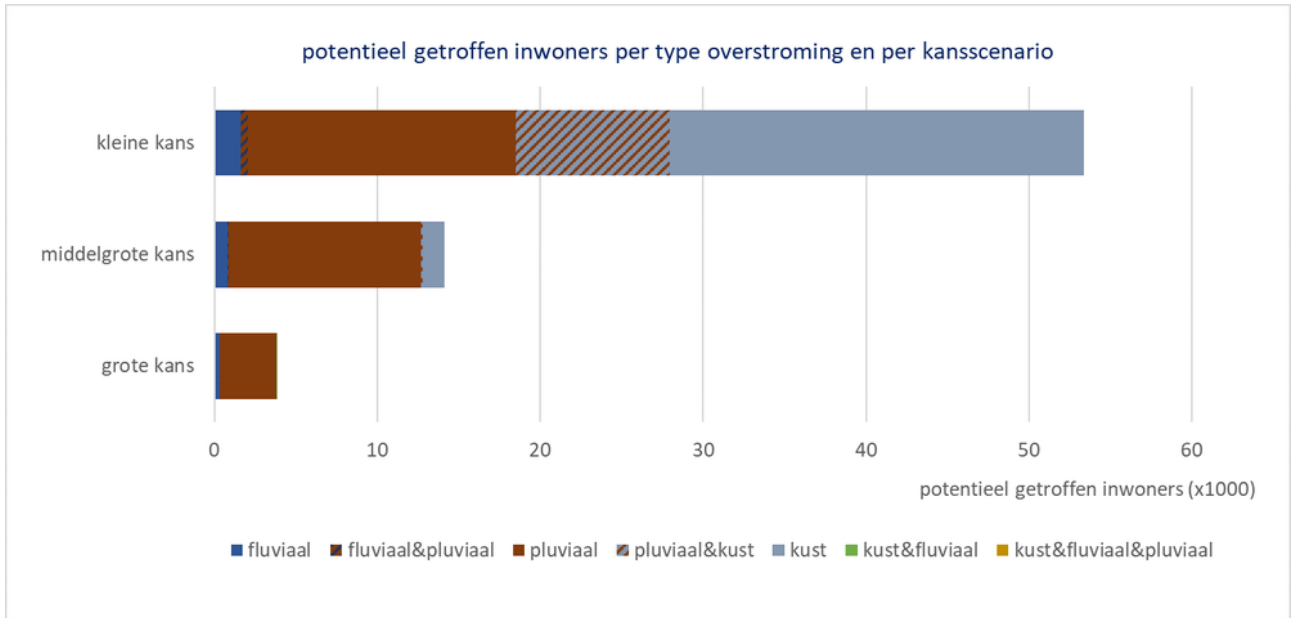

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

neemt het aantal inwoners dat getroffen wordt door overstromingen drastisch toe tot meer dan 50.000 binnen het overstroombaar gebied ten gevolge van grote overstromingen vanuit zee.

In de afstroomgebieden van de middenstroomse IJzer, de Ieperlee en het kanaal Ieper-IJzer lopen het meeste mensen risico op overstromingen met grote kans van voorkomen (eens in de 10 jaar). Al is het aandeel beperkt tot maximum 5 % van de inwoners in het afstroomgebied. Bij overstromingen met kleine kans in het kustgebied kan dat gaan tot bijvoorbeeld 41% van de inwoners in het Oostends Krekengebied.

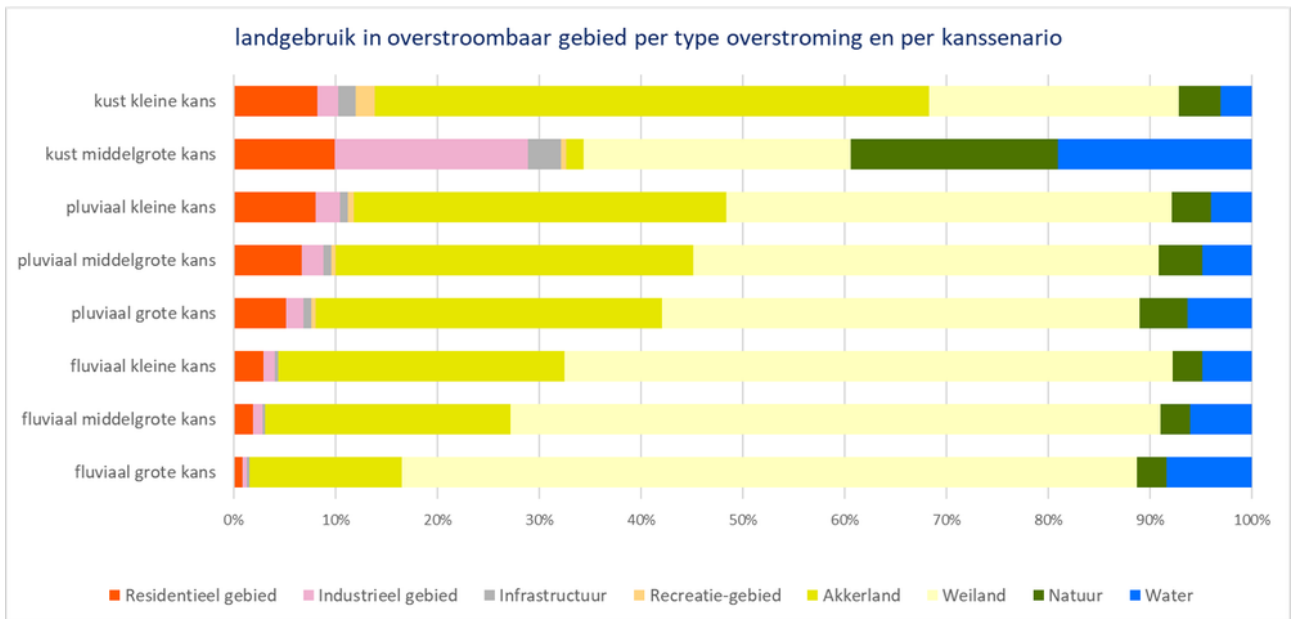

3.4.3 Landgebruik in overstroombaar gebied

Bij kustoverstromingen met middelgrote kans (eens in de 100 jaar) valt het grote aandeel op van woongebied en industrieel gebied. Bij een kleine kans op voorkomen (eens in de 1000 jaar) is het overstroomde areaal groter en betreft vooral akkerland.

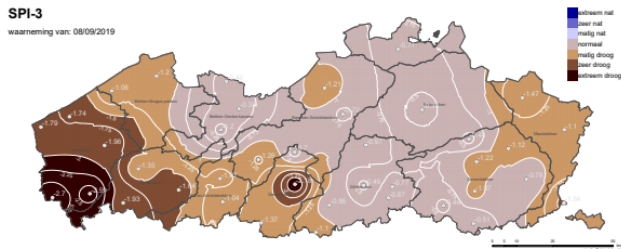
Zowel bij pluviale als fluviale overstromingen overstroomt in het IJzerbekken vooral weiland en akkerland. Bij fluviale overstromingen overstroomt iets meer weiland. Dit komt omdat valleigronde van de waterlopen vaak als weiland in gebruik zijn. Hun aandeel neemt af naarmate een overstroming een kleinere kans op voorkomen heeft. Natuurgebied vormt maar een klein deel van de oppervlakte dat overstroomt. Het areaal woongebied dat overstroomt neemt toe zowel bij een pluviale als fluviale overstroming van overstromingen met grote kans naar overstromingen met een kleine kans. Al blijft het aandeel woongebied dat overstroomt beperkt (minder dan 10%).

3.5 Waterschaarste en droogte

Sinds de zomer van 2016 worden we jaarlijks geconfronteerd met perioden van lagere neerslag-hoeveelheden. Het westen van Vlaanderen is daarbij vaak droger, onder invloed van de regenschaduw van Groot-Brittannië. Dit gecombineerd met hoge temperaturen in de zomers van 2018, 2019 en 2020 zorgde ervoor dat de waterreserves moeilijk terug op peil kwamen.

De Standard Precipitation Index (SPI) geeft de afwijking van de voorbije neerslag t.o.v. het historische normaal weer. De SPI-3 van begin september 2019 geeft bijvoorbeeld aan dat de maanden juni-juli-augustus matig tot extreem droog waren voor het IJzerbekken.

De afvoerdebieten en waterpeilen van de waterlopen daalden sterk, met record minimum debieten voor onder andere de IJzer. Ook de grondwaterpeilen zakten onder historisch lage waarden. Dit staat beschreven bij het [hoofdstuk toestand](#).

3.5.1 Impact van droogte voor de sectoren

Aanhoudende droogte leidt tot hinder voor de sectoren door het tekort aan water en door

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

droogtemaatregelen die genomen of opgelegd worden. Waterbeheerders, waterbedrijven en andere overheidsdiensten stellen een hoger peil in, passen de stuwregeling aan, voorzien voeding vanuit andere waterlopen, voeren drinkwatertransfers door, enz. om de impact van de droogte te verminderen. Bijkomend legt de minister of de gouverneur zo nodig watergebruiksbeperkingen voor specifieke toepassingen op, stelt een captatieverbod in of vaardigt een recreatieverbod uit omwille van de aanwezigheid van toxische cyanobacteriën of blauwalgen.

Ingestelde droogtemaatregelen kan u raadplegen via www.opdehoogtevandroogte.be⁴³.

Lagere peilen en afvoeren in de waterlopen hebben verhoogde watertemperaturen, lage(re) zuurstofconcentraties, hogere concentraties aan polluenten, een hogere geleidbaarheid, een verminderde werking van visdoorgangen, droogval, enz. tot gevolg. Dit kan leiden tot een verslechterde ecologische toestand. Ook de kans op acute ecologische problemen zoals vissterfte, (blauw)algenbloei, botulisme, ... neemt toe.

De vraag naar irrigatiewater voor landbouwgewassen neemt sterk toe, bij een beperkt aanbod in waterlopen en spaarbekkens.

Om conflictsituaties te vermijden werden bij lage waterpeilen captatie verboden ingesteld. Zo werden er in de perioden juli-september 2018, juli-september 2019, mei-september 2020 voor het IJzerbekken captatieverboden ingesteld.

De IJzer is een typische regenwaterrivier met grote debietschommelingen. Als het overvloedig regent, verandert de IJzer in een snel stromende rivier. Terwijl in droge periodes weinig water in de IJzer komt en het water bijna stil staat. In de zomers van 2018, 2019 en 2020 moest in zowel de IJzer als de kanalen Plassendale-Nieuwpoort en Ieper-IJzer een diepgangbeperking opgelegd worden voor scheepvaart, vooral plezier- en passagiersvaart.

De kustpolders zijn in droge perioden sterk afhankelijk van wateraanvoer uit de bevaarbare waterlopen om enerzijds het waterpeil aan te houden en anderzijds om de verzilting of stijging van het zoutgehalte in het poldergebied tegen te gaan.

Als er weinig of geen stroming op een waterloop of vijver zit, bestaat de kans bij warm weer dat er cyanobacteriën of blauwalgen beginnen te bloeien. Ze vormen een blauwgroene, soms roodbruine, olieachtige laag op het water en houden gezondheidsrisico's in voor mens en dier. Op dergelijke momenten wordt een recreatieverbod opgelegd. Dit gebeurde in 2018, 2019 en 2020 bijvoorbeeld voor de Dikkebusvijver.

Op het kanaal Ieper-IJzer werden in 2018, 2019 en 2020 blauwalgenbloeien vastgesteld waardoor watercaptatie voor het beregenen van landbouwgewassen en voor het gebruik als drinkwater voor vee verboden waren. Blauwalgenbloeien bemoeilijken ook de productie van drinkwater omdat deze organismen de filters kunnen verstoppen en er extra chemicaliën nodig zijn in de productieinstallatie.

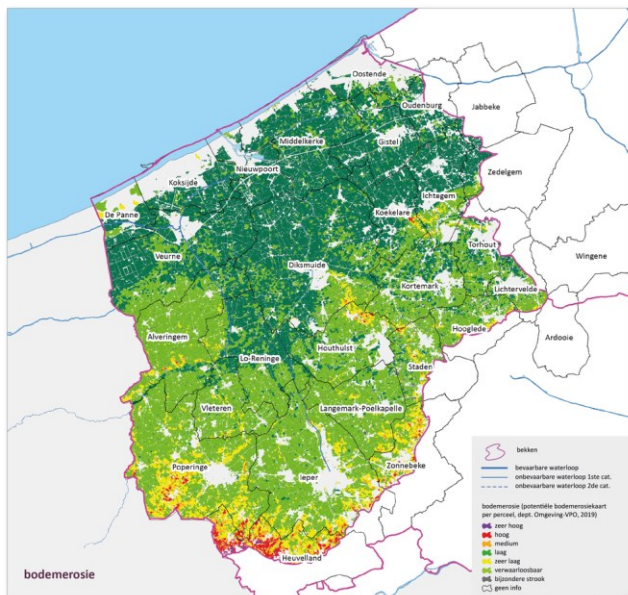
Droogte berokkent schade aan teelten. Vooral aardappelen en tuinbouw in volle grond zijn gevoelig voor droogte.

⁴³ <http://www.opdehoogtevandroogte.be/>

de Pandoenbeek na hevige neerslag. De zwevende stof deeltjes stapelen zich ook op in de waterbodem, waardoor deze vaker moet geruimd worden en/of vervuild raakt.

Bodemerosie

De sedimenttoevoer naar de waterloop wordt

in het IJzerbekken vooral veroorzaakt door **bodemerosie**. In 2018 erodeerde zo 267.355 ton bodemmateriaal, waarvan 89.180 ton terecht kwam in de waterlopen en grachten, en 936 ton in de riolering.

Door de aanwezigheid van leem- en zandleembodems, in combinatie met grote reliëfverschillen en intensief landbouwgebruik, is bodemerosie in het IJzerbekken plaatselijk aanzienlijk. De totale hoeveelheid bodemerosie op landbouwpercelen in het IJzerbekken bedraagt ca. 56.550 ton per jaar. De meeste erosieproblemen in het IJzerbekken doen zich voor op de flanken van het West-Vlaamse Heuvelgebied en rond het Plateau van Wijnendale.

Vooraf tijdens hevige zomeronweders kan afspoeling van sediment (bodemerosie) leiden tot aanzienlijke modderoverlast. Vooral in het zuiden en zuidoosten van het bekken zorgen deze modderstromen voor wateroverlast en schade aan bewoning, landbouw en rioleringen. Met de hevige neerslag van mei en juni 2016 over de Zuid-Westvlaamse heuvels ging de wateroverlast gepaard met modder in de straten en huizen.

Alle erosiegevoelige gemeenten in het IJzerbekken hebben een erosiebestrijdingsplan, en voeren, met de hulp van erosiecoördinatoren, erosiebestrijdingsprojecten uit. Bijvoorbeeld in Poperinge wordt in de Kleine Dasdreef een gracht aangelegd.

Ook de bedrijfsplanners van VLM zijn actief in het bekken om beheerovereenkomsten af te sluiten. Zowel de gemeentelijke erosiebestrijdingsprojecten als de beheerovereenkomsten komen moeilijk tot stand.

Lozingen

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

Ook **huishoudelijke** (overstorten, effluent RWZI, niet aangesloten huizen) en **industriële lozingen** kunnen grote hoeveelheden zwevende stof bevatten.

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

4 TOESTAND

De drukken op het watersysteem door onder meer nutriënten, gevaarlijke stoffen of aanpassingen aan de waterloop, hebben een belangrijke impact op de toestand van het watersysteem.

De Europese Kaderrichtlijn Water stelt strenge eisen aan de toestand van het watersysteem en scheidt het kader voor de toestandsbeoordeling.

Het is in ieders belang om die goede kwaliteit na te streven. Een goede watertoestand biedt immers kansen aan mens, natuur, en tal van andere actoren. Water zal meer inzetbaar zijn voor verschillende toepassingen, recreatie op en rond water wordt aantrekkelijker, er zijn geen vervuilde waterlopen meer,...

Ook op vlak van waterkwantiteit willen we de druk zo veel mogelijk beperken om een goede toestand van de watervoorraden te bereiken.

4.1 Oppervlaktewaterkwaliteit

Een 'goede oppervlaktewaterkwaliteit' betekent dat zowel de ecologische toestand als de chemische toestand van het oppervlaktewater tenminste 'goed' zijn.

Wat die goede toestand precies inhoudt, is in de kaderrichtlijn Water omschreven in de vorm van **milieudoelstellingen**.

De **beoordeling** van de **toestand** gebeurt per oppervlaktewaterlichaam.

De referentieperiode voor de beoordeling is 2016-2018.

Milieudoelstellingen

Milieudoelstellingen zijn onder de vorm van milieukwaliteitsnormen vastgelegd. Die normen zijn op een wetenschappelijke manier vastgelegd. De milieudoelstellingen waaraan een waterlichaam moet voldoen, zijn afhankelijk van de karakterisering van het waterlichaam⁴⁴. In sterk veranderde en kunstmatige wateren heeft het biologische leven niet dezelfde ontwikkelingskansen. Daarom hebben deze wateren een aangepaste doelstelling, namelijk een goed ecologisch potentieel (ipv goede ecologische toestand).

Er zijn ook een aantal waterlichamen die [specifieke \(verscherpte\) doelstellingen](#) hebben omwille van hun ligging in beschermde gebieden (drinkwaterwingebied, speciale beschermingszones,...).

Voor meer informatie over de milieudoelstellingen, zie stroomgebiedniveau⁴⁵.

⁴⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/karakterisering-oppervlaktewaterlichamen>

⁴⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

Per waterlichaam kunnen de milieudoelstellingen geraadpleegd worden in de waterlichaamfiches⁴⁶.

Karakterisering oppervlaktewaterlichamen

Er zijn in het IJzerbekken 23 Vlaamse oppervlaktewaterlichamen, 35 lokale oppervlaktewaterlichamen van 1ste orde en 68 lokale oppervlaktewaterlichamen van 2de orde.

21 van de 23 Vlaamse waterlichamen en alle lokale waterlichamen van 1ste en 2de orde behoren tot de categorie 'rivier'.

De Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in het IJzerbekken behoren tot de watertypes 'grote beken', 'grote rivieren', 'brakke of zoete polderwaterlopen' en 'kleine rivieren'. Er komt één 'overgangswater' voor (hvengeul IJzer) van het type 'zout mesotidaal laaglandestuarium'. Het enige 'meer' (Blankaart spaarbekken) is van het type 'matig ionenrijk alkalisch'. Voor de lokale waterlichamen van 1ste orde zijn er 3 types. In het zuidelijk deel van het bekken bevinden zich 14 'kleine beken'. In het noordelijk deel van het bekken bevinden zich 21 'zoete en brakke polderwaterlopen'.

In het IJzerbekken hebben bijna alle Vlaamse oppervlaktewaterlichamen het statuut 'sterk veranderd'. De 4 kanalen in het bekken en ook de Bergenvaart en de Zarrenbeek zijn 'kunstmatige' waterlichamen. Het Blankaart spaarbekken is een kunstmatig waterlichaam. Enkel de Heidebeek (Haringe) wordt als 'natuurlijk' Vlaams waterlichaam beschouwd. Ook bij de lokale waterlichamen van 1ste orde zijn de waterlichamen met een 'sterk veranderd' statuut in de meerderheid (89%). Enkel de Heidebeek (Vleteren), de Moerdijkvaart en Boergonjewaart worden als natuurlijke lokale 1ste orde waterlichamen beschouwd.

⁴⁶ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

Opm: deze karakterisering gaat in vanaf de vaststelling van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Voor de analyses en beoordelingen werd gebruik gemaakt van de waterlichamen (karakterisering) en hun normkader goedgekeurd in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021.

[karakterisering oppervlaktewaterlichamen geoloket](#)

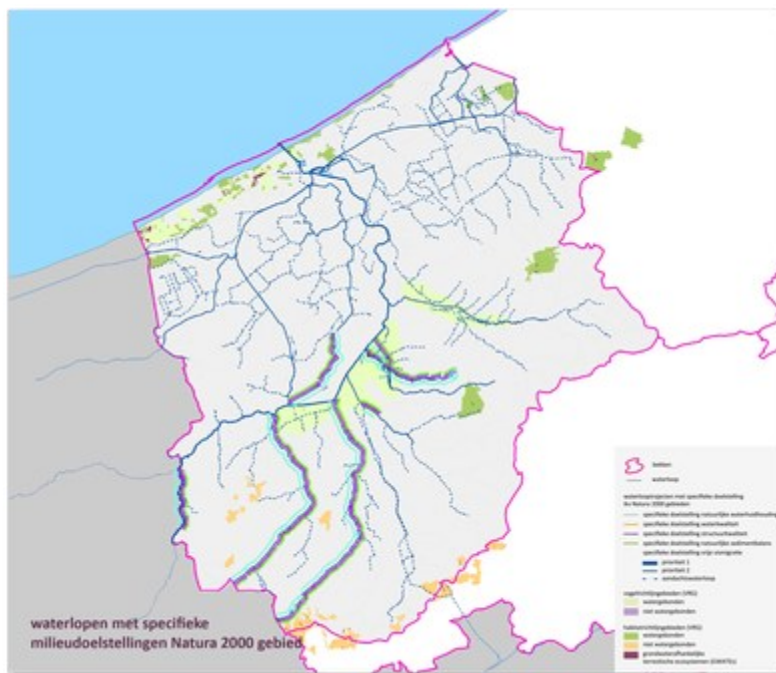
Voor het wetgevend kader en de methodiek voor de afbakening en verdere indeling van de oppervlaktewaterlichamen, zie [stroomgebiedniveau](#).

Per waterlichaam kan de karakterisering geraadpleegd worden in de [waterlichaamfiches](#).

Beschermde gebieden oppervlaktewater

Natura 2000 gebieden

specifieke doelstellingen

Voor de

oppervlaktewaterafhankelijke habitat- (SBZ-H) en vogelrichtlijngebieden (SBZ-V) die onder invloed staan van een Vlaams of lokaal 1ste orde waterlichaam, kunnen bijkomende specifieke doelstellingen geformuleerd worden. Deze zijn bedoeld om de Europees beschermde habitattypen en soorten waarvoor specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD) werden geformuleerd, duurzaam in stand te kunnen houden. De formulering van de specifieke doelstellingen is gebeurd op niveau van het waterlooptraject waar de betrokken soort of habitat actueel voorkomt of volgens de S-IHD dient uit te breiden. De oppervlaktewatergerelateerde specifieke doelstellingen werden geclusterd in 5 categorieën: (1) waterlopen waar een natuurlijke waterhuishouding wordt nagestreefd; (2) trajecten

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

waar voor bepaalde parameters strengere kwaliteitseisen nodig zijn dan deze voorzien binnen de basismilieukwaliteit; (3) trajecten waar een verbeterde structuurkwaliteit wordt nagestreefd; (4) trajecten waar een natuurlijke sedimentbalans wordt nagestreefd en (5) trajecten waar vrije vismigratie wordt nagestreefd.

Opm: deze specifieke doelstellingen gaan in vanaf de vaststelling van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Voor de analyses en beoordelingen werd gebruik gemaakt van het normkader goedgekeurd in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021.

[Waterlichamen met specifieke doelstelling oppervlaktewater Natura 2000 gebied geoloket](#)

Voor meer informatie over de oppervlaktewater- en grondwatergerelateerde specifieke doelstellingen Natura 2000 gebieden, zie [stroomgebiedniveau](#).

toestand

Voor het IJzerbekken waren er *in de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen* geen oppervlaktewaterlichamen opgenomen met een strengere doelstelling waterkwaliteit (>8 mg/O₂ opgeloste zuurstof en <4,3 mg/O₂ BZV).

Beschermde gebieden drinkwater

In het spaarbekken De Blankaart is de toestand van de bacteriologische parameters goed, de toestand voor chemische parameters met een milieukwaliteitsnorm goed voor chloride, nitraat en ammonium, ontoereikend voor geleidbaarheid en slecht voor orthofosfaat. De toestand is voor de meeste pesticiden en 'andere stoffen' slecht.

Bij de waterproductiecentra van Zillebeke en Dikkebus wordt het water onttrokken uit naburige vijvers. Voor deze vijvers is geen toestand beoordeling beschikbaar.

De kwaliteit van de voedende waterlopen is belangrijk voor de drinkwatermaatschappijen omdat de kwaliteit van het water sturend is voor de inname van ruw water. De waterkwaliteit van deze voedende waterlopen is meestal minder goed dan dat van het spaarbekken of de vijvers zelf omdat de water inname in het spaarbekken of de vijvers gebeurt bij momenten van zo goed mogelijke kwaliteit in de waterlopen.

Voor meer informatie, zie [stroomgebiedniveau](#) en [Achtergronddocument Bronbescherming drinkwater](#).

Andere beschermde gebieden

Voor de (beoordeling van de) milieudoelstellingen in de beschermde gebieden 'zwemwateren' en 'nutriëntgevoelige gebieden', zie [stroomgebiedniveau](#).

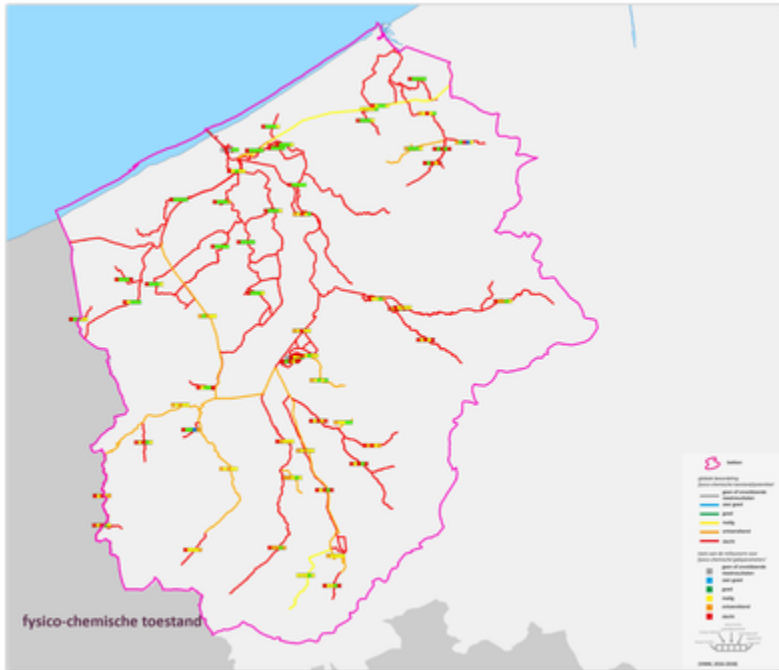

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de [waterlichaamfiches](#).

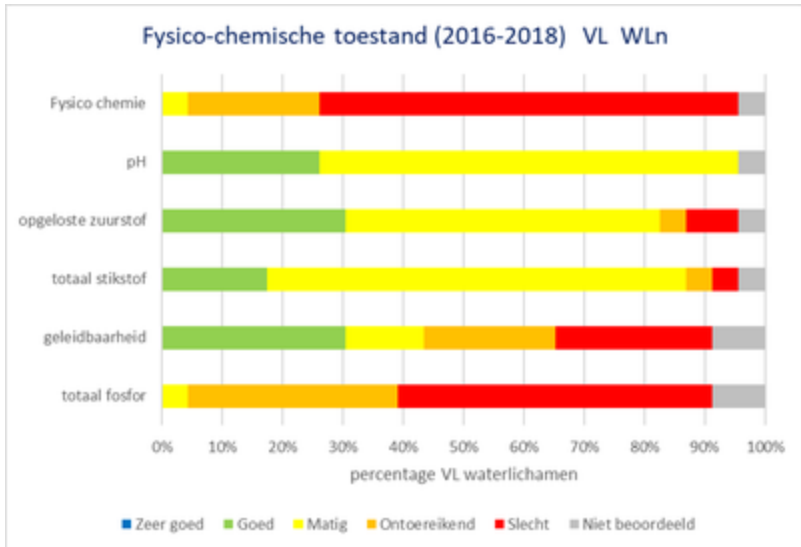
fysico-chemie

Zowel voor de Vlaamse als voor de lokale oppervlaktewaterlichamen is fosfor de belangrijkste fysico-chemische probleemparemeter. De helft van de Vlaamse waterlichamen en zelfs 70% van de lokale waterlichamen heeft een slechte beoordeling voor fosfor. Stikstof, geleidbaarheid en pH scores heel water beter, met telkens minstens een vierde van alle waterlichamen (Vlaams en lokaal 1ste orde samen) die goed scoren.

Vlaamse waterlichamen

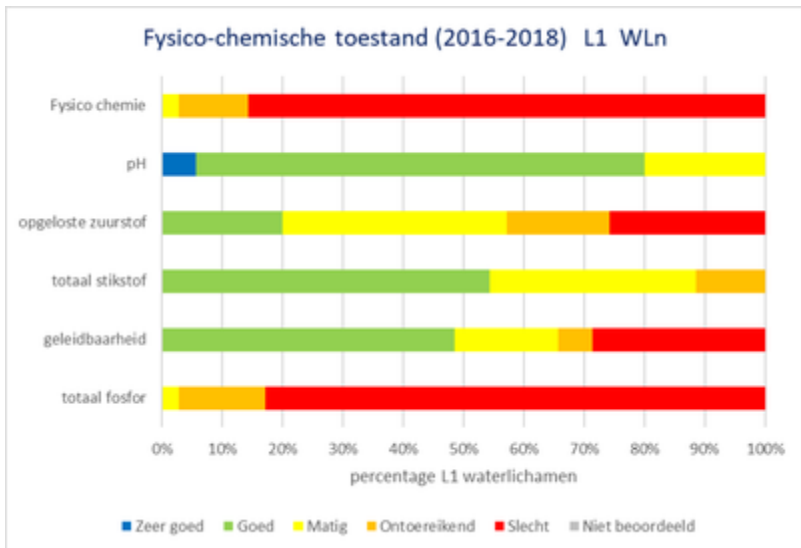

Geen enkel van de Vlaamse waterlichamen en lokale waterlichamen voldoet voor de parameter fosfor. Omwille van het 'one out all out'-principe scoort dus geen enkel Vlaams waterlichaam goed.

Enkel het kanaal Plassendale-Nieuwpoort heeft een matige beoordeling. Daarna volgen de Poperingevaart, het kanaal Ieper-IJzer, de Ieperlee/Verwezen Kanaal, de bovenstroomse IJzer en het Lokanaal met een ontoereikende beoordeling. Dit zijn ook de waterlopen waar fosfor ontoereikend wordt beoordeeld. Ook de midden- en benedenstroomse IJzer en het Lokanaal hebben een ontoereikende beoordeling voor fosfor. De Moerdijkvaart heeft met een matige score de beste beoordeling voor de parameter fosfor in het IJzerbekken.

Lokale waterlichamen

De lokale oppervlaktewaterlichamen hebben duidelijk een betere beoordeling voor de fysico-chemische kwaliteit voor stikstof en geleidbaarheid. Ongeveer de helft van de 35 waterlopen scoort goed voor deze parameters. Voor zuurstof en fosfor hebben de lokale oppervlaktewaterlichamen een slechtere beoordeling. Slechts een vijfde van de lokale waterlichamen heeft een goede beoordeling voor

zuurstof. Meer dan 80% van deze waterlichamen heeft een slechte toestandbeoordeling voor fosfor.

De Dikkebusbeek heeft met een matige score de beste beoordeling voor fysico-chemie. Daarna volgen met een ontoereikende score de Wanebeek, Korversbeek, Stenensluisvaart en het Grootgeleed.

Zuurstof is een belangrijke basisparameter voor leven in de waterlopen. In de Zarrenbeek, de Bollaertbeek, het Vaardijkgeleed, de Ieperlee, de Martjevaart/Lekkerboterbeek, de Nieuwe Gracht, het Koevaardeken, de Moerdijkvaart en de Sint-Machuitsbeek is zuurstof nog in een slechte toestand.

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de [waterlichaamfiches](#).

4.1.1 Ecologische toestand

De beoordeling van de ecologische toestand gebeurt aan de hand van 5 biologische kwaliteitselementen (macro-invertebraten, macrofyten, fytobenthos, vissen en fytoplankton).

Daarnaast zijn de fysico-chemische parameters (5 'gidsparameters': zuurtegraad (pH), opgeloste zuurstof, totaal stikstof, geleidbaarheid en totaal fosfor) en de hydromorfologie ondersteunend in deze beoordeling.

Voor de beoordeling worden de kwaliteitselementen ingedeeld in:

- 1 5 klassen (slecht - ontoereikend - matig - goed - zeer goed) voor natuurlijke waterlichamen
- 2 4 klassen (slecht - ontoereikend - matig - goed) voor sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen

Hierbij geldt het one-out, all-out principe: het slechtst scorende kwaliteitselement bepaalt de globale toestandsbeoordeling van het waterlichaam.

Voor meer informatie over de beoordeling van de toestand, zie stroomgebiedniveau⁴⁷.

fysico-chemie⁴⁸

⁴⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

⁴⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/fysico-chemie>

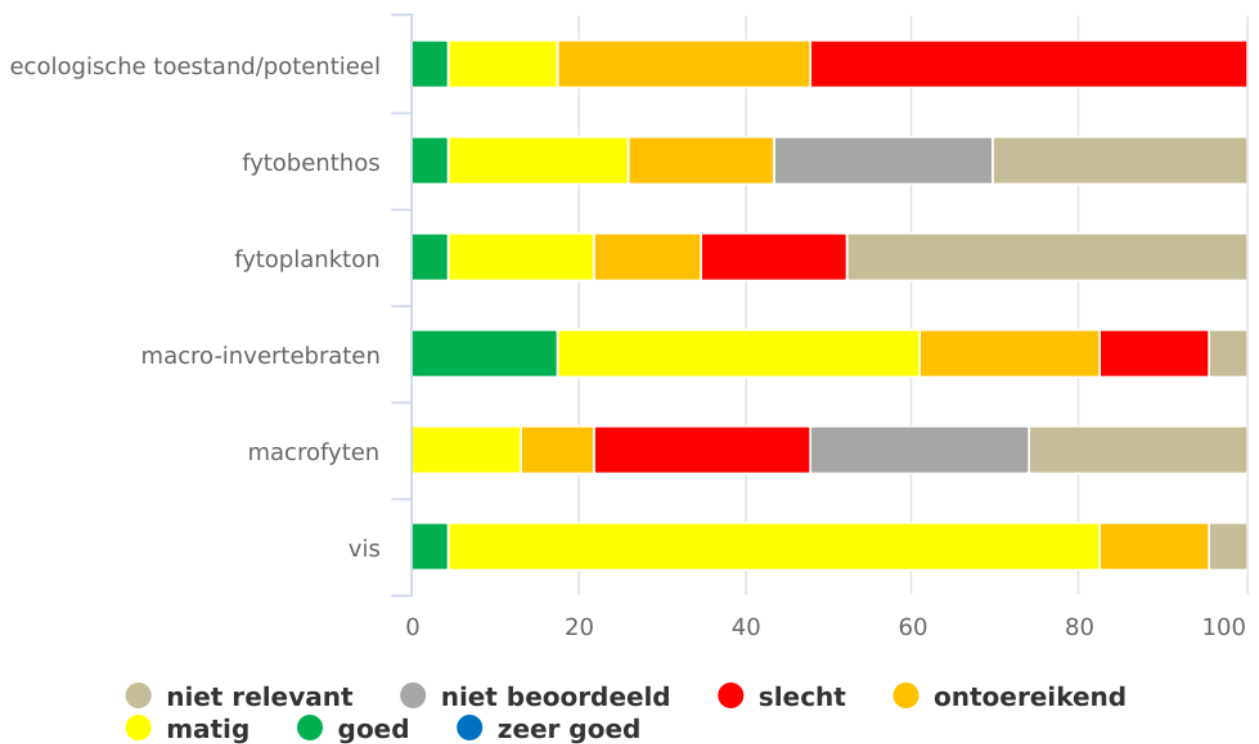
4.1.1.1 algemene beoordeling

Geen enkel oppervlaktewaterlichaam haalt de goede ecologische toestand in het IJzerbekken.

Vlaamse waterlichamen

De meeste Vlaamse waterlichamen in het IJzerbekken hebben nog steeds een slechte (52%) of ontoereikende (30%) beoordeling voor ecologische toestand/potentieel. Voor de verschillende deelparameters is er de voorbije jaren wel een verbetering merkbaar. Volgens het 'one out all out' principe zorgt echter een slechte deelparameter voor een totale slechte beoordeling. Macrofyten en fytoplankton zijn de slechtst beoordeelde deelparameters. In de meeste Vlaamse waterlichamen worden vissen als matig beoordeeld.

ecologische toestand/potentieel (2013 - 2018) VI WLn

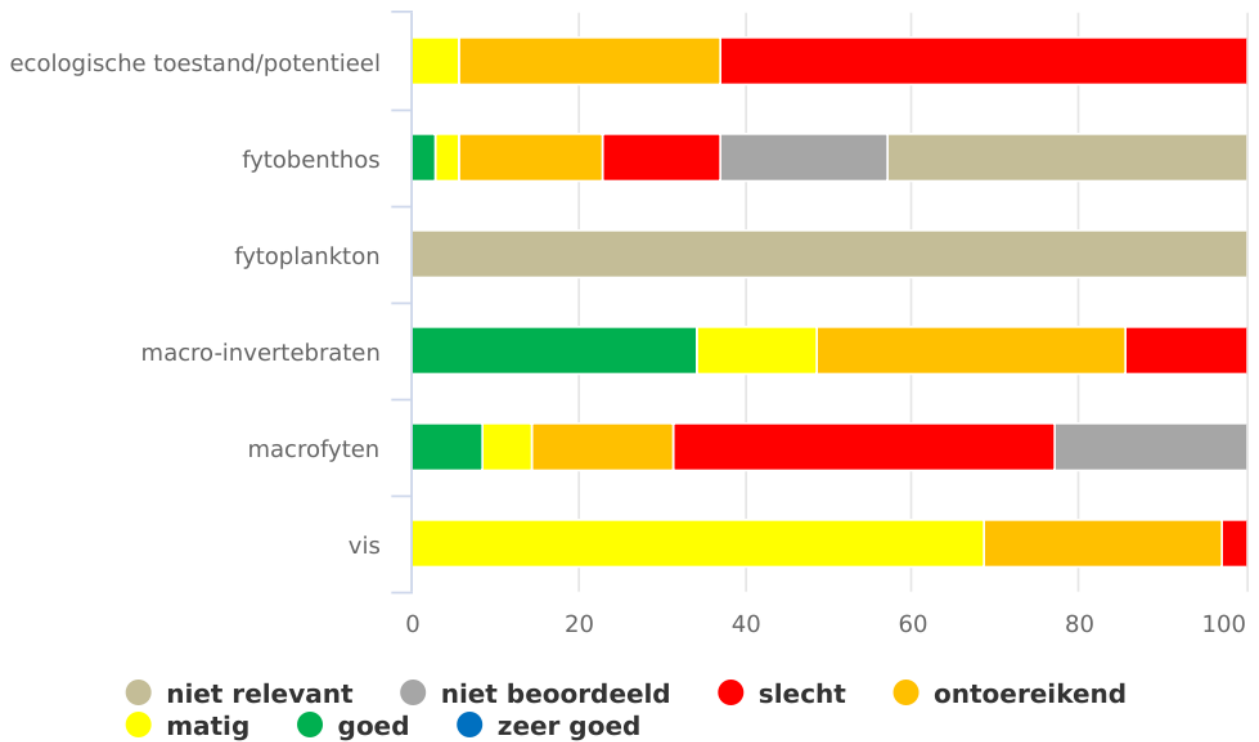
grafiek

Lokale waterlichamen

Meer dan de helft (66%) van de lokale waterlichamen van 1ste orde heeft een slechte score voor de ecologische toestand/potentieel en scoort daarmee slechter dan de Vlaamse waterlichamen. Net zoals bij de Vlaamse waterlichamen scoort de deelparameter macrofyten duidelijk het slechtst. Ook fyto-benthos en vis scoort slechter in de lokale waterlichamen. Enkel macro-invertebraten scoren beter in de lokale waterlichamen.

ecologische toestand/potentieel (2013 - 2018) L1 WLn

grafiek

Gebiedsgerichte informatie over de ecologische toestand van specifieke oppervlaktewaterlichamen, kan worden geraadpleegd in de rubrieken gebiedsgerichte beoordeling⁴⁹ en evolutie ecologische toestand⁵⁰.

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de [waterlichaamfiches](#).

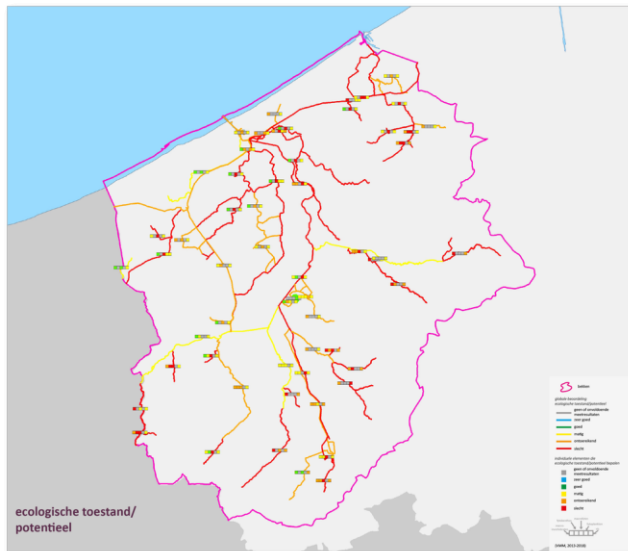
Merk op dat in de beoordeling van de ecologische toestand/potentieel de biologische kwaliteitselementen doorslaggevend zijn. De fysisch-chemische kwaliteit (niet weergegeven op de grafieken) kan de ecologische toestand/potentieel niet minder goed dan 'matig' maken. Daarnaast willen we ook benadrukken dat voor de parameter vis niet alle waterlopen systematisch bemonsterd werden en er gebruik werd gemaakt van interpolaties.

⁴⁹ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/algemene-beoordeling/ijzer_ecologische-toestand-potentieel-vl-wln

⁵⁰ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/algemene-beoordeling/ijzer_ecologische-toestand-potentieel-l1-wln

4.1.1.2 gebiedsgerichte beoordeling

Vlaamse waterlichamen

De Grote Kommelbeek, de bovenstroomse IJzer en de Handzamevaart worden als matig beoordeeld (op basis van fyto-benthos, macro-invertebraten en vissen) en hebben daarmee de beste beoordeling in het IJzerbekken. Enkel voor de Grote Kommelbeek werden macrofyten beoordeeld als matig.

Vooraf in polderwaterlopen scoren de macrofyten nog slecht. Enkel in de Grote Kommelbeek, Heidebeek en Blankaart waterlopen worden de macrofyten als matig beoordeeld.

De macro-invertebraten zijn nog in een slechte toestand in de Zarrenbeek, de Heidebeek en het kanaal Plassendale-Nieuwpoort. In de Bergenvaart, de bovenstroomse IJzer, de Veurne Ambacht polderwaterlopen en het kanaal Duinkerke-Nieuwpoort is de beoordeling voor macro-invertebraten goed.

De beoordeling voor fytoplankton is nog slecht voor het kanaal Ieper-IJzer, de IJzer midden- en benedenstrooms en het Oostends krekengebied. Fytoplankton wordt enkel goed beoordeeld in het Blankaart spaarbekken.

Lokale waterlichamen

De lokale oppervlaktewaterlichamen met een matige toestandbeoordeling zijn het Ringslot en het Langgeleed. Vissen zijn hierbij de bepalende parameter.

Macro-invertebraten zijn de deelparameter met de beste resultaten in de lokale waterlichamen. Ze worden als goed beoordeeld in het Provinciegeleed, de Bommelarevaart, het Ringslot, het Langgeleed, het Reygaersvliet, de Dikkebusbeek, de Oude Avaart, het Koevaardeken, het Zijdelingsgeleed, de Slijkvaart, de Heidebeek (Vleteren) en de Sint-Machuitsbeek. Macrofyten hebben een goede beoordeling in het Ringslot, het Langgeleed en de Dikkebusbeek. De polderwaterlopen worden als lokale waterlichamen beter beoordeeld dan de kleine beken in het afstroomgebied van de IJzer.

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

Er zijn nog heel wat lokale waterlichamen die slecht scoren. Één van de meest voorkomende knelpunten is de score voor macrofyten, door een combinatie van een slechte waterkwaliteit en een ontoereikende hydromorfologische toestand.

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de waterlichaamfiches⁵¹.

4.1.1.3 evolutie ecologische toestand

Algemeen voor het bekken stellen we t.o.v. de vorige plannen een verbetering van de ecologische toestand/potentieel vast. Het gaat vooral om waterlopen die van een slechte beoordeling opschuiven richting ontoereikende beoordeling. Geen enkel waterlichaam scoort goed voor de totale ecologische beoordeling. Ook het aantal matig beoordeelde waterlichamen neemt toe. De Grote Kommelbeek, de Handzamevaart en bovenstroomse IJzer zijn waterlopen met een matige toestand. Ook het Blankaart spaarbekken scoort matig.

De verbetering van de ecologische toestand doet zich voor onder een opschuiving een slechte beoordeling richting ontoereikende beoordeling. Vooral bij de biologische parameters MMIF (macro-invertebraten) en vissen zien we een verbetering.

Op niveau van de waterlopen zelf is de evolutie van de biologische parameters erg verschillend. De Grote Kommelbeek en de Handzamevaart verbeteren 2 klassen in de totale ecologische beoordeling. Voor de Grote Kommelbeek is er een vooruitgang voor zowel fyto-benthos, macrofyten als macro-invertebraten en haalt daarmee een matige toestand. De bovenstroomse IJzer, het Ieperleed, het Lokanaal en de Martjevaart verbeteren met 1 klasse in de totale biologische beoordeling. Enkele waterlopen kennen een achteruitgang met een klasse, namelijk de Bergenvaart, de bovenstroomse Ieperlee, de middenstroomse IJzer, het kanaal Plassendale-Nieuwpoort en de Vladslovaart.

Vissen zijn de best scorende biologische parameter. Voor de meeste waterlopen is de beoordeling gelijk gebleven. Voor het Lokanaal en de Zarrenbeek is er een vooruitgang. Voor de Vladslovaart is er een achteruitgang omwille van misclassificatie.

Macro-invertebraten worden in de meeste waterlopen bepaald en daarvoor zien we een meestal gelijke toestand. In de Grote Kommelbeek, de middenstroomse IJzer en de Veurne ambacht polderwaterlopen is er een vooruitgang. Enkel de Vladslovaart toont een achteruitgang.

De slechtst scorende biologische parameter in het IJzerbekken zijn macrofyten. Voor de Grote Kommelbeek en de Heidebeek is er een verbetering. Voor de Bergenvaart, de stroomopwaartse Ieperlee en de Vladslovaart is er een achteruitgang omwille van misclassificatie. Macrofyten scoren vooral slecht in poldergebied en waterlopen met een slechte waterkwaliteit.

Voor fytoplankton is de toestand meestal gelijk gebleven en is er een vooruitgang voor de Veurne

⁵¹ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/gebiedsgerichte-beoordeling/ijzer_ecologische-toestand.png

Ambacht polderwaterlopen. In het Oostends Krekengebied is er een tijdelijke achteruitgang. Voor fythobenthos is er een verbetering voor Grote Kemmelbeek, bovenstroomse en middenstroomde IJzer. In de andere waterlopen blijft de toestand gelijk of is er sprake van een misclassificatie.

Waterlichaam	Waterlichaam Naam	Rijksoverheid (RUGP)	Ecologie		Fytoplankton		Fytoplankton		Macrofauna		MIS	Significante achteruitgang
			Bevrijdingsindex (DBPI)	Bevrijdingsindex (DBPI)	Bevrijdingsindex (DBPI)	Bevrijdingsindex (DBPI)	Bevrijdingsindex (DBPI)	Bevrijdingsindex (DBPI)				
WVL_218	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_219	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_220	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_221	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_222	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_223	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_224	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_225	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_226	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_227	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_228	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_229	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_230	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_231	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_232	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_233	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_234	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_235	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_236	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_237	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_238	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_239	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		
WVL_240	WILDEWATER	Gebied - Klasse 6	0	0	0	0	0	0	0	0		

leeswijzer tabel⁵²

oppervlaktewaterlichamen met significante achteruitgang⁵³

waterlichamen met significante achteruitgang

In het IJzerbekken zijn er 5 waterlichamen die voor 1 parameter een achteruitgang rapporteren en 2 waterlichamen met achteruitgang voor 2 parameters. Voor de meeste gevallen gaat het om een misclassificatie. Meer duiding staat in de tabel.

52 https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/evolutie-ecologische-toestand/ijzer_evolutie-toestand.png

53 https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/ecologische-toestand/evolutie-ecologische-toestand/ijzer_evolutie-toestand.png

		Ecologie		Macrofyten	Significante achteruitgang	
Waterlichaam Naam	Prioritering SGBP3	Beoordeling ecologie SGBP2	Beoordeling ecologie SGBP3	toestand SGBP3	Beoordeling sign. Achteruitgang	Beschrijving ikv eventuele achteruitgang
BERGENVAART	Gebied – klasse 6	4	5	5 ↓	Misclassificatie (macrofyten)	Misclassificatie. Macrofyten gaan één klasse achteruit. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam. De in 2018 genoteerde klasse (slecht) is dezelfde als die van een eerdere opname uit 2007.
IEPERLEE + VERWEZEN KANAAL IEPER-KOMEN	AG – klasse 4	4	5	5 ↓	Misclassificatie (macrofyten)	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat twee kwaliteitsklassen achteruit voor macrofyten. Dit is te wijten aan ruiming en werken op de oever, waardoor de beoordeling niet representatief is. Verwacht wordt dat dit zich op korte termijn herstelt. De andere biologische kwaliteitselementen gaan niet achteruit.

		Ecologie		Fytobenthos	Significante achteruitgang		
Waterlichaam Code	Waterlichaam Naam	Prioritering SGBP3	Beoordeling ecologie SGBP2	Beoordeling ecologie SGBP3	toestand SGBP3	Beoordeling sign. Achteruitgang	Beschrijving ikv eventuele achteruitgang
VL11_1	BLANKAART WATERLOPEN	SPG – klasse 3	4	4	3 ↓	Misclassificatie (fyto­benthos)	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor fyto­benthos. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam met scores die variëren van "ontoereikend" tot "goed" tussen 2008 en 2015. Er is geen achteruitgang op langere termijn voor dit kwaliteitselement.
VL17_161	KANAAL DUINKERKE-NIEUWPOORT	Gebied – klasse 6	5	4	4 ↓	Misclassificatie (fyto­benthos)	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat twee kwaliteitsklassen achteruit voor fyto­benthos. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam met scores tussen 2007 en 2016 variërend tussen de klasse "goed" en "ontoereikend".

		Ecologie		Vis	Significante achteruitgang		
Waterlichaam Code	Waterlichaam Naam	Prioritering SGBP3	Beoordeling ecologie SGBP2	Beoordeling ecologie SGBP3	toestand SGBP3	Beoordeling sign. Achteruitgang	Beschrijving ikv eventuele achteruitgang
VL05_2	GROTE KEMMELBEEK	AG – klasse 4	5	3	3 ↓	Misclassificatie (vis)	Misclassificatie. Dit waterlichaam gaat één kwaliteitsklasse achteruit voor vis. Dit kwaliteitselement schommelt echter sterk in dit waterlichaam met scores die variëren van "ontoereikend" tot "goed" tussen 2009 en 2018. Er is geen achteruitgang op langere termijn voor dit kwaliteitselement.

		Ecologie		Fytoplankton	Macrofyten	Significante achteruitgang		
Waterlichaam Code	Waterlichaam Naam	Prioritering SGBP3	Beoordeling ecologie SGBP2	Beoordeling ecologie SGBP3	toestand SGBP3	toestand SGBP3	Beoordeling sign. Achteruitgang	Beschrijving ikv eventuele achteruitgang
VL11_19	OOSTENDS KREKENGEBIED	Gebied – klasse 6	4	5	5 ↓	5 ↓	Tijdelijke achteruitgang (fytoplankton en macrofyten)	Tijdelijke achteruitgang. Dit waterlichaam gaat twee klassen achteruit voor fytoplankton. Dit is te wijten aan de beperktere debieten tijdens de droge zomers van 2017 en 2018, die een sterkere ontwikkeling van algen met zich meebrengt. Macrofyten gaan één kwaliteitsklasse achteruit, maar op langere termijn vertoont dit kwaliteitselement geen trend, met een score "slecht" zowel in 2009 als in 2017.

4.1.2 Chemische toestand

De beoordeling van de chemische toestand gebeurt aan de hand van de prioritair en prioritair gevaarlijke stoffen volgens de richtlijn Prioritaire Stoffen (zware metalen, benzenen, PAK's, pesticiden, specifieke pollutanten). De beoordeling gebeurt volgens 2 kwaliteitsklassen (goed of niet goed). Hoewel de 'andere specifieke verontreinigende stoffen', waarvoor geen Europese norm bestaat, juridisch onder de 'ecologische toestand' vallen, wordt de toestand van deze stoffen eveneens beoordeeld als goed of niet goed.

Verschillende prioritair en andere specifieke verontreinigende stoffen wordt slechtst sporadisch bemonsterd. Voor deze stoffen is het weinig zinvol om uitspraken te doen op niveau van het bekken

////////////////////////////////////
 Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

en verwijzen we naar het stroomgebiedniveau⁵⁴.

Voor meer informatie over de beoordeling van de chemische toestand, zie stroomgebiedniveau⁵⁵.

Prioritaire stoffen

Enkel de zware metalen worden op bijna alle Vlaamse en lokaal 1e orde waterlichamen gemeten. Nikkel (opgelost) kent een overschrijding in ongeveer de helft van de onderzochte waterlichamen. Voor cadmium (opgelost) zijn er geen overschrijdingen. Voor kwik (opgelost) is er enkel een overschrijding in de Martjevaart en de lokale waterlichamen Martjevaart/Lekkerboterbeek en Haringebeek.

In de Vleterbeek, Poperingevaart, Grote Kemmelbeek, Handzamevaart, Ieperlee/Verwezen Kanaal en stroomopwaartse IJzer zijn te hoge waarden voor de pesticide aclonifen gemeten. De pesticide isoproturon kent overschrijdingen in de lokale waterlichamen Kemmelbeek, Bollaertbeek en Ieperlee. Hierbij valt op te merken dat pesticiden vooral bepaald worden in de Vlaamse waterlichamen.

Verschillende alomtegenwoordige stoffen zoals benzo(a)pyreen (PAK), polybroomdifenylether , fluorantheen (PAK), heptachloor+epoxyde, perfluorooctaansulfonzuur, benzo(b)fluorantheen (PAK), benzo(g,h,i)peryleen (PAK) en tributyltin scoren ook in het IJzerbekken slecht.

Andere specifieke verontreinigende stoffen

Naast de prioritaire stoffen zijn er ook nog andere specifieke verontreinigende stoffen, waarvoor geen Europese norm bestaat, en die juridisch onder de ‘ecologische toestand’ vallen. Slechts enkele van deze stoffen worden bemonsterd. In het IJzerbekken zijn er na overschrijdingen voor enkele metalen vooral voor pesticiden overschrijdingen van de norm. Ook hierbij valt op te merken dat pesticiden vooral bepaald worden in de Vlaamse waterlichamen.

In het IJzerbekken zijn er onder meer voor volgende stoffen overschrijdingen van de norm voor:

- 1 De zware metalen arseen (opgelost) en kobalt (opgelost) overschrijden de norm in meer dan 80% van de onderzochte waterlichamen. Vanadium (opgelost) en uranium (opgelost) komen in ongeveer de helft van de onderzochte waterlichamen voor.
- 2 De pesticiden
- 3 diflufenican (Vleterbeek, Poperingevaart, Grote Kemmelbeek, Handzamevaart, Heidebeek, Ieperlee/Verwezen Kanaal, stroomopwaartse en middenstroomse IJzer, havengeul IJzer)
- 4 flufenacet (Vleterbeek, Poperingevaart, Grote Kemmelbeek, Handzamevaart, Heidebeek, Ieperlee/Verwezen Kanaal, ganse IJzer, Veurne Ambacht polderwaterlopen)
- 5 linuron (Grote Kemmelbeek, Handzamevaart, Heidebeek, Ieperlee/Verwezen Kanaal, Lokanaal, IJzer

⁵⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

⁵⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

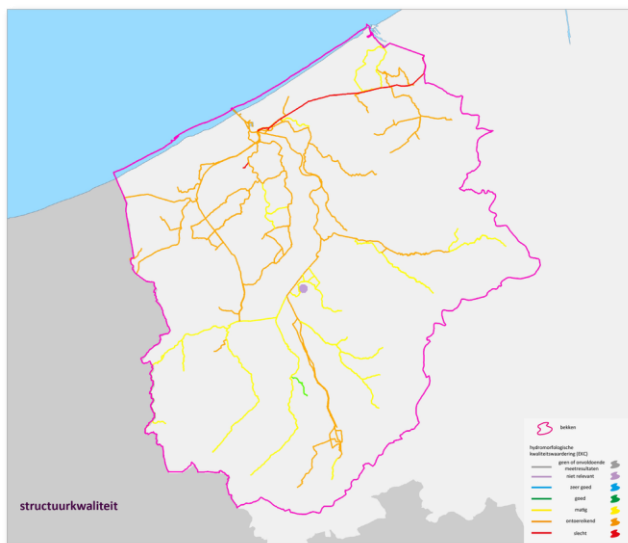

benedenstreams)

- 6 dimethoat (Bergenvaart, IJzer middenstreams, Blankaart waterlopen, benedenstroomse IJzer)
 - 7 parathion-ethyl (Heidebeek en bovenstroomse IJzer)
 - 8 malathion (Lokanaal).
1. Nitriet (Zarrenbeek, Heidebeek, Martjevaart)

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de waterlichaamfiches⁵⁶.

4.1.3 Structuurkwaliteit

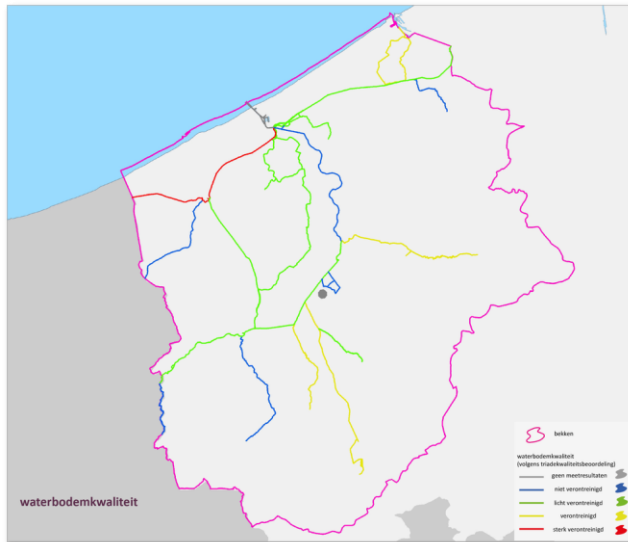

In het IJzerbekken is de structuurkwaliteit van de meeste polderwaterlopen ontoereikend en van de waterlopen die afstromen naar de IJzer matig. Het kanaal Plassendale-Nieuwpoort scoort slecht. De lokale waterlichamen Wanebeek en Heidebeek (Haringe) zijn de enige waterlichamen met een goede toestandbeoordeling. Voor de Vlaamse waterlichamen Poperingevaart, Martjevaart, bovenstroomse IJzer, Oostends krekengebied, Blankaart waterlopen en Grote Kemmelbeek wordt de hydromorfologie als matig beoordeeld.

4.1.4 Waterbodempkwaliteit

⁵⁶ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

Naast puntlozingen en diffuse verontreiniging,

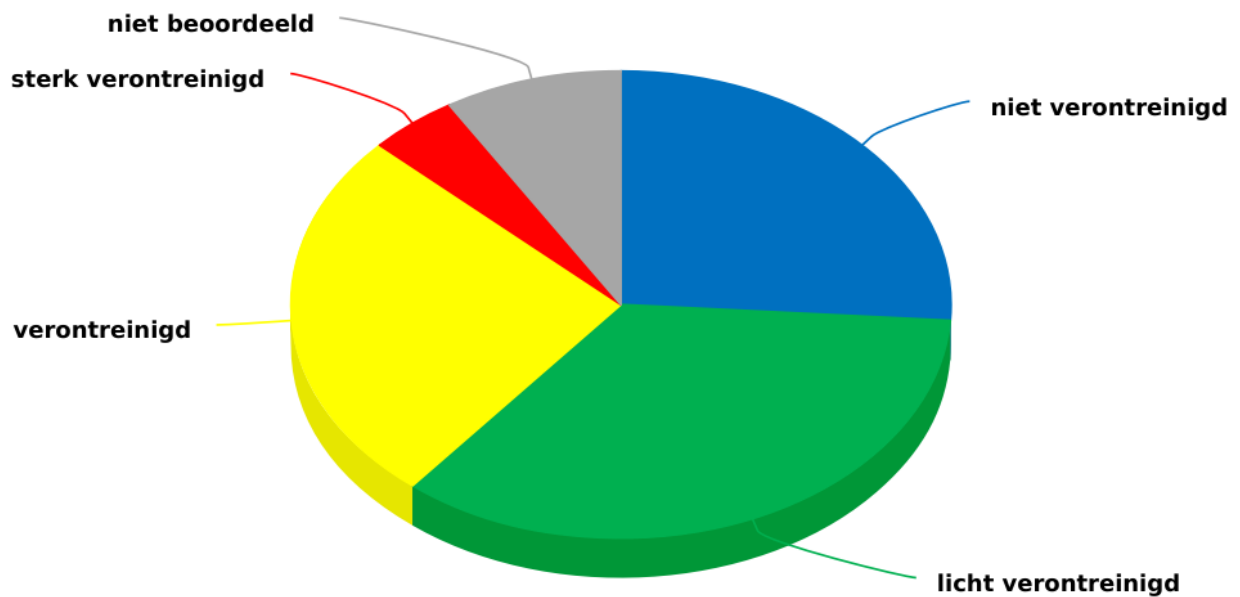
is er ook in de waterloop zelf een belangrijke interactie tussen de waterkolom en de waterbodem. In het geval van een propere waterbodem, kan deze dienst doen als een opslag van vervuilende deeltjes. Bij een verontreinigde waterbodem, kan deze vaak ook een bron zijn van verontreiniging in de waterkolom.

De beoordeling van de waterbodemkwaliteit gebeurt aan de hand van de triadekwaliteitsbeoordeling (TKB). De triadekwaliteitsbeoordeling bestaat uit 3 deelbeoordelingen voor chemie, biologie en ecotoxicologie.

Voor elk Vlaams waterlichaam wordt de laatst gekende beoordeling weergegeven op kaart en in de grafiek. De beoordeling voor de bemeten waterbodems van de Handzamevaart, Zarrenbeek, kanaal Ieper-IJzer, Grote Kimmelbeek, bovenstroomse Ieperlee en Oostends Krekengebied is verontreinigd. De waterbodem van het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke is sterk verontreinigd. Gelet op de lage bemonsteringsaantallen is het moeilijk om vergelijkingen te maken met andere bekkens en met de vorige planperiode.

triadekwaliteitsbeoordeling waterbodems (2007 - 2019)

grafiek

De triadekwaliteitsbeoordeling (TKB) is een beleidsindicator met een eerder globale signaalfunctie. Om te achterhalen waar het probleem zich precies situeert, is het interessant de gemeten waarden te vergelijken met de milieukwaliteitsnormen. De grootste verontreinigingen in het IJzerbekken zijn afkomstig van een aantal steeds terugkerende parameters in de waterbodem. Elke verontreinigde waterbodem kent een belasting met koolwaterstoffen en PAK's. Verder zien we in de Poperingevaart ook een sterke verontreiniging van de waterbodem met PCB's, en in het kanaal Ieper-IJzer met kwik.

Voor meer informatie over de milieukwaliteitsnormen en de beoordelingsmethode van de waterbodemkwaliteit, zie stroomgebiedniveau⁵⁷.

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de waterlichaamfiches⁵⁸.

⁵⁷

https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/waterbodemkwaliteit/ijzer_water_bodemkwaliteit.png

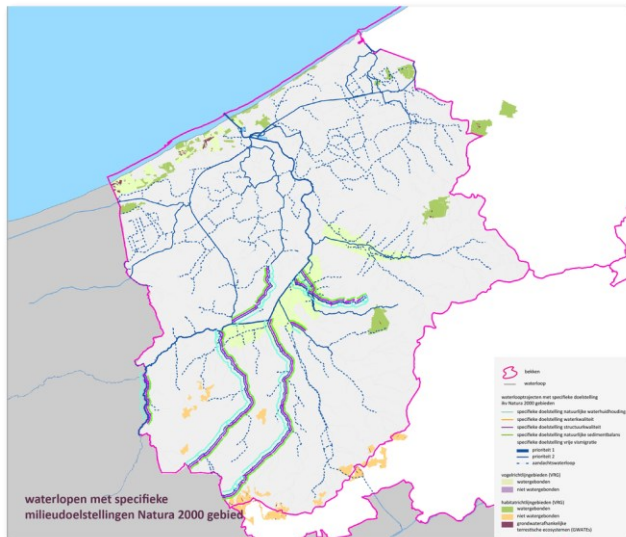
⁵⁸

4.1.5 Beschernde gebieden oppervlaktewater

Natura 2000 gebieden

specifieke doelstellingen

Voor de oppervlaktewaterafhankelijke habitat-

(SBZ-H) en vogelrichtlijngebieden (SBZ-V) die onder invloed staan van een Vlaams of lokaal 1ste orde waterlichaam, kunnen bijkomende specifieke doelstellingen geformuleerd worden. Deze zijn bedoeld om de Europees beschermde habitattypen en soorten waarvoor specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD) werden geformuleerd, duurzaam in stand te kunnen houden. De formulering van de specifieke doelstellingen is gebeurd op niveau van het waterlooptraject waar de betrokken soort of habitat actueel voorkomt of volgens de S-IHD dient uit te breiden. De oppervlaktewatergerelateerde specifieke doelstellingen werden geclusterd in 5 categorieën: (1) waterlopen waar een natuurlijke waterhuishouding wordt nagestreefd; (2) trajecten waar voor bepaalde parameters strengere kwaliteitseisen nodig zijn dan deze voorzien binnen de basismilieukwaliteit; (3) trajecten waar een verbeterde structuurkwaliteit wordt nagestreefd; (4) trajecten waar een natuurlijke sedimentbalans wordt nagestreefd en (5) trajecten waar vrije vismigratie wordt nagestreefd.

Opm: deze specifieke doelstellingen gaan in vanaf de vaststelling van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Voor de analyses en beoordelingen werd gebruik gemaakt van het normkader goedgekeurd in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021.

Waterlichamen met specifieke doelstelling oppervlaktewater Natura 2000 gebied⁵⁹geoloket⁶⁰

https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/waterbodempkwaliteit/ijzer_triade/kwaliteitsbeoordeling

⁵⁹ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/beschernde-gebieden-oppervlaktewater/ijzer_specifieke-milieudoelstellingen.png

⁶⁰ Zie bijlage: [IJzerbekken OWLn met specifieke doelstellingen oppervlaktewater Natura 2000 gebied](#)

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkensspecifiek deel IJzerbekken

Voor meer informatie over de oppervlaktewater- en grondwatergerelateerde specifieke doelstellingen Natura 2000 gebieden, zie stroomgebiedniveau⁶¹.

toestand

Voor het IJzerbekken waren er *in de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen* geen oppervlaktewaterlichamen opgenomen met een strengere doelstelling waterkwaliteit (>8 mg/O₂ opgeloste zuurstof en <4,3 mg/O₂ BZV).

Beschermde gebieden drinkwater

In het spaarbekken De Blankaart is de toestand van de bacteriologische parameters goed, de toestand voor chemische parameters met een milieukwaliteitsnorm goed voor chloride, nitraat en ammonium, ontoereikend voor geleidbaarheid en slecht voor orthofosfaat. De toestand is voor de meeste pesticiden en 'andere stoffen' slecht.

Bij de waterproductiecentra van Zillebeke en Dikkebus wordt het water onttrokken uit naburige vijvers. Voor deze vijvers is geen toestand beoordeling beschikbaar.

De kwaliteit van de voedende waterlopen is belangrijk voor de drinkwatermaatschappijen omdat de kwaliteit van het water sturend is voor de inname van ruw water. De waterkwaliteit van deze voedende waterlopen is meestal minder goed dan dat van het spaarbekken of de vijvers zelf omdat de water inname in het spaarbekken of de vijvers gebeurt bij momenten van zo goed mogelijke kwaliteit in de waterlopen.

Voor meer informatie, zie stroomgebiedniveau⁶² en Achtergronddocument Bronbescherming drinkwater⁶³.

Andere beschermde gebieden

Voor de (beoordeling van de) milieudoelstellingen in de beschermde gebieden '*zwemwateren*' en '*nutriëntgevoelige gebieden*', zie stroomgebiedniveau⁶⁴.

Per waterlichaam kan de beoordeling voor de verschillende parameters geraadpleegd worden in de waterlichaamfiches⁶⁵.

⁶¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

⁶² <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

⁶³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

⁶⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/achtergronddocumenten>

⁶⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

4.2 Overstromingen en wateroverlast

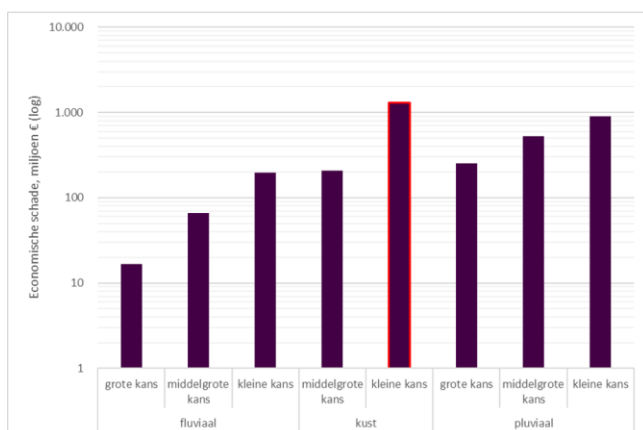
De overstromingsrisicobeoordeling voor het bekken omvat een inschatting van de mogelijke gevolgen van overstromingen voor de economie, van het aantal getroffen personen (people @ risk) en van de schade aan ecosystemen.

Voor de mogelijke gevolgen voor de scheepvaart verwijzen we naar het stroomgebiedniveau⁶⁶.

4.2.1 aspect waterbeheersing en veiligheid

Voor de toestandsbeoordeling van het overstromingsrisico wordt gebruik gemaakt van 2 indicatoren: 'economische schade' en 'aantal potentieel getroffen mensen'. In vergelijking met het vorige plan zijn er een aantal actualisaties gebeurd aan het model (componenten van de LATIS-tool) waardoor er nu ook een onderscheid wordt gemaakt tussen fluviale en pluviale overstromingen. Onder meer omwille van de veel kortere duur van pluviale overstromingen zal de blootstelling en schade minder groot zijn voor dit type overstromingen. Daarom kunnen de schadeberekeningen en beoordelingen van de pluviale overstromingen niet zomaar vergeleken worden met die van de fluviale overstromingen.

Voor meer uitleg over de overstromingsrisicobeoordeling miv de indicatoren en afwegingskaders, zie stroomgebiedniveau⁶⁷.

In het IJzerbekken ligt de **economische schade**

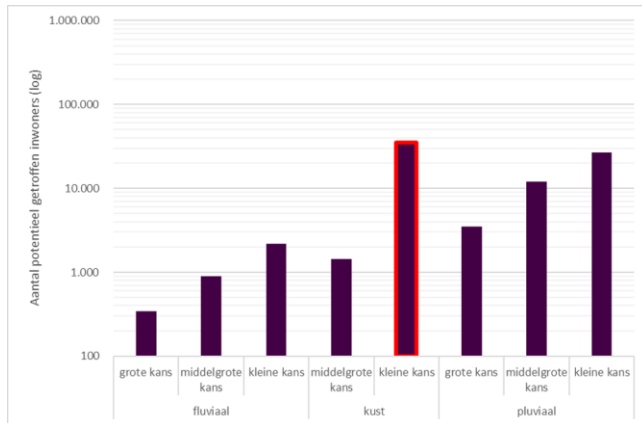
ten gevolge van pluviale overstromingen bij elk overstromingsrisico hoger dan bij fluviale overstromingen. Bij een pluviale overstroming met grote kans kan de schade oplopen tot 250 miljoen euro, bij een fluviale overstroming met grote kans blijft dit relatief gezien beperkt tot 16 miljoen euro.

Vergeleken met de andere bekkens is in het IJzerbekken de economische schade veroorzaakt door fluviale overstromingen met een kleine kans op voorkomen eerder beperkt. Wat opvalt is de grote economische schade van kustoverstromingen met een kleine kans op voorkomen omdat deze meteen een uitgestrekt vlak gebied treffen.

⁶⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

⁶⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

Voor de pluviale overstromingen met een grote kans op voorkomen is het aangewezen om op zoek te gaan naar acties die de toestand verder kunnen verbeteren. Een eerste belangrijke stap is alvast een gebiedsdekkend bronbeleid uitstippelen via bijvoorbeeld een hemelwater- en droogteplan. Waar mogelijk kan dit aangevuld worden met de aanleg van bijkomende gecontroleerde overstromingsgebieden.

In het IJzerbekken worden **personen** vooral

getroffen bij pluviale overstromingen, dit kan tot 10 maal zo veel zijn als bij een fluviale overstroming met een grote kans tot voorkomen. Bij een pluviale overstroming met grote kans op voorkomen kunnen een 3.500-tal personen getroffen worden, bij een pluviale overstroming met een kleine kans op voorkomen kan dit aantal oplopen tot ca. 27.000 personen. Bij fluviale overstromingen ligt het aantal getroffen personen lager. Het aantal varieert van een 350-tal getroffen personen bij een fluviale overstroming met een grote kans op voorkomen tot een 2000-tal getroffen personen ten gevolge van een overstroming met een kleine kans op voorkomen.

Wat opvalt is het grote aantal getroffen personen (zo'n 35.000) bij kustoverstromingen bij kleine kans op voorkomen omdat deze meteen een uitgestrekt vlak gebied treffen.

Voor pluviale overstromingen met een grote kans op voorkomen is het aangewezen om mogelijke acties te onderzoeken die het aantal personen getroffen door overlast verder terugdringt. Ook individuele beschermingsmaatregelen die de burger zelf in zijn woning kan treffen komen hiervoor in aanmerking.

opm: op de grafiek geeft de balk met een rode kader aan dat het overstromingsrisico voor dat type overstroming met een bepaalde frequentie als 'slecht' wordt beoordeeld. In dat geval moet er actie ondernomen worden om de toestand te verbeteren

4.2.2 aspect ecologie

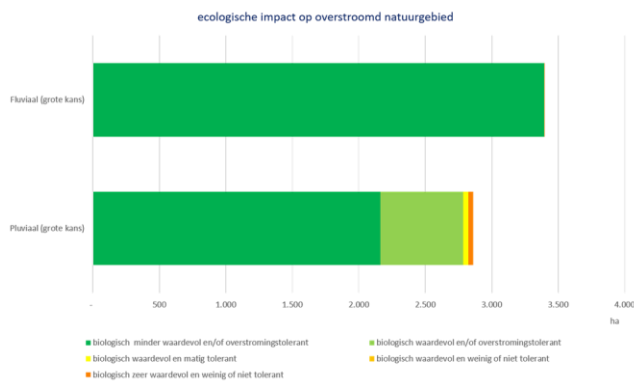
Voor beoordeling van het overstromingsrisico en de mogelijke gevolgen ervan voor de ecosystemen, wordt gekeken naar de impact van wateroverlast op biologisch waardevolle percelen. Er wordt daarbij niet alleen naar die biologische waardering gekeken, maar ook naar de mate van tolerantie van de aanwezige biologie tegenover wateroverlast. Daarbij zijn enkel de overstromingen met een grote kans op voorkomen relevant. Studies hebben immers aangetoond dat wanneer de frequentie

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

minder is dan eens om de 50 jaar, de natuur de overlast normaal gezien wel te boven komt.

In het IJzerbekken is de impact van fluviale overstromingen op de ecosystemen klein: slechts 2 hectare van de in totaal 3.400 ha natuurgebied dat onder water komt is biologisch zeer waardevol en weinig of niet tolerant voor overstromingen. Voor pluviale overstromingen is de oppervlakte natuurgebied dat overstroomt iets kleiner (tot 2.861 ha). Ook hier overstromen slechts 36 ha biologisch (zeer) waardevolle gebieden. 620 ha is biologisch waardevol en/of overstromingstolerant. Het grootste deel van de natuurgebieden dat onder water komt is biologisch minder waardevol en/of overstromingstolerant.

De percelen met de grootste ecologische schade liggen in de bosgebieden versnipperd over het bekken, zoals in het Heuvelland, bos van Houthulst en Wijnendalebos.

4.3 Waterschaarste en droogte

De droge en warme zomers van 2017, 2018, 2019 en 2020 leidden tot aanhoudende neerslagtekorten, historisch lage grondwaterstanden, lage waterpeilen en afvoeren en een verminderde waterkwaliteit. We verwachten dat extreme droogte in de toekomst vaker en intenser kan voorkomen. Informatie over de klimaatverandering in Vlaanderen en de toenemende droogte kan u vinden op het Klimaatportaal Vlaanderen⁶⁸. De actuele droogtetoestand kan u raadplegen op waterinfo.be⁶⁹.

Het IJzerbekken is een relatief klein hydrografisch geïsoleerd bekken en daarom meer kwetsbaar voor droogte en waterschaarste.

Om de ernst van een waterschaarste- en droogtetoestand beter te kunnen inschatten, wordt gebruik gemaakt van indicatoren. Meetresultaten en voorspellingen van neerslaghoeveelheden, rivierafvoeren, grondwaterpeilen en waterkwaliteitsparameters worden daarvoor verwerkt tot indicatoren die de droogtetoestand of de impact van de droogte inschalen in vier niveaus (0= normaal beheer, 1=preventieve maatregelen door Droogtecommissie, 2= afgestemde maatregelen door Droogtecommissie, 3= crisiscoördinatie door provinciale of federale crisiscel i.k.v. rampenplan).

⁶⁸ <https://klimaat.vmm.be/nl/welkom>

⁶⁹ https://www.waterinfo.be/default.aspx?path=NL/Thema/Droogte_Actueel&KL=nl

Zowel in de zomer en het najaar van 2018, 2019 en 2020 waren niveau 1 en 2 van toepassing. De Droogtecommissie gaf hierbij advies en het lokale droogte overleg ging door onder voorzitterschap van de provinciegouverneur, met gebruiksbeperkingen tot gevolg.

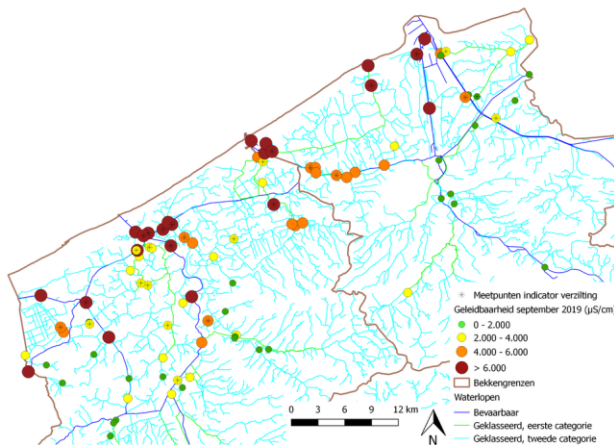
De aanhoudende droogte had tot gevolg dat de waterpeilen in de IJzer en toevoerende waterlopen snel daalden en verschillende beken vielen droog. Op de IJzer was er gedurende enkele maanden nagenoeg geen waterafvoer. Ook de waterpeilen in de polders daalden snel omdat er geen water meer uit de bevaarbare waterlopen kon worden ingelaten. Een debietmeetstation op de Handzamevaart in Kortemark toonde voor 2017, 2018, 2019 en 2020 zomerdebieten die tot de 10% laagste debieten horen voor die periode van het jaar op die plek.

Ook de freatische grondwaterlagen daalden aanzienlijk. Er liggen 9 meetpunten in het IJzerbekken (Oudenburg, Torhout, Kortemark, Houthulst, Ieper, Vleteren, Veurne, Nieuwpoort en Middelkerke). Elke zomer sinds 2017 zien we op deze punten telkens lage tot zeer lage grondwaterstanden.

De bodemverzadiging bleef in het IJzerbekken in de zomers van 2018, 2019 en 2020 langer dan de rest van Vlaanderen normaal. De droogtegevoeligheid van de bodem⁷⁰ is in IJzerbekken in vergelijking met de andere bekkens minder gevoelig.

⁷⁰ <https://klimaat.vmm.be/nl/kaartapplicatie-thema-5>

De droogte en warmte had ook gevolgen voor

de waterkwaliteit, want de verontreiniging op de waterlopen werd minder verdund. De geleidbaarheid nam toe, net als het fosforgehalte en de opgeloste zuurstof nam af.

Specifiek in de kustpolders wordt een verziltingsindicator bepaald, die een inschatting geeft van de ernst van de toename van het zoutgehalte. Bepaalde toepassingen zoals het gebruik als irrigatiewater, drinken voor vee of drinkwaterproductie zijn dan niet meer mogelijk.

In 2018 werd een studie "waterbehoefte, -gebruik en -aanbod analyse van de kuststreek" uitgevoerd. De studie is beschikbaar via deze link⁷¹. Voor het afstroomgebied van de IJzer is geen waterbalans studie opgemaakt.

Voor meer informatie over de toestandsbeoordeling waterschaarste en droogte, zie stroomgebiedniveau⁷².

op de hoogte van droogte⁷³

4.4 Sedimentkwantiteit

De monitoring in het sedimentmeetnet bevaarbare waterlopen van het stroomgebied van de Schelde gebeurt aan de hand van continue metingen op vaste meetstations zowel in als aan de randen van het tijgebied van de Schelde.

De monitoring in het sedimentnet onbevaarbare waterlopen gebeurt via vaste meetstations gelegen in kleine hellende en erosiegevoelige stroomgebieden in het Demerbekken en het Bovenscheldebekken. Mobiele meetstations worden tijdelijk geplaatst om de efficiëntie van bestaande zandvangen te onderzoeken of de sedimentpluim tijdens de ruimings- en baggerwerken te monitoren. Projectmatig worden er ook multiparametersondes geplaatst in de waterloop. Naast de

⁷¹ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/bekken-brugse-polders/gebiedsgerichte-werking/waterbalans-en-verzilting-in-de-kustzone/eindrapport-waterbalans-kustzone/view>

⁷² <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

⁷³ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/overleg/droogtecommissie>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

sedimentkwantiteit (turbiditeit) meten deze sondes ook de sedimentkwaliteit (pH, zuurstof, saliniteit,...).

Voor het IJzerbekken zijn geen specifieke gegevens beschikbaar.

Voor bevindingen op niveau van het stroomgebied van de Schelde, zie stroomgebiedniveau⁷⁴.

⁷⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/doelstellingen-en-beoordelingen>

5 VISIE EN ACTIES

Het IJzerbekken kent een grote verscheidenheid. Enerzijds is er in het noorden het poldergebied en de dichtbevolkte kustgemeenten en anderzijds in het zuiden het afstroomgebied van de IJzer. Het landgebruik is vooral landbouwgrond en een groot deel van het oppervlaktewater wordt gebruikt voor de productie van drinkwater. Voor het watersysteem biedt deze diversiteit heel wat uitdagingen en mogelijkheden. Ook het veranderend klimaat en de bevolkingstoename zorgen voor nieuwe uitdagingen. Een robuust watersysteem is nodig om deze wijzigingen op te vangen.

De **visie** op het waterbeheer in het bekken schetst voor de verschillende gebieden welke watergebonden problemen zich voordoen en hoe we de problemen willen aanpakken aan de hand van **concrete acties** om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren of ons beter te beschermen tegen overstromingen en droogteperiodes. In de strijd tegen de droogte en waterschaarste bevat het bekkenspecifieke deel ook een integratie van de Blue Deal.

Omdat het niet mogelijk is om voor alle waterlopen alle knelpunten op te lossen tijdens deze planperiode, wordt opnieuw gekozen voor een **gebiedsgerichte prioritering**. Hiervoor werden alle oppervlaktewaterlichamen in het bekken ingedeeld in verschillende klassen, afhankelijk van hun doelfstand tot de goede toestand. In het deel '[Gebiedsgerichte uitdagingen](#)' wordt aangegeven hoe verder met deze gebieden is omgegaan in het IJzerbekken.

De visie van de Vlaamse regering op het integraal waterbeleid vindt u in de waterbeleidsnota⁷⁵.
actieprogramma IJzerbekken⁷⁶

actieprogramma IJzerbekken

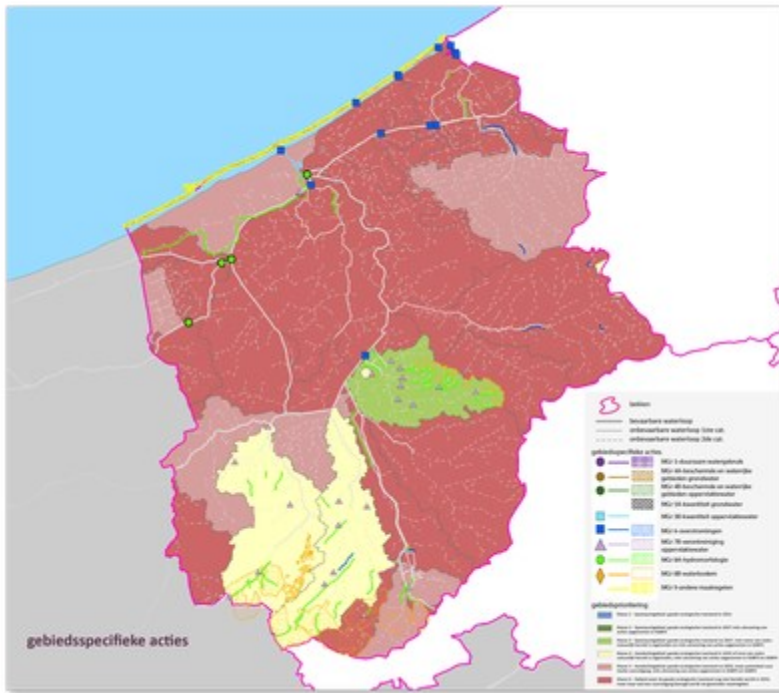
Gebiedsspecifieke acties

[gebiedsspecifieke acties voor het IJzerbekken](#)

⁷⁵ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/waterbeleidsnota>

⁷⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

Het actieprogramma voor het IJzerbekken bevat gebiedsspecifieke acties om de toestand van het oppervlaktewater in het bekken te verbeteren (bv. herstel van de structuur van waterlopen, het wegwerken van vismigratieknelpunten enz.) en om ons beter te beschermen tegen overstromingen en om ons beter te wapenen tegen de toenemende waterschaarste en droogte.

De actieprogramma's met de gebiedsspecifieke acties per gebied kan u raadplegen in het deel [gebiedsgerichte uitdagingen](#) van hoofdstuk 5 van het bekkenspecifieke deel. U vindt er in de gebiedsspecifieke visies ook meer informatie over het kader van de gebiedsspecifieke acties.

Meer informatie over de acties zelf vindt u in de [actiefiches](#) of via het [geoloket](#).

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de [generieke acties](#) en van de [zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen](#). De kostencijfers voor de verdere uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur voor het bekken kan u terugvinden in het [maatregelenprogramma](#) bij de stroomgebiedbeheerplannen.

De Blue Deal acties, die bijdragen in de strijd tegen de droogte en waterschaarste, zijn met een sterretje aangeduid.

Generieke acties

Naast de gebiedsspecifieke acties voor het bekken zijn er ook de voor Vlaanderen [generieke acties](#) die bijdragen tot het halen van de goede toestand, de bescherming tegen overstromingen en de aanpak van de waterschaarste en droogte.

Het IJzerbekken is ook kwetsbaar voor **kustoverstromingen**. Het Masterplan Kustveiligheid⁷⁷ dient de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee te garanderen tot 2050 en houdt daarbij rekening met een zeespiegelstijging van 30cm. Met het Complex Project Kustvisie⁷⁸ onderzoekt de Vlaamse overheid momenteel welke bijkomende maatregelen nodig zijn om de kustbescherming na 2050 verder op te drijven. Hierbij houdt men rekening met een stijging van de zeespiegel tot drie meter tegen 2100. Uitgangspunt is een kustbescherming die adaptief mee kan evolueren met de stijging van de zeespiegel.

Een recente uitdaging is voorkomen van **waterschaarste**. Ook hier is vasthouden van water van belang. Het water uit natte periode wordt zoveel mogelijk gespaard om te gebruiken in droge perioden. Grote spaarbekkens samen met stuwtjes in de bovenlopen, veel kleine spaarbekkens en grachten in open profiel bieden een antwoord. Ook de valleien van de IJzer en de Handzamevaart bieden als natuurlijke waterbuffers kansen om waterschaarste tegen te gaan. **Een totaal volume minstens zo groot als de broeken van IJzer-en Handzamevallei** is nodig om aan de vraag te voldoen en neemt snel toe door de invloed van klimaatverandering. **Maaigraslanden** zorgen voor een verbeterde infiltratie, natuurlijke zuivering en vertraagde afvoer naar de waterlopen. Dit komt de waterkwantiteit in de waterlopen ten goede in tijden van droogte. Door de verdunning kan ook de waterkwaliteit verbeteren.

Ook het onderhoud van de waterlopen, zoals het maaien en ruimen, wordt afgestemd op het langer vasthouden van water en helpt zo waterschaarste te voorkomen.

Bedrijven en landbouwers kunnen een **waterbalans** opmaken om hun waterbehoefte in te schatten en af te stemmen op het water dat ze ter beschikking hebben. De watervraag kan afnemen door optimaliseren van irrigatie en drainages, door aangepaste teelten, door hergebruik binnen bedrijven,... Zo wordt bijvoorbeeld het **gezuiverde afvalwater van bedrijven en waterzuiveringsinstallaties en bemalingswater gebruikt als irrigatiewater**. De haalbaarheid wordt onderzocht om **zoet water in kreekruigen te infiltreren** in natte periodes en te onttrekken als drinkwater voor vee of irrigatiewater in droge periodes. In de kustgemeenten moet het hemelwater ook maximaal in de **duinen infiltreren** en is daarom ontharding nodig.

5.2 Gebiedsgerichte uitdagingen

Werken aan de goede toestand doen we **stap voor stap, gebied per gebied** en **samen**.

Gebiedsprioritering

De kaderrichtlijn Water stelt voor alle waterlichamen een goede toestand voorop. Vanuit het gegeven dat het behalen van die goede toestand moeilijk haalbaar is binnen het opgelegde tijdsobjectief en op basis van de nog onvoldoende waterkwaliteit en de afstand tot de doelstellingen

⁷⁷ <https://www.afdelingkust.be/nl/masterplan-kustveiligheid>

⁷⁸ <http://www.kustvisie.be/>

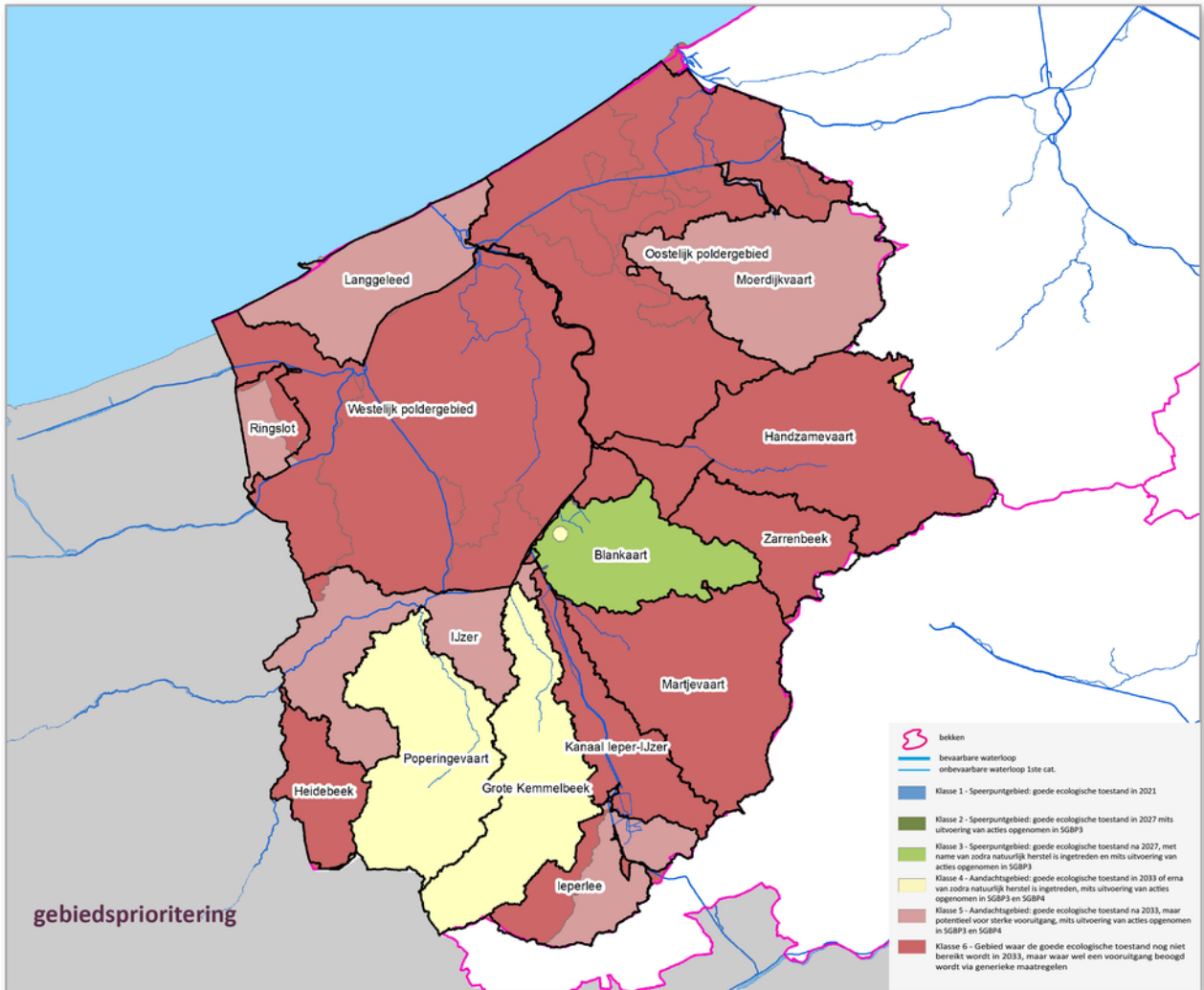

van de kaderrichtlijn Water wordt de in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 uitgewerkte gebiedsspecifieke aanpak met de aanduiding van speerpunt- en aandachtsgebieden verder gezet.

Om wat meer reliëf aan te brengen in de verschillende gebiedstypes werden de oppervlaktewaterlichamen ingedeeld in **6 klassen**, afhankelijk van hun doelafstand tot de goede toestand. Dit gebeurde op basis van de laatst beschikbare kwaliteitsgegevens en op basis van andere, pragmatische criteria (bijvoorbeeld lopende of geplande projecten in het gebied, evolutie van de waterkwaliteit over een langere periode, continuïteit van het beleid, ...). Waterlichamen met een kortere doelafstand worden in klasse 2, 3 of 4 ingedeeld. Waterlichamen met kansen omwille van lokale initiatieven zijn onder klasse 5 ingedeeld. Waterlichamen met een grote doelafstand en de meeste kunstmatige waterlichamen (kanalen, met focus op scheepvaart of waterdoorvoer) zijn in klasse 6 ondergebracht.

Op basis van de huidige waterkwaliteit en de afstand tot de opgelegde normen van de kaderrichtlijn Water is in het IJzerbekken het afstroomgebied van de Blankaart waterlopen aangeduid als **speerpuntgebied**. In dit gebied willen we in 2027 een goede watertoestand bereiken. Ook in de **aandachtsgebieden** zoals Poperingevaart, Grote Kemmelbeek, Ieperlee, kanaal Ieper-IJzer staat een gebiedsgerichte werking voorop, zodat hier verder stappen gezet worden om in 2033 een goede watertoestand te bereiken.

gebiedsprioritering SGBP3 IJzerbekken⁷⁹

reductiedoelen SGBP3 IJzerbekken⁸⁰

Gebiedsgerichte werking rond water

Ruimte voor water én waterlopen met een goede ecologische toestand vormen belangrijke doelstellingen. Deze doelstellingen kunnen slechts op een goede, duurzame manier gerealiseerd worden als de waterlopen op een **integrale manier** benaderd worden.

Het bekkensecretariaat brengt alle betrokkenen samen in een **gebiedsgericht overleg**. Dit overleg is onlosmakelijk verbonden met de geplande acties op het terrein, die individueel zijn opgenomen in het actieprogramma. De verschillende partners werken er samen, zoeken naar oplossingen en

⁷⁹ https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/visie-en-acties/gebiedsgerichte-uitdagingen/ijzer_gebiedsprioritering.png

⁸⁰ Zie bijlage: [gebiedsprioritering SGBP3 IJzerbekken](#)

synergieën, en stemmen de acties op elkaar af. Het gebiedsgericht overleg zorgt er bovendien voor dat de acties passen binnen het globale verhaal van beleid, vergunningen, en handhaving. Zo komen we op het terrein sneller tot resultaat. Ook overleg en afstemming met de verschillende betrokkenen over de bekken- en landgrenzen heen is hierbij nodig.

De komende planperiode zet het bekkensecretariaat alvast de gebiedsgerichte werking verder voor de Blankaart, Poperingevaart, Grote Kemmelbeek, Ieperlee (Bollaertbeek en Kleine Kemmelbeek), IJzer, Moerdijkvaart en het kanaal Ieper-IJzer en Langgeleed.

Uiteraard blijven we ook in de andere gebieden in het bekken investeren in een betere waterkwaliteit en een betere bescherming tegen wateroverlast en watertekort.

Voor meer informatie over de gebiedsgerichte werking, zie bekkenwebsite⁸¹

5.2.1 Speerpuntgebieden

Speerpuntgebieden zijn de oppervlaktewaterlichamen waarvan we verwachten dat ze tegen eind 2027 een goede ecologische toestand hebben (klasse 2), of waarvoor na 2027 enkel nog natuurlijk herstel nodig is (klasse 3).

In het IJzerbekken verwachten we dat de Blankaart waterlopen na 2027 enkel nog natuurlijk herstel nodig hebben om een goede ecologische toestand te kunnen bereiken (klasse 3).

5.2.1.1 Blankaart

De Stenensluisvaart en de Houtensluisvaart zorgen voor de afwatering van het Blankaart gebied naar de IJzer. Het natuurgebied “de Blankaart” omvat ruim 400 ha aan rietlanden, broekbos, kleinere plassen en poldergraslanden. Het strekt zich uit rond de centrale laag gelegen Blankaartvijver. Het is een belangrijke trekpleister voor watervogels en is Europees beschermd als vogelrichtlijngebied.

Een automatische stuw en pomp op de Stenensluisvaart regelen het waterpeil. In kader van het natuurinrichtingsproject voor de Blankaart is het waterpeil geleidelijk verhoogd om het rietmoeras rond de Blankaartvijver te herstellen.

5.2.1.1.1 Visie

De Blankaart waterlopen hebben al een **matige biologische kwaliteit** voor fyto-benthos, macrofyten, macro-invertebraten en vissen. Enkel fytoplankton heeft nog een ontoereikende toestand, wat samenhangt met eutrofiëring in de Stenensluisvaart en Noordkantvaart.

⁸¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/gebiedsgerichte-uitdagingen/reductiedoelen>

Omwille van overschrijding van de normen voor pesticiden in het oppervlaktewater (deze normen zijn een stuk strenger dan de milieukwaliteitsnormen) kan gedurende een periode van enkele maanden geen water ingenomen worden in het spaarbekken. De landbouwers die percelen langs de toevoerende waterlopen naar de Blankaartvijver gebruiken worden begeleid om puntlozingen op verharde oppervlakte te vermijden door gebruik te maken van een zuiveringssysteem of puntlozingen in oppervlaktewater vermijden door gebruik te maken van een aanzuigplaats voor spuittoestellen. Diffuse lozingen worden vermeden door toepassen van de code van goede praktijk. Dit kan aangevuld worden met het aanleggen van een bufferstrook.

Ook te hoge nitraat- en fosfaatconcentraties op de Stenensluisvaart zorgen ervoor dat er vaak geen inname van dit water naar het spaarbekken kan gebeuren.

Om blauwalgenbloei in het spaarbekken tegen te gaan wordt een defosfatering op de inname naar het spaarbekken van WPC De Blankaart gebouwd.

De **structuurkwaliteit** is nog **matig** voor Blankaart waterlopen. Kansen voor het biologisch leven in de waterloop worden verhoogd door een ecologische inrichting van de waterlopen, door dood hout in de beek te laten of houtkanten aan te planten en door vissen een vrije doorgang te bieden. Om waterschaarste te voorkomen wordt het hemelwater zo lang mogelijk ter plaatse vastgehouden. Dat kan door kleine spaarbekkens aan te leggen om in de eigen waterbehoefte te voorzien, door aanleg van visvriendelijke stuwtjes, door grachten terug in open profiel te leggen, door peilgestuurde drainages. Deze maatregelen kunnen opgenomen worden in het hemelwater- en droogteplan van de gemeenten.

Het water kan zo langer vastgehouden worden en infiltreren om de **waterbeschikbaarheid** in het gebied te verhogen. Dit betekent een dubbele winst voor landbouw en natuur.

Het belangrijkste **vismigratieknelpunt** is het **pompgemaal op de Stenensluisvaart**. Omwille van de verbinding met de IJzer is het oplossen van dit knelpunt prioritair. De Stenensluisvaart, Separaatgracht en Ronebeek hebben een hoge prioriteit voor vismigratie.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches⁸² 'VL21_1 - BLANKAART WATERLOPEN'.

5.2.1.1.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Blankaart** omvat volgende gebiedsspecifieke acties

* = Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
6_I_0108 ⁸³	Vernieuwen pompgemaal	Vlaamse overheid : Vlaamse

⁸² <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

⁸³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_I_0108.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

	Stenensluisvaart te Woumen in functie van visvriendelijkheid	Milieumaatschappij (VMM)
7B_E_0029 ⁸⁴	Sensibiliseren en begeleiden rond pesticiden aan de Steenbeek en Ronebeek.	Andere initiatiefnemer
7B_J_0065 ⁸⁵	Verminderen overstortwerking op de Kerkebeek in functie van het beschermd gebied natuureservaat de Blankaart	Rioolbeheerder : Aquafin NV., Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
7B_K_0034 ⁸⁶	Bouwen van een defosfatering op de inname naar het spaarbekken van WPC De Blankaart	Drinkwatermaatschappij : De Watergroep
7B_L_0023 ⁸⁷	Gecoördineerde handhaving van calamiteiten veroorzaakt door meststoffen aan de Zwartegatbeek, Steenmolenbeek, Velkelokerbeek, Zanddambeek en zijloopje Steenbeek.	Bekkensecretariaat IJzerbekken, Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
8A_D_0129 ⁸⁸	*Ecologische inrichting Van Dammesbeek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0130 ⁸⁹	*Ecologische inrichting Ronebeek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen, Provinciale Visserijcommissie West-Vlaanderen
8A_D_0131 ⁹⁰	*Ecologische inrichting Zwartegatbeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen

⁸⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_E_0029.pdf

⁸⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_J_0065.pdf

⁸⁶ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_K_0034.pdf

⁸⁷ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_L_0023.pdf

⁸⁸ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0129.pdf

⁸⁹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0130.pdf

⁹⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0131.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

8A_D_0132 ⁹¹	*Ecologische inrichting 's Gravenikbeek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0133 ⁹²	*Ecologische inrichting Velkelokerbeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0134 ⁹³	*Ecologische inrichting Steenmolenbeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0135 ⁹⁴	*Ecologische inrichting Zanddambeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen
8A_E_0427 ⁹⁵	*Slibruiming Houtensluisvaart en Stenensluisvaart	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
8B_A_0156 ⁹⁶	Uitvoeren van erosiebestrijdingsmaatregelen in afstroomgebied van de Stenensluisvaart	Alle Gemeenten

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties⁹⁷ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.⁹⁸

actieprogramma IJzerbekken⁹⁹

⁹¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0132.pdf

⁹² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0133.pdf

⁹³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0134.pdf

⁹⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0135.pdf

⁹⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0427.pdf

⁹⁶ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8B_A_0156.pdf

⁹⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

⁹⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

⁹⁹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁰⁰ VL05_12 - POPERINGEVAART.

5.2.2.1.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Poperingevaart** omvat volgende gebiedspecifieke acties

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
7B_E_0030 ¹⁰¹	Sensibiliseren en begeleiden rond pesticiden aan de Poperingevaart en Vleterbeek.	Andere initiatiefnemer
7B_L_0018 ¹⁰²	Gecoördineerde handhaving van calamiteiten veroorzaakt door meststoffen aan de Hollebeek, Spanebeek en Heidebeek.	Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
7B_M_0021 ¹⁰³	Aansturen op extra nutriëntverwijdering voor de WZI Boeschepe/Godewaersvelde op de Vleterbeek in FR	Bekkensecretariaat IJzerbekken
8A_D_0136 ¹⁰⁴	*Optimaliseren van vismigratie en opgroei mogelijkheden voor vissen in de Vleterbeek tussen de Havermuis en de Abelestationsstraat in Poperinge	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0137 ¹⁰⁵	*Ecologische inrichting van de Vleterbeek tussen Zuidlaan en Boescheepseweg in Poperinge (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen, Provinciale Visserijcommissie West-Vlaanderen

¹⁰⁰ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

¹⁰¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_E_0030.pdf

¹⁰² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_L_0018.pdf

¹⁰³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_M_0021.pdf

¹⁰⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0136.pdf

¹⁰⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0137.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

8A_D_0138 ¹⁰⁶	*Ecologische inrichting Winterbeek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0139 ¹⁰⁷	*Ecologische inrichting Lenebeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0140 ¹⁰⁸	*Ecologische inrichting Bernardsbeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0141 ¹⁰⁹	*Ecologische inrichting Nattebeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0142 ¹¹⁰	*Ecologische inrichting Hoeslandbeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen
8B_A_0171 ¹¹¹	Maatregelen tegen erosie uitvoeren voor de Vleterbeek (ook in FR) en Robaartbeek	Bekkensecretariaat IJzerbekken, Alle Gemeenten

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹¹² en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹¹³

actieprogramma IJzerbekken¹¹⁴

¹⁰⁶ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0138.pdf

¹⁰⁷ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0139.pdf

¹⁰⁸ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0140.pdf

¹⁰⁹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0141.pdf

¹¹⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0142.pdf

¹¹¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8B_A_0171.pdf

¹¹² <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹¹³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹¹⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

afvalwater plaatselijk kan gezuiverd worden en dan niet meer loost op de Grote Kommelbeek. Ook voor de **Klijte** en **Ouderdom** moet nog een KWZI gebouwd worden. Een deel van het huishoudelijk afvalwater wordt naar buiten het afstroomgebied gevoerd waar het in de RWZI van Ieper of de KWZI van Lo-Reninge-Noordschote of Loker gezuiverd wordt. Er worden op de **Wijngotebeek** (geen MAP-meetpunt) hoge nitraat waarden vastgesteld. De Steenstraat, evenwijdig met de beek, kreeg recent een gescheiden riolering. Het huishoudelijk afvalwater van de Wulvestraat moet nog afgekoppeld worden. De zuivering van het huishoudelijk afvalwater voor de gespreide bebouwing in het buitengebied wordt vooral voorzien door middel van IBA's. De gemeente Heuvelland is binnen Vlaanderen een van de gemeenten met het grootste aandeel IBA's op haar grondgebied om aan te leggen. **Prioritair zijn de IBA's voor woningen en horecazaken op de Zwarteberg, Vidaigneberg en Rodeberg** waarvan het huishoudelijk afvalwater nu nog loost op beken in het beschermde habitatrichtlijngebied Westvlaams Heuvelland.

De **structuurkwaliteit** en het **visbestand** is nog **matig** voor de Grote Kommelbeek en Franse beek. Ter hoogte van Elverdinge werden bijvoorbeeld bermpje, paling, riviergrondel, tiendoornige stekelbaars aangetroffen. Kansen voor het biologisch leven in de waterloop werden recent verbeterd door een ecologische inrichting van de Grote Kommelbeek in Zuidschote en door het vis passeerbaar maken van de Bernardplasstuw en enkele kleinere stuwen. Als ook voor de bovenlopen een ecologische inrichting volgt, dood hout in de beek blijft, houtkanten worden aangeplant en de vismigratieknelpunten worden opgelost, zal zich dit hopelijk in de komende jaren vertalen in een betere biologische toestand.

In perioden van hoge of langdurige neerslag komen in de winter in de laag gelegen **broeken** aan de monding van de Grote Kommelbeek in de IJzer **overstromingen** voor. Het gebied is beschermd als vogelrichtlijngebied. Het stroomopwaartse deel van het afstroomgebied is gevoelig aan wateroverlast door intense voorjaars- of zomerbuien. Daarom wordt het hemelwater zo lang mogelijk stroomopwaarts vastgehouden en zal een **gecontroleerd overstromingsgebied** in Vlaminge worden aangelegd. Ook om waterschaarste te voorkomen wordt het hemelwater best zo lang mogelijk ter plaatse vastgehouden. Dat kan door kleine spaarbekkens aan te leggen om in de eigen waterbehoefte te voorzien, door aanleg van visvriendelijke stuwjes, door grachten terug in open profiel te leggen, door peilgestuurde drainages. Deze maatregelen kunnen opgenomen worden in het hemelwater- en droogteplan van de gemeenten. Het water kan zo langer vastgehouden worden en infiltreren om de **waterbeschikbaarheid** in het gebied te verhogen. Dit betekent een dubbele winst voor landbouw en natuur.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹¹⁵ VL05_2 - GROTE KOMMELBEEK.

5.2.2.2.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Grote Kommelbeek** omvat volgende gebiedspecifieke acties

¹¹⁵ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
6_F_0345 ¹¹⁶	Bouwen van een gecontroleerd overstromingsGebied op de Kemmelbeek ter hoogte van Vlamertinge	Provincie West-Vlaanderen
7B_E_0031 ¹¹⁷	Sensibiliseren en begeleiden over pesticiden aan de Grote Kemmelbeek tussen Vlamertinge en Reningelst.	Andere initiatiefnemer
7B_L_0020 ¹¹⁸	Gecoördineerde handhaving van calamiteiten veroorzaakt door meststoffen Driegoedenbeek, Wanebeek, Paddenbeek en Ganzenbeek.	Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
8A_D_0143 ¹¹⁹	*Ecologische inrichting Franse Beek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0144 ¹²⁰	*Ecologische inrichting Hellegatbeek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0145 ¹²¹	*Ecologische inrichting Sulferbergbeek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0146 ¹²²	*Ecologische inrichting Scherpenbergbeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen

¹¹⁶ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0345.pdf

¹¹⁷ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_E_0031.pdf

¹¹⁸ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_L_0020.pdf

¹¹⁹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0143.pdf

¹²⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0144.pdf

¹²¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0145.pdf

¹²² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0146.pdf

////////////////////////////////////
Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

8A_D_0147 ¹²³	*Ecologische inrichting Klijtebeek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0148 ¹²⁴	*Ecologische inrichting Vuile Beek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0149 ¹²⁵	*Ecologische inrichting Grote Kommelbeek tussen Vlamertinge en Westouter (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen, Provinciale Visserijcommissie West-Vlaanderen
8A_D_0150 ¹²⁶	*Ecologische inrichting Ganzenbeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0151 ¹²⁷	*Ecologische inrichting Paddenbeek (incl. vismigratie)(incl. open leggen ingebuisde delen)	Provincie West-Vlaanderen
8B_A_0170 ¹²⁸	Uitvoeren van erosiebestrijdingsmaatregelen in afstroomgebied van de Kommelbeek	Alle Gemeenten

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹²⁹ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹³⁰

actieprogramma IJzerbekken¹³¹

¹²³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0147.pdf

¹²⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0148.pdf

¹²⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0149.pdf

¹²⁶ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0150.pdf

¹²⁷ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0151.pdf

¹²⁸ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8B_A_0170.pdf

¹²⁹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹³⁰ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹³¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

////////////////////////////////////
 Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekken specifiek deel IJzerbekken

van de Bollaertbeek wordt als matig beoordeeld. Kansen voor het biologisch leven in de waterloop worden verhoogd door een ecologische inrichting van de waterlopen, dood hout dat in de beek blijft, aanplanten van houtkanten en door vissen een vrije doorgang te bieden. Om **waterschaarste** te voorkomen wordt het hemelwater zo lang mogelijk ter plaatse vastgehouden. Dat kan door kleine spaarbekkens aan te leggen om in de eigen waterbehoefte te voorzien, door aanleg van visvriendelijke stuwtjes, door grachten terug in open profiel te leggen, door peilgestuurde drainages. Deze maatregelen kunnen opgenomen worden in het hemelwater- en droogteplan van de gemeenten. Het water kan zo langer vastgehouden worden en infiltreren om de **waterbeschikbaarheid** in het gebied te verhogen. Dit betekent een dubbele winst voor landbouw en natuur.

Een belangrijk **vismigratieknelpunt** is de **stuw op de Ieperlee in Noordschote**. Omwille van de verbinding met de IJzer is het oplossen van dit knelpunt prioritair.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹³²VL05_5 - IEPERLEE + VERWEZEN KANAAL IEPER-KOMEN.

5.2.2.3.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Ieperlee** omvat volgende gebiedspecifieke acties

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
6_I_0106 ¹³³	Optimaliseren van het waterbeheer rond Ieper door herinrichting van de oostelijke stadsgrachten (Kasteelgracht, Wieltjesgracht) in functie van waterafvoer.	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
7B_E_0032 ¹³⁴	Sensibiliseren en begeleiding mbt pesticiden Bollaertbeek en Kleine Kimmelbeek	Andere initiatiefnemer
8A_D_0152 ¹³⁵	*Ecologische inrichting Kleine Kimmelbeek (incl. vismigratie)	Provincie West-Vlaanderen
8A_D_0153 ¹³⁶	*Ecologische inrichting van de	Vlaamse overheid : Vlaamse

¹³² <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

¹³³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_I_0106.pdf

¹³⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_7B_E_0032.pdf

¹³⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0152.pdf

¹³⁶ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0153.pdf

//
 Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

	leperlee in leper, herstel van oeverafkalvingen langs de leperlee in Noorschote en oplossen van het vismigratieknelpunt veroorzaakt door de stuw in Noordschote.	Milieumaatschappij (VMM)
8A_E_0424 ¹³⁷	*Aanleggen van vispasseerbare bodemdrempels, van wadi en waterbuffering en zuivering van de Bollaertbeek in Voormezele, inrichting kanaal leper-Komen in deelgebied robuuste waterlopen Westhoek	Provincie West-Vlaanderen, Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
8B_A_0152 ¹³⁸	Maatregelen tegen erosie uitvoeren voor de Bollaertbeek	Bekkensecretariaat IJzerbekken, Alle Gemeenten
8B_A_0155 ¹³⁹	Uitvoeren van erosiebestrijdingsmaatregelen in afstroomgebied van de Dikkebusbeek	Alle Gemeenten

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁴⁰ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁴¹

actieprogramma IJzerbekken¹⁴²

5.2.2.3.3 gebiedsgerichte werking

Voor de Bollaertbeek en de Kleine Kimmelbeek loopt het landinrichtingsproject “Robuuste waterlopen Westhoek”. Het project wordt getrokken door de gebiedswerking van de provincie West-Vlaanderen, in samenwerking met vele partners zoals Inagro, het regionaal landschap IJzer en Polder,

¹³⁷ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0424.pdf

¹³⁸ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8B_A_0152.pdf

¹³⁹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8B_A_0155.pdf

¹⁴⁰ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁴¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁴² <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

aangesloten op de waterlopen in plaats van op de riolering.

Vanaf de instroom van de Handzamevaart in Diksmuide ligt de IJzer volledig **ingedijkt tot aan de monding** aan de Ganzenpoot in de havengeul. De **structuurkwaliteit** is hier dan ook **ontoereikend**. De **biologische kwaliteit neemt verder af** tot matig voor vissen, ontoereikend voor macro-invertebraten en fyto-benthos en slecht voor fytoplankton. Ook hier zijn fosfor en geleidbaarheid de knelpuntparameters. Het zuurstofgehalte is hier wel goed terwijl het zuurstofgehalte stroomopwaarts iets lager ligt. Ook hier worden overschrijdingen voor pesticiden vastgesteld, zoals dimethoat, flufenacet en linuron.

Op de IJzer is de invloed van langdurige droge perioden duidelijk te zien door een afname van het afvoerdebiet, dalende waterpeilen en een verhoogd zoutgehalte dat zich als een zoutwaterwig stroomopwaarts doorzet. Het zoutgehalte wordt continu opgemeten. De Vlaamse Waterweg onderzoekt welke maatregelen de **verzilting** van de **IJzer aan de Ganzenpoot** kunnen tegengaan. Ze doen dit in samenhang met het toepassen van een **omgekeerd spui-beheer** om **glasaalmigratie** naar het IJzerbekken toe te laten. De IJzer is namelijk een prioritaire waterloop voor vismigratie. Verder stroomopwaarts zijn er op de IJzer zelf geen vismigratieknelpunten. Maar vormen de terugslagkleppen tussen kleinere polderwaterlopen en de IJzer knelpunten voor vrije vismigratie zoals voor de Westsluisbeek, de Pesersbeek en het Noordschotebroek.

Langs de IJzer overstroomt elke winter de broeken van IJzer- en Handzamevallei. Ze zijn een natuurlijk waterbergingsgebied en beschermen onder meer Diksmuide tegen wateroverlast. De Vlaamse Waterweg zal een overstromingsrisicobeheerplan (ORBP) voor de IJzer opmaken om na te gaan welke maatregelen nodig zijn om ook in de toekomst de gebieden langs de IJzer klimaatbestendig te beschermen tegen **wateroverlast**. In het plan zal ook worden opgenomen welke kansen er zijn om **waterschaarste** tegen te gaan.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁴³ VL08_7 - IJZER I, VL21_8 - IJZER II, VL17_9 - IJZER III.

5.2.2.4.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **IJzer** omvat volgende gebiedspecifieke actie

De waterkwaliteit in de IJzer hangt sterk af van de toevoerende zijwaterlopen en een derde van het afstroomgebied ligt in Frankrijk.

nr	titel	initiatiefnemer(s)
8A_E_0419 ¹⁴⁴	Wegwerken vismigratieknelpunten: sluisen en schuiven op de Bergenvaart, aan de	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv

¹⁴³ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

¹⁴⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0419.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

Ganzenpoot en op het kanaal
Nieuwpoort-Duinkerke

Om de goede toestand te behalen in het beperkte directe afstroomgebied naar de IJzer zelf zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁴⁵ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁴⁶

actieprogramma IJzerbekken¹⁴⁷

5.2.2.5 Langgeleed

Het Langgeleed loopt evenwijdig met de kust en wordt voor een groot deel gevoed met grondwater uit de duinen. De afwatering gebeurt in oostelijke richting via het Kattensas rechtstreeks in de havengeul en deels in westelijke richting via het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke. Het afstroomgebied maakt deel uit van het westelijk poldergebied.

5.2.2.5.1 visie

De brakke polderwaterloop Langgeleed heeft een **vrij goede biologische kwaliteit**. Zowel macro-invertebraten als macrofyten (waterplanten) worden als goed beoordeeld. Vissen hebben een matige beoordeling. De **vismigratieknelpunten** zijn vooral schuiven. Deze worden vis passeerbaar gemaakt. Bij een laag zuurstofgehalte, veroorzaakt door overstortwerking, komt soms vissterfte voor.

Ook de **fysico-chemische kwaliteit** is voor de meeste stoffen **goed, behalve voor fosfor**, met toch nog relatief hoge waarden (1 à 1,5 mg/l).

Om het fosfor gehalte te verminderen wordt het generiek beleid voor **optimale bemesting en uitbouw en optimaliseren van de saneringsinfrastructuur** verder gezet.

Het zuiveringsgebied van Wulpen heeft, net als de andere zuiveringsgebieden aan de kust, een hoge zuiveringsgraad (ca. 90%). Dit betekent dat al veel huishoudens op de riolering zijn aangesloten en de nadruk vooral ligt op optimalisatie van de riolering, zoals verminderen van de overstortwerking op het Langgeleed. Het aandeel verspreid gelegen huishoudens dat moet voorzien in een individuele behandeling van hun afvalwater is beperkt.

Specifieke aandacht is nodig voor seizoensgebonden **overstortwerking** vanuit de toeristische

¹⁴⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁴⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁴⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

	afstroomgebied van het Langgeleed	
8A_D_0157 ¹⁵¹	*Ecologische inrichting van het Langgeleed.	Polder en/of Wateringen: Westkustpolder
8A_E_0392 ¹⁵²	*Oplossen van vismigratieknelpunten op het Langgeleed.	Polder en/of Wateringen: Westkustpolder
9_B_0044 ¹⁵³	*Vlaggenschipproject Duinencomplex	Vlaamse overheid : Departement Omgeving

Om de goede toestand te behalen in het Langgeleed zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁵⁴ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁵⁵

actieprogramma IJzerbekken¹⁵⁶

5.2.2.6 Ringslot

Het afstroomgebied van het Ringslot watert af via het Canal des Moères en Canal des Chats naar Duinkerke en maakt deel uit van het westelijk poldergebied.

Het Ringslot heeft een **matige biologische kwaliteit**. Het is **één van de weinige polderwaterlopen met een goede beoordeling voor macrofyten (waterplanten) en macro-invertebraten**. Vissen zijn de bepalende parameter voor de matige toestand.

Het aandeel in de vuilvracht voor stikstof is grotendeels (99%) van de sector landbouw. Ook voor fosfor heeft de sector landbouw het grootste aandeel (95%) in de totale vuilvracht in dit afstroomgebied. Huishoudens hebben een groot aandeel (100%) in de vuilvracht voor chemisch zuurstofverbruik (CZV).

Om het fosfor gehalte te verminderen en het zuurstofgehalte te verbeteren wordt het generiek beleid voor **optimale bemesting** verder gezet. In dit afstroomgebied wordt de zuivering van het huishoudelijk afvalwater volledig door **IBA's** voorzien.

¹⁵¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0157.pdf

¹⁵² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0392.pdf

¹⁵³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_9_B_0044.pdf

¹⁵⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁵⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁵⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekken/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

////////////////////////////////////
Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

Om wateroverlast in de Moeren de voorkomen werd een pompgemaal op de Speievaart geplaatst om bij hoog water te kunnen pompen naar het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke. Met Frankrijk worden afspraken gemaakt voor een gedeelde afwatering richting zowel Nieuwpoort als Duinkerke. In Duinkerke wordt daarvoor een schuif gebouwd tussen het Canal de Furnes en het Canal Exutoire.

Na realisatie van het pompgemaal op de Speievaart zal het peilbeheer voor de Moeren meer worden afgestemd op het zoutgehalte door middel van analyse van geleidbaarheidsmetingen.

Om een antwoord te bieden op waterschaarste zou het water dat in natte perioden uit de Moeren wordt gepompt en naar zee wordt afgevoerd, kunnen opgeslaan worden voor gebruik in een natte periode. Er kan onderzocht worden hoe dit mogelijk is ondergronds, in de Cabour duinen.

Om de goede toestand te behalen in het Ringslot zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven. Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁵⁷ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁵⁸

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁵⁹ L107_34 - RINGSLOT.

5.2.2.7 Moerdijkvaart

De Donkbeek, Koolveldbeek, Engelbeek, Aletebeek, Boergonjevaart ontspringen op het plateau van Wijnendale en wateren samen als Moerdijkvaart af naar het kanaal Plassendale-Nieuwpoort. Het lagergelegen gebied de Moere van Gistel wordt door middel van een pompgemaal ontwatert naar de Moerdijkvaart.

5.2.2.7.1 visie

De Moerdijkvaart heeft nog een **slechte biologische kwaliteit**. Er komen namelijk weinig tot geen waterplanten (macrofyten) en fytoplankton (wieren en algen) voor. De **macro-invertebraten en vissen** worden wel **al** als **matig** beoordeeld. Er is soms vissterfte op de Moerdijkvaart. Er is een vrije verbinding met het kanaal Plassendale-Nieuwpoort. Binnen het afstroomgebied vormen verschillende pompgemalen **vismigratieknelpunten**.

Het zuurstofgehalte en het stikstof gehalte zijn meestal goed. Om vissterfte te voorkomen in de Moerdijkvaart wordt bij een laag zuurstofgehalte tijdelijk een beluchter geplaatst. Het **fosforgehalte** scoort nog **ontoereikend**, maar is bij de laagste waarden in het IJzerbekken. De meest beperkende factor is de **hoge geleidbaarheid**. Deze hoge geleidbaarheid wordt gemeten in lange droge periode.

¹⁵⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁵⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁵⁹ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

5.2.2.7.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Moerdijkvaart** omvat volgende gebiedspecifieke acties:

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
6_F_0346 ¹⁶¹	Realisatie van een gecontroleerd overstromingsgebied op de Blekerijbeek in Ichtegem	Provincie West-Vlaanderen
6_F_0363 ¹⁶²	Verhogen van de bergingscapaciteit en ecologische oeverinrichting voor de Moerdijkvaart in Gistel	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
7B_K_0030 ¹⁶³	Gebiedsgerichte analyse naar oorzaken van hoge geleidbaarheidswaarden, lage zuurstofwaarden en hoge sulfatawaarden in het afstroomgebied van de Moerdijkvaart	Bekkensecretariaat IJzerbekken
7B_K_0031 ¹⁶⁴	Gebiedsgerichte analyse naar oorzaken voor slechte score voor macrofyten in het afstroomgebied van de Moerdijkvaart	Bekkensecretariaat IJzerbekken

Om de goede toestand te behalen in de Moerdijkvaart zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁶⁵ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁶⁶

¹⁶¹ https://www.vmm.be/bestanden/sGBP/Actiefiche_6_F_0346.pdf

¹⁶² https://www.vmm.be/bestanden/sGBP/Actiefiche_6_F_0363.pdf

¹⁶³ https://www.vmm.be/bestanden/sGBP/Actiefiche_7B_K_0030.pdf

¹⁶⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sGBP/Actiefiche_7B_K_0031.pdf

¹⁶⁵ <https://sGBP.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁶⁶ <https://sGBP.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

////////////////////////////////////

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

5.2.3 Andere gebieden

5.2.3.1 Heidebeek

De Heidebeek ontspringt in de Franse gemeenten Terdegem, Saint-Silvestre-Cappel, Eke en Steenvoorde. Ter hoogte van Watou vormt de Heidebeek of Ey Becque de grens en wordt er gevoed door de Steenvoordebeek. Meer dan de helft van het afstroomgebied van de Heidebeek bevindt zich in Frankrijk. De Heidebeek mondt uit in de IJzer ter hoogte van Haringe.

De Heidebeek wordt als enige waterloop in het IJzerbekken gekarakteriseerd als natuurlijke waterloop. De beek heeft een **goede structuurkwaliteit** als één van de weinige beken in het IJzerbekken. De vismigratieknelpunten zijn beperkt door enkele bodemplaten. De beek staat dus zo goed als in open verbinding met de IJzer. Toch heeft de beek een **slechte biologische waterkwaliteit**.

De toestand voor macrofyten (waterplanten) en vissen wordt als matig beoordeeld. Het visbestand bestaat onder andere uit paling, kopvoorn en kleine modderkruiper. Het is het quasi **ontbreken van macro-invertebraten** die de waterloop een slechte beoordeling geeft.

Deze slechte biologische toestand hangt duidelijk samen met een **slechte fysico-chemische toestand**. Het **zuurstofgehalte** is nog relatief laag. Het **fosfor** gehalte ligt vaak nog een stuk boven 1 mg/l en hoort daarmee bij de hoogste waarden in het IJzerbekken. De **geleidbaarheid** in de waterloop is hoog (rond de 2.000 µS/cm). **Stikstof** wordt als matig beoordeeld, maar vertoont de laatste jaren weinig verbetering. De grensoverschrijdende vuilvracht vertoont de laatste jaren een stijging voor fosfor en een lichte daling voor stikstof. Ook de geleidbaarheid is al hoog op het moment dat de Heidebeek Vlaanderen binnen stroomt. De Heidebeek vertoont overschrijdingen van de normen voor **pesticiden** voor onder andere diflufenican, linuron en parathion-ethyl.

Het aandeel in de vuilvracht voor stikstof is grotendeels (93%) voor de sector landbouw. Ook voor fosfor is het aandeel groter dan de helft (58%) in de totale vuilvracht in dit afstroomgebied.

Om een antwoord te bieden op deze slechte fysico-chemische toestand wordt het generiek beleid voor **optimale bemesting, pesticidengebruik, erosiebestrijding** en uitbouw van de saneringsinfrastructuur verder gezet.

In dit afstroomgebied komen soms **incidenten** voor, zoals een mestlozing op de Montefaultbeek in Proven of een lozing van bedrijfsafvalwater op de Plokhanebeek in Watou.

Binnen het afstroomgebied van de Heidebeek wordt het **huishoudelijk afvalwater** deels gezuiverd in de KWZI's Sint-Jan-ter-Biezen en Watou en deels getransporteerd naar de RWZI Poperinge en de KWZI's Proven en Roesbrugge. De rioleringsgraad is in dit afstroomgebied erg laag (43%). Er is dus

¹⁶⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

nog een grote inhaalbeweging te maken om huishoudelijk afvalwater aan te sluiten op een zuiveringsinstallatie. Het afvalwater van de verspreide bebouwing zal worden gezuiverd door een IBA.

Om **wateroverlast** en **waterschaarste** te voorkomen wordt het hemelwater zo veel mogelijk stroomopwaarts vastgehouden. Grachten spelen hier een belangrijke rol in. Ook peilgestuurde drainage kan een oplossing bieden. In de waterlopen kunnen visvriendelijke stuwen geplaatst worden. Er kunnen kleinschalige waterbekkens aangelegd worden. En bij intense buien wordt gebruik gemaakt van gecontroleerde overstromingsgebieden zoals op de Warandebeek en de Plokhanbeek in Watou.

De Heidebeek is een kansrijke beek voor biologisch leven. Gezien de nog grote doelafstand is voor de Heidebeek overleg met Frankrijk nodig om de binnenkomende waterkwaliteit fysico-chemisch te verbeteren. Pas nadat de invloed van het effluent van bedrijven en huishoudelijk afvalwater uit Frankrijk afneemt, zal de biologische toestand van de Heidebeek kunnen verbeteren.

Om tot een goede toestand in het afstroomgebied van de Heidebeek te evolueren, is, zowel in Vlaanderen als in Frankrijk, vooral nog een verdergaande zuivering van bedrijfsafvalwater, optimale bemesting, de uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur nodig en controles op lozingen van bedrijfsafvalwater en lozingen van mest en erfsappen.

Het generieke beleid voor bemesting, pesticiden, erosie en bronbescherming oppervlaktewaterwinningen wordt verder afgestemd op het integraal waterbeleid in dit afstroomgebied.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁶⁸ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁶⁹

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁷⁰ VL05_4 - HEIDEBEEK.

5.2.3.2 Kanaal Ieper-IJzer

Het kanaal Ieper-IJzer is zoals de naam het zegt een verbindingskanaal tussen Ieper en de IJzer. Het kanaal voert het water af van onder andere de Bellewaardebeek en Zwaanhofbeek. Tot dit afstroomgebied behoort ook de Ieperlee tussen Ieper en de monding in het kanaal ter hoogte van Drie Grachten.

¹⁶⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁶⁹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁷⁰ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

nog een verdergaande zuivering van bedrijfsafvalwater, optimale bemesting, de uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur nodig en controles op lozingen van bedrijfsafvalwater en lozingen van mest en erfsappen.

Het generieke beleid voor bemesting, pesticiden en bronbescherming oppervlaktewaterwinningen wordt verder afgestemd op het integraal waterbeleid in dit afstroomgebied..

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁷¹ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁷²

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁷³ VL05_166 - KANAAL IEPER-IJZER.

5.2.3.2.2 gebiedsgerichte werking

Sinds 2015 loopt overleg tussen de stad Ieper, de afdeling Handhaving, de Vlaamse Milieumaatschappij, de provincie West-Vlaanderen, Aquafin, de Agentschap Natuur en Bos en de Vlaamse Waterweg om een de oorzaken voor verontreiniging van het kanaal Ieper-IJzer, de Zwaanhofbeek en de Bellewaardebeek te achterhalen.

Zo werd in het bedrijventerrein Ieperleekanaal (noordelijk deel) gezocht naar aansluitingen van afvalwater op de regenwaterriolering, werd stroomopwaarts van het MAP-meetpunt op de Zwaanhofbeek ter hoogte van de Pilkemseweg gezocht naar oorzaken voor verhoogde geleidbaarheid, werden bedrijven aangemaand om maatregelen te nemen, worden afspraken gemaakt over het aanleggen van gescheiden riolering, zijn er vaststellingen van verhoogde ammoniumwaarden in de RWZI van Ieper en toevoerende afvalwaterriolering,...

Het onderzoek wordt de volgende jaren verder gezet en de afgesproken maatregelen worden in de praktijk gebracht. De verschillende actoren brengen mekaar steeds snel op de hoogte bij onregelmatigheden zodat bijvoorbeeld vissterfte op het kanaal Ieper-IJzer kan vermeden worden en milieu-incidenten kunnen bestraft worden.

5.2.3.3 Martjevaart

De Martjevaart ontspringt op de Zuidwestvlaamse heuvelrug tussen de Zonnebeekse Nonnebossen en Westrozebeke. De grootste zijlopen zijn de Steenbeek-Hanebeek, de Lekkerboterbeek, de Broenbeek en de Korversbeek.

De Martjevaart en de zijlopen hebben een matige structuurkwaliteit. Er zijn geen vismigratieknelpunten gekend in de vismigratiedatabank. De beek staat dus via het kanaal Ieper-IJzer in open verbinding met de IJzer. Vissen hebben een matige beoordeling.

¹⁷¹ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁷² <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁷³ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

Watervlietbeek in Westrozebeke en de Hanebeek in Zonnebeke.

Binnen het afstroomgebied van de Heidebeek wordt het **huishoudelijk afvalwater** deels gezuiverd in de RWZI's van Zonnebeke en Langemark en de KWZI Bikschote en deels getransporteerd naar de waterzuiveringsinstallaties van Staden, Westrozebeke, Moorslede, Ieper en Woumen. Zowel de rioleringsgraad (55%) als de zuiveringsgraad (53%) zijn nog relatief zeer laag en er komt nog veel verdunning voor van het afvalwater met hemelwater. Er is dus nog een grote inhaalbeweging te maken om huishoudelijk afvalwater aan te sluiten op een zuiveringsinstallatie. Prioritair is de aanleg van een gescheiden riolering in het gehucht Vijfwegen en langs de Rekestraat om het huishoudelijk afvalwater aan te sluiten op de RWZI van Staden zodat geen ongezuiverd huishoudelijk afvalwater meer terecht komt in het beschermde habitatrichtlijngebied bos van Houthulst. Het afvalwater van de verspreide bebouwing zal worden gezuiverd door een IBA.

Om **wateroverlast** en **waterschaarste** te voorkomen wordt het hemelwater zo veel mogelijk stroomopwaarts vastgehouden. Grachten spelen hier een belangrijke rol in. Ook peilgestuurde drainages kunnen een oplossing bieden. In de waterlopen kunnen visvriendelijke stuwten geplaatst worden, er kunnen kleine spaarbekkens aangelegd worden om in de eigen waterbehoefte te voorzien. Deze maatregelen kunnen opgenomen worden in het hemelwater- en droogteplan van de gemeenten.

Om tot een goede toestand in het afstroomgebied van de Martjevaart te evolueren, is vooral nog een verdergaande zuivering van bedrijfsafvalwater, optimale bemesting, de uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur nodig en controles op lozingen van bedrijfsafvalwater en lozingen van mest en erfsappen.

Het generieke beleid voor bemesting, pesticiden, erosie en bronbescherming oppervlaktewaterwinningen wordt verder afgestemd op het integraal waterbeleid in dit afstroomgebied.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁷⁴ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁷⁵

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁷⁶ VL11_10 - MARTJEVAART.

5.2.3.4 Zarrenbeek

De Zarrenbeek ontspringt tussen Westrozebeke en Hooglede en mondt uit in de Handzamevaart ter hoogte van Zarren. De beek heeft een matige structuurkwaliteit.

¹⁷⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁷⁵ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁷⁶ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

is in dit afstroomgebied laag (59%). Er is dus nog een grote inhaalbeweging te maken om huishoudelijk afvalwater aan te sluiten op een zuiveringsinstallatie. Het afvalwater van de verspreide bebouwing zal worden gezuiverd door een IBA.

Ook aan een verbetering van de hydromorfologische toestand is nog werk te doen. De **structuurkwaliteit** wordt namelijk als **matig** beoordeeld. De vismigratieknelpunten zijn enkele bodemplaten en een schuif.

Om **wateroverlast** en **waterschaarste** te voorkomen wordt het hemelwater zo veel mogelijk stroomopwaarts vastgehouden. Grachten spelen hier een belangrijke rol in. In de waterlopen kunnen visvriendelijke stuwen geplaatst worden. Er kunnen kleinschalige waterbekkens aangelegd worden.

Om tot een goede toestand in het afstroomgebied van de Zarrenbeek te evolueren, is vooral nog een verdergaande zuivering van bedrijfsafvalwater, optimale bemesting, de uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur nodig en controles op lozingen van bedrijfsafvalwater en lozingen van mest en erfsappen.

Het generieke beleid voor bemesting, pesticiden en erosie wordt verder afgestemd op het integraal waterbeleid in dit afstroomgebied.

De uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur maakt deel uit van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen. Deze maken op hun beurt deel uit van het stroomgebiedbeheerplan.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁷⁷ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁷⁸

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁷⁹ VL05_180 - ZARRENBEEK.

5.2.3.5 Handzamevaart

De Handzamevaart ontspringt in de regio van Hooglede en Lichtervelde en mondt uit in de IJzer in Diksmuide.

5.2.3.5.1 visie

De Handzamevaart heeft een **matige biologische toestand** op basis van macro-invertebraten en vissen. Macrofyten (waterplanten) werden niet beoordeeld. De fysico-chemische toestand wordt als slecht beoordeeld omwille van de nog te hoge fosfor waarden (wel al lager dan 1 mg/l). De

¹⁷⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁷⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁷⁹ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

geleidbaarheid is ook te hoog (rond 1.000 $\mu\text{S}/\text{cm}$). De beoordeling voor zuurstof en stikstof zijn matig. Er worden ook overschrijdingen voor **pesticiden** vastgesteld, zoals diflufenican, linuron en aclonifen. Ook de geïntegreerde bestrijding van **reuzenbereklauw** blijft belangrijk.

Het aandeel in de vuilvracht voor stikstof is grotendeels (76%) van de sector landbouw. Voor fosfor is het aandeel van huishoudens en RWZI meer de helft (38% en 23%) in de totale vuilvracht in dit afstroomgebied. Landbouw heeft ongeveer een derde (38%) aandeel in de totale vuilvracht voor fosfor.

De hoogste waarden voor **fosfor** worden gemeten op het kanaal van Esen, de Spanjaarbeek ter hoogte van de Hoge brug in Kortemark, de Kolvebeek in Werken, de Makeveldbeek in Torhout en het afwaartse deel van de Handzamevaart.

De matige toestand voor **stikstof** hangt samen met de slechte toestand voor nitraat voor de MAP-meetpunten. De meetpunten op een zijloop van de Oude Zarrenbeek (WY.1.1.1.4), de Kolvebeek en de Hazelbeek hebben overschrijdingen voor nitraat boven de 70 à 90 mg/l en de meetpunten op de Bombeek en de Vijfhuishoekbeek zelfs boven de 100 mg/l.

Om een antwoord te bieden op deze slechte fysico-chemische toestand wordt het generiek beleid voor **optimale bemesting, pesticidengebruik, erosiebestrijding** verder gezet. Dat is een grote uitdaging voor dit afstroomgebied met een groot aandeel groententeelt en serreteelt.

In dit afstroomgebied komen soms **incidenten** voor, zoals lozing van bedrijfsafvalwater en mest in de Kolvebeek in Werken, lozing van erfsappen op een zijloopje van de Bovenkerksebeek/Korversbeek in Staden, lozing spuistroom van serres op de Hazelbeek/Paleputbeek in Lichtervelde.

Binnen het afstroomgebied van de Handzamevaart wordt het **huishoudelijk afvalwater** grotendeels gezuiverd in de RWZI van Kortemark. De rioleringsgraad is in dit afstroomgebied nog laag (72%), al is er de voorbije jaren een grote inhaalbeweging gemaakt om het huishoudelijk afvalwater aan te sluiten op een zuiveringsinstallatie. Een deel van het huishoudelijk afvalwater zal dan gezuiverd worden in de nog te bouwen KWZI's Wijnendale en Bovenkerke. De KWZI van Wijnendale is prioritair te bouwen wegens vuilvracht die wordt weg gehaald van de Kasteelbeek in het habitatrichtlijngebied bos van Wijnendale en de Moubek in het afstroomgebied Rivierbeek Hertsbergebeek in het bekken van de Brugse Polders. Het bestaande stelsel moet nog verder geoptimaliseerd worden door de aanleg van gescheiden rioleringen om de **verduunning** van het afvalwater met hemelwater tegen te gaan. Het afvalwater van de verspreide bebouwing zal worden gezuiverd door een IBA.

Ook aan een verbetering van de hydromorfologische toestand is nog werk te doen. De **structuurkwaliteit** wordt namelijk als **matig** beoordeeld voor de Spanjaardbeek en ontoereikend voor de Handzamevaart benedenstreams. Voor de Kasteelbeek in het bos van Wijnendale en de Korversbeek in bos van Houthulst wordt het onderhoud aangepast aan de doelstellingen van het beschermde habitatrichtlijngebied. De **vismigratiekelpunten** zijn bodemplaten, duikers en pompgemalen in verbinding met de broeken.

In perioden van hoge of langdurige neerslag komen in de winter in de laag gelegen **broeken** aan de monding van de Handzamevaart in de IJzer **overstromingen** voor. Het stroomopwaartse deel van het

afstroomgebied is gevoelig aan **wateroverlast** door intense voorjaars- of zomerbuien. Daarom werden verschillende **gecontroleerde overstromingsgebieden** aangelegd om de dorpskernen van Lichtervelde, Kortemark, Handzame en Torhout tegen wateroverlast te beschermen. Er zullen op de Koebeek in Torhout en op de Kwakkelbeek in Lichtervelde nog bijkomende overstromingsgebieden worden ingericht.

Een nieuwe uitdaging is het voorkomen van **waterschaarste** bij langdurige droge perioden. Het waterspaarbekken aan de Spanjaardbeek kan gebruikt worden voor watervoorziening. Maar het volume is beperkt tegenover de watervraag. Om waterschaarste te voorkomen wordt het hemelwater zo lang mogelijk ter plaatse vastgehouden. Dat kan door kleine spaarbekkens aan te leggen om in de eigen waterbehoefte te voorzien, door aanleg van visvriendelijke stuwtjes, door grachten weer in open profiel te leggen. Deze maatregelen kunnen opgenomen worden in het hemelwater- en droogteplan van de gemeenten.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁸⁰ VL05_3 - HANDZAMEVAART.

5.2.3.5.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor de **Handzamevaart** omvat volgende gebiedsspecifieke acties

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
6_F_0347 ¹⁸¹	Realisatie van een gecontroleerd overstromingsgebied op de Kwakkelbeek in Lichtervelde	Provincie West-Vlaanderen
6_F_0348 ¹⁸²	Realisatie van een gecontroleerd overstromingsgebied op de Koebeek in Torhout	Provincie West-Vlaanderen
6_H_0041 ¹⁸³	*Ecologische inrichting en bedijking van de Handzamevaart afwaarts het centrum van Kortemark	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

¹⁸⁰ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

¹⁸¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0347.pdf

¹⁸² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_F_0348.pdf

¹⁸³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_H_0041.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

en soms matige toestand. Er worden overschrijdingen vastgesteld voor de pesticiden flufenacet (Grote Beverdijkaart) en dimethoaat (Bergenvaart).

Het gebied wordt doorkruist door het **Lokanaal**, dat zowel dienst doet als bijkomende waterafvoer van de IJzer bij hoog water en als water inname bron in droge perioden. Ook uit de IJzer en het **kanaal Nieuwpoort-Duinkerke** wordt in droge perioden water in de polder ingelaten.

De biologische kwaliteit van het Lokanaal is ontoereikend voor fytoobenthos. Macro-invertebraten hebben een matige beoordeling en vissen een goede beoordeling. De fysico-chemische toestand is ontoereikend voor fosfor en geleidbaarheid. Zuurstof wordt als matig en stikstof als goed beoordeeld. Er zijn overschrijdingen voor de pesticiden linuron en malathion. Dit ligt heel sterk in lijn met de kwaliteit van de bovenstroomse IJzer gezien het Lokanaal als doorvoerkanaal wordt gebruikt.

De biologische kwaliteit van het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke is ontoereikend voor fytoobenthos en fytoplankton. Macro-invertebraten hebben een goede beoordeling en vissen een matige beoordeling. De fysico-chemische toestand is slecht voor fosfor en matig tot bijna goed voor stikstof en zuurstof.

Tijdens lange droge perioden neemt de **geleidbaarheid** in de polderwaterlopen en kanalen snel toe. De hoogste waarden worden opgemeten in het Lokanaal en het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke. Binnen de westelijke polder komt het ondiepe zoute relatief dicht tegen de oppervlakte voor. Tijdens lange droge perioden kwelt dit zoute water naar de oppervlakte. Om dit effect tegen te gaan worden de polders bevoeid met zoeter water uit de IJzer of de kanalen en kan langer een hoger waterpeil aangehouden worden afgestemd op weersvoorspellingen en grondwaterpeilen.

Het aandeel in de vuilvracht voor stikstof is grotendeels (88% Veurne Ambacht polderwaterlopen, 93% Bergenvaart, 99% Ringslot, 88% Lokanaal) van de sector landbouw. Ook voor fosfor heeft de sector landbouw het grootste aandeel (90% Veurne Ambacht polderwaterlopen, 79% Bergenvaart, 95% Ringslot, 75% Lokanaal) in de totale vuilvracht in dit afstroomgebied. Huishoudens hebben een groot aandeel (50% Veurne Ambacht polderwaterlopen, 89% Bergenvaart, 100% Ringslot, 39% Lokanaal) in de vuilvracht voor chemisch zuurstofverbruik (CZV). De sector bedrijven en diensten heeft een relatief groot aandeel (30%) in de totale vuilvracht voor stikstof in het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke en in de totale vuilvracht voor fosfor in zowel het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke (39%) als het Lokanaal (16%). Ook voor CZV is het aandeel van bedrijven en diensten groot in het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke (80%) en het Lokanaal (60%).

Om een antwoord te bieden op de slechte fysico-chemische toestand wordt het generiek beleid voor **optimale bemesting, pesticidengebruik** en uitbouw van de saneringsinfrastructuur verder gezet.

In dit afstroomgebied komen nog vaak **incidenten** voor, zoals mestlozing op de Bommelarevaart en de Steengracht, chemische stoffen op een gracht naar de Vlavaart (beiden afstroomgebied Grote Beverdijkvaart), lozing van erfsappen op een zijbeekje van het kanaal Duinkerke-Nieuwpoort in Adinkerke, grote mestlozing in poldergrachten naar de Kleine Beverdijkvaart, erfsappen op de Voutebeek in Leisele en vissterfte door lage zuurstofwaarden op het Lokanaal, de Bergenvaart en de Grote Beverdijkvaart. De oorzaken worden opgespoord en structurele problemen worden aangepakt.

////////////////////////////////////
Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁸⁸ VL11_13 - VEURNE AMBACHT POLDER WATERLOPEN, VL05_153 - BERGENVAART, VL17_161 - KANAAL DUINKERKE-NIEUWPOORT, VL17_174 - LOKANAAL.

5.2.3.6.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor het **Westelijk poldergebied** omvat volgende gebiedsspecifieke acties

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)
6_G_0022 ¹⁸⁹	Toetsing van de zeewering - actualisatie masterplan kustveiligheid	Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
6_G_0023 ¹⁹⁰	Toetsing, sluizen, stuwen en uitwateringsconstructies in kusthavens.	Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
6_G_0026 ¹⁹¹	Stormvloedkering in Nieuwpoort.	Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
6_I_0109 ¹⁹²	Inspectie en revisie van pompen van het Veurne-Ambachtgemaal te Nieuwpoort	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
8A_D_0156 ¹⁹³	*Ecologische oeverinrichting van de Koolhofvaart in Ramskapelle.	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
8A_E_0425 ¹⁹⁴	*Grote Beverdijkvaart: Klimaatrobuuste inrichting	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
9_B_0044 ¹⁹⁵	*Vlaggenschipproject	Vlaamse overheid :

¹⁸⁸ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

¹⁸⁹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0022.pdf

¹⁹⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0023.pdf

¹⁹¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0026.pdf

¹⁹² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_I_0109.pdf

¹⁹³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0156.pdf

¹⁹⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_E_0425.pdf

¹⁹⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_9_B_0044.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties¹⁹⁶ en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.¹⁹⁷

actieprogramma IJzerbekken¹⁹⁸

5.2.3.7 Oostelijk poldergebied

Via het kanaal Plassendale-Nieuwpoort wateren de Moerdijkvaart en de kleine afstroomgebieden van het Slijpeduikergeleed en het Oudenburgs Vaartje af. Het afstroomgebied van de [Moerdijkvaart](#) is een aandachtsgebied.

5.2.3.7.1 visie

Het kanaal **Plassendale-Nieuwpoort** heeft een **slechte biologische kwaliteit** omwille van het bijna ontbreken van macro-invertebraten. Vissen hebben wel een matige toestand. Dat is ook te zien in de Moerdijkvaart en Oudenburgs Vaartje die er in afwateren. Op het Oudenburgsvaartje in Oudenburg deed zich in 2020 een **incident** voor met vissterfte tot gevolg. Ook in het Graningatevliet kwam al vissterfte voor.

Voor dit kanaal vormt de **geleidbaarheid** de voorbije droge zomers een aandachtspunt aangezien uit dit kanaal de Middenkustpolder kan bevoeid worden. De geleidbaarheid wordt daarom continu opgevolgd en op basis daarvan wordt een aangepast waterbeheer gevoerd afgestemd op weersvoorspellingen en grondwaterpeilen. De parameters **stikstof** en **fosfor** scoren matig. Het aandeel in de vuilvracht voor zowel stikstof (78%) als fosfor (85%) wordt toegeschreven aan de sector landbouw. Dit ligt in de lijn met het grootste afwateringsgebied, de Moerdijkvaart. Het is dan ook in dit afstroomgebied dat aan een verbetering van de fysico-chemische toestand zal gewerkt worden.

In Slijpe is de bouw van een KWZI gepland waarvan het effluent zal lozen op het Slijpeduikergeleed. Het aandeel huishoudelijke vuilvracht voor stikstof en fosfor dat daarmee zal gezuiverd worden is beperkt ten opzichte van het te reduceren aandeel voor de sector landbouw voor deze stoffen. Het aandeel voor vuilvracht CZV is wel groot (96%).

Het afstroomgebied van de **Vladslovaart** strekt zich van zuid naar noord uit evenwijdig met de IJzer en watert het gebied af tussen Vladslo en Nieuwpoort.

¹⁹⁶ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

¹⁹⁷ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

¹⁹⁸ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

////////////////////////////////////
Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

Oostende en Woumen gevoerd. Daarnaast wordt het huishoudelijk afvalwater binnen het afstroomgebied gezuiverd in de KWZI's Mannekensvere (gepland), Schore, Sint-Pieterskapelle (gepland). Het aandeel huishoudens dat moet voorzien in een individuele behandeling van hun afvalwater is beperkt. Voor een goede ontwikkeling van de watergebonden natuurdoeltypen in het natuurinrichtingsproject Schuddebeurze is een goede waterkwaliteit van de Schuddebeurzebeek vereist. Daartoe wordt de werking van het overstort verminderd en wordt het huishoudelijk afvalwater aangesloten op de riolering. Specifieke aandacht is ook nodig voor seizoensgebonden overstortwerking vanuit de toeristische badsteden wegens invloed op de kwaliteit van het kustwater en de tijdelijk hogere vraag naar drinkwater.

Ook aan een verbetering van de hydromorfologische toestand is nog werk te doen. In dit oostelijke poldergebied komen nog verschillende **vismigratieknelpunten** voor. Het zijn pompgemalen, schuiven en stuwen die visvriendelijk moeten gemaakt worden. De **structuurkwaliteit** is vooral voor de Vladslovaart aan verbetering toe. De toestand voor deze waterloop is ontoereikend. Voor Provinciegeleed, Kamerlingsgeleed en Gauwelozeekreek is de toestand matig.

Om de schade van **wateroverlast** en **watertekort** te minimaliseren is het volledige netwerk van polderwaterlopen belangrijk voor de opvang en berging van hemelwater. De bergingsmogelijkheden kunnen geoptimaliseerd worden door herwaardering van het lokaal grachtenstelsel (open houden of terug open maken van grachten) en een aangepast peilbeheer. Het ganse gebied is laag gelegen ten opzichte van het normaal zeepeil. De lozing van het poldergebied (via Nieuwpoort of via Oostende) verdient bijzondere aandacht zowel in de context van het peilbeheer van de kustpolders als in de context van de zeespiegelstijging en de kustveiligheid.

Om watertekort te voorkomen moeten de kustgemeenten sterk inzetten op het vrijwaren van infiltratiegebieden en op ontharden van de kuststrook.

In de **duinen** moet het **hemelwater** maximaal kunnen **infiltreren** en vertraagd afgevoerd worden naar zee. Het vlaggenschip project "Dunencomplex" voorziet hiervoor in ondersteuning en coördinatie.

Raadpleeg de gegevens over druk & impact, milieudoelstellingen, reductiedoelen & afwijkingen en beoordeling in de waterlichaamfiches¹⁹⁹ VL05_14 - VLADSLOVAART, VL05_6 - IEPERLEED, VL11_19 - OOSTENDS KREKENGEBIED, VL17_168 - KANAAL PLASSEDALE-NIEUWPOORT.

5.2.3.7.2 actieprogramma

Het **actieprogramma** voor het **Oostelijk poldergebied** omvat volgende gebiedsspecifieke acties

*= Blue Deal actie

nr	titel	initiatiefnemer(s)

¹⁹⁹ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

5B_C_0044 ²⁰⁰	Ontharden van een perceel met bouwpuin (ondoorbaar) ihkv Natuurinrichtingsproject Schuddebeurze (Middelkerke)	Vlaamse overheid : Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
6_G_0024 ²⁰¹	Suppletie uitvoeren in Oostende.	Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
6_G_0025 ²⁰²	Suppletie uitvoeren in Mariakerke-Raversijde.	Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
6_G_0027 ²⁰³	Bouwen van een zeedijk in Middelkerke.	Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK), Gemeente: Middelkerke
6_G_0028 ²⁰⁴	Renovatie van de zeedijk in Mariakerke - Raversijde.	Gemeente: Oostende, Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
6_G_0029 ²⁰⁵	Overstromingmaatregelen voor het Montgomerydok in Oostende.	Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
6_G_0030 ²⁰⁶	Overstromingsmaatregelen voor de zone station - Demeysluis en tunnel in Oostende.	Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
6_G_0031 ²⁰⁷	Veiligheidsmaatregelen voor de uitwatering van het	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM),

²⁰⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_5B_C_0044.pdf

²⁰¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0024.pdf

²⁰² https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0025.pdf

²⁰³ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0027.pdf

²⁰⁴ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0028.pdf

²⁰⁵ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0029.pdf

²⁰⁶ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0030.pdf

²⁰⁷ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_G_0031.pdf

Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas 2022-2027

Bekkenspecifiek deel IJzerbekken

	Camerlinckgeleed in Oostende.	Vlaamse overheid : Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
6_I_0107 ²⁰⁸	Herbouwen sifons Kanaal Plassendale-Nieuwpoort	Vlaamse overheid : De Vlaamse Waterweg nv
8A_D_0154 ²⁰⁹	*In open bedding leggen van het Provinciegeleed in Stene en van het Provinciegeleed ter hoogte van de wijk "Nieuwe Stad" in Oostende.	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
8A_D_0155 ²¹⁰	*Ecologische oeverinrichting van het Kamerlingsgeleed.	Vlaamse overheid : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
9_B_0044 ²¹¹	*Vlaggenschipproject Duinencomplex	Vlaamse overheid : Departement Omgeving

Om de goede toestand te behalen in dit gebied zijn, zoals beschreven in de visie, ook generieke acties nodig van de sectoren landbouw, huishoudens en bedrijven.

Acties voor de verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering maken deel uit van de generieke acties²¹² en van de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.²¹³

actieprogramma IJzerbekken²¹⁴

6 BIJLAGEN

- 1 BSD IJzerbekken (export tekst website)
https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/bsd3_ijzerbekken-export-website.pdf
- 2 IJzerbekken - beschermde gebieden watergebonden natuur (Natura 2000 gebieden)
https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/kennismaking/fysische-en-ruimtelijke-kenmerken/natuur-ecologie/ijzer_beschermde-gebieden-watergebonden-natuur.pdf

²⁰⁸ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_6_I_0107.pdf

²⁰⁹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0154.pdf

²¹⁰ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_8A_D_0155.pdf

²¹¹ https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_9_B_0044.pdf

²¹² <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma>

²¹³ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/zonerings-en-uitvoeringsplannen>

²¹⁴ <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/actieprogramma-ijzerbekken>

- 3 Beschermde gebieden drinkwater
<https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/tabellen/kennismaking/beschermde-gebieden-drinkwater-grondwater.pdf>
- 4 IJzerbekken OWLn met specifieke doelstellingen oppervlaktewater Natura 2000 gebied
https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/toestand/oppervlaktewaterkwaliteit/beschermde-gebieden-oppervlaktewater/ijzer_olwn-met-pecifieke-doelstellingen-natura-2000-gebieden-sgbp3.pdf
- 5 gebiedsprioritering SGBP3 IJzerbekken
https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/gebiedsgerichte-uitdagingen/ijzer_gebiedsprioritering.pdf

